

בנק הפועלים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

2017

תוכן העניינים

290	6. מחשל תאגידי
290	6.1. הדירקטוריון וההנהלה
292	6.2. הביקורת הפנימית
293	6.3. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
294	6.4. שכר רואי החשבון המבקרים
295	6.5. תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה
298	6.6. עניינים אחרים
299	6.7. עסקות עם בעל שליטה
303	7. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגידי הבנקאי ואופן ניהולם
303	7.1. תרשים החזקות
303	7.2. השליטה בבנק
303	7.3. רכוש קבוע
305	7.4. הון אנושי
309	7.5. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
330	7.6. מגבלות ופיקוח על פעילות התאגידי הבנקאי
331	7.7. דירוג הבנק
331	7.8. פועלים בקהילה - מעורבות חברתית ותרומה לקהילה
333	8. נספחים
333	8.1. דוח רווח והפסד ומאזן - מידע רב תקופתי
335	8.2. דוח רווח והפסד ומאזן - מידע רב רבעוני
338	8.3. התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים
341	8.4. שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

רשימת הטבלאות

292	טבלה 6-1: מספר משרות ממוצע בצוות הביקורת הפנימית
294	טבלה 6-2: שכר רואי החשבון המבקרים
295	טבלה 6-3: פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק (באלפי ש"ח)
301	טבלה 6-4: פרטים על היתרות של בעלת השליטה בבנק ושל אחרים שבעלת השליטה עשויה להיחשב בעלת עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק (באלפי ש"ח)
303	טבלה 7-1: רכוש קבוע
306	טבלה 7-2: נתונים אודות מצבת כוח אדם בקבוצת הבנק במונחי משרות
306	טבלה 7-3: התפלגות מספר המשרות הממוצעות בקבוצת הבנק על-פי מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה
307	טבלה 7-4: פירוט עלות למשרת עובד ושכר למשרת עובד בבנק (באלפי ש"ח)
311	טבלה 7-5: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים
313	טבלה 7-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים
315	טבלה 7-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיור
317	טבלה 7-8: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי
319	טבלה 7-9: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי
322	טבלה 7-10: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי
326	טבלה 7-11: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של קבוצת ישראל
329	טבלה 7-12: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי
331	טבלה 7-13: דירוג
333	טבלה 8-1: דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2013-2017 - מידע רב תקופתי
334	טבלה 8-2: מאזן מאוחד לשנים 2013-2017 - מידע רב תקופתי
335	טבלה 8-3: דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2016-2017 - מידע רב-רבעוני
336	טבלה 8-4: מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2016-2017 - מידע רב-רבעוני
338	טבלה 8-5: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו
339	טבלה 8-6: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים
340	טבלה 8-7: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים
340	טבלה 8-8: פירוט רבעוני של ההוצאות התפעוליות והאחרות
340	טבלה 8-9: נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים
341	טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית

6. ממשל תאגידי 6.1. הדירקטוריון וההנהלה חברי דירקטוריון הבנק*

עודד ערן	יו"ר הדירקטוריון
רונית אברמזון רוקח	דירקטורית חיצונית לפי חוק החברות
אמנון דיק	דירקטור חיצוני לפי הוראה 301
מאיר ויצ'נר	דירקטור
יעקב פאר	דירקטור חיצוני לפי הוראה 301
אפרת פלד	דירקטורית
משה קורן	דירקטור
ראובן קרופיק	דירקטור חיצוני לפי הוראה 301
דפנה שורץ	דירקטורית חיצונית לפי חוק החברות
עידו שטרן	דירקטור

כן כיהנו במהלך תקופת הדוח הדירקטורים:

אמרי טוב	כיהן כדירקטור חיצוני לפי חוק החברות עד יום 4 בפברואר 2018.
יוסף ירום	כיהן כדירקטור חיצוני לפי הוראה 301 עד יום 20 במרץ 2017.
ישראל תפוחי	כיהן כדירקטור עד יום 7 במרץ 2017.

עבודת הדירקטוריון

במהלך שנת 2017 התקיימו 46 ישיבות של מליאת דירקטוריון הבנק ו-221 ישיבות של ועדות הדירקטוריון. במהלך שנת 2017 פעלו 13 ועדות דירקטוריון קבועות והן: ביקורת, תגמול, ניהול ובקרת סיכונים, עסקות עם אנשים קשורים, אשראי, כספים ותשקיפים, בנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, מוצרים חדשים, ממשל תאגידי ומחזיקי עניין, אישור השקעות, טכנולוגיה ומחשוב, רפורמות וניהול הון והועדה לבחינת התנהלות הבנק עם קבוצת א.י.ב.י.

בחודש פברואר 2018 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר בחינה של ועדות הדירקטוריון והרכבן אל מול האסטרטגיה של הבנק ומאפייני פעילותו, על שינויים בוועדות הדירקטוריון וסמכויותיהן בתוקף מחודש מרץ 2018, הכוללים גם ביטול ומיזוג ועדות והקמתה של ועדה חדשה לאסטרטגיה ופתוח עסקי, באופן שלמועד פרסום הדוח, פועלות 8 ועדות דירקטוריון קבועות והן: ביקורת, תגמול, ניהול ובקרת סיכונים, אסטרטגיה ופתוח עסקי, אשראי, כספים ותשקיפים, ממשל תאגידי ומחזיקי עניין, טכנולוגיה ומחשוב.

בחודש יולי 2017 פורסם עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 בנושא הדירקטוריון. מטרת העדכון לשפר את אפקטיביות עבודת הדירקטוריון ולהגביר את כשירותו המקצועית של הדירקטוריון. במסגרת העדכון נקבע, בין היתר, כי הדירקטוריון לא ימנה יותר מ-10 חברים, הועלה שיעור הדירקטורים הנדרשים להיות בעלי ניסיון בנקאי מחמישית לשליש, הוספו דרישות לכך שלפחות מחצית הדירקטורים יהיו בעלי כשירות מקצועית ולפחות אחד יהיה בעל ניסיון מוכח בתחומי הטכנולוגיה, נקבע כי על הדירקטוריון לקבוע מדיניות למשך כהונה מקסימלי ליו"ר הדירקטוריון וכן נקבעו הוראות נוספות לקשורות לסמכויות הדירקטוריון ולדרכי עבודתו. העדכון חל מיום הפרסום, למעט ההוראות לעניין מספר הדירקטורים וכשירותם החלות מיום 1 ביולי 2020. בהקשר זה יצוין כי בחודש מרץ 2018 אימץ דירקטוריון הבנק מדיניות לפיה משך כהונה המקסימלי של יו"ר הדירקטוריון יהיה 9 שנים.

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

בחודש מרץ 2018 קבע דירקטוריון הבנק, כי המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית יהיה 3 דירקטורים (במקום 2 דירקטורים עובר להחלטה), וכי המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שראוי שהיו חברים בוועדת הביקורת ובוועדת כספים ותשקיפים של הדירקטוריון, יהיה 2 דירקטורים. זאת, בהתחשב בחובות המוטלות על דירקטוריון הבנק ובפרט לאחריותו לעריכת הדוחות הכספיים של הבנק ולאישורם, בהתחשב בגודל הבנק ובמורכבות פעילותו וכן בחשיבות הרבה המיוחסת לתפקוד גורמי הבקרה בבנק והפיקוח עליהם.

בהסתמך על השכלתם, ניסיונם, כישוריהם וידיעותיהם, וכפי שהעריך הדירקטוריון, מכהנים בדירקטוריון הבנק במועד הדיווח 7 דירקטורים, שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית: עודד ערן, אמנון דיק, מאיר ויצ'נר, יעקב פאר, אפרת פלד, משה קורן ודפנה שורץ. לפרטים אודות השכלתם, עיסוקם וניסיונם של דירקטורים אלה, ראה [תקנה 26](#) בדוח התקופתי.

במועד פרסום הדוח מכהנים בוועדת הביקורת 3 דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ובוועדת כספים ותשקיפים מכהנים 4 דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

* לפרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק, השכלתם, עיסוקם וניסיונם (לרבות ביחס להיות חלקם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית), ועדות הדירקטוריון בהן הם מכהנים, תאגידיים נוספים בהם הם מכהנים ועוד, ראה [תקנה 26](#) בדוח התקופתי וכן באתר מג"א של רשות ניירות-ערך: <http://www.magna.isa.gov.il>.

חברי הנהלת הבנק*

מנהל כללי	ארי פינטו
משנה למנהל כללי, היועצת המשפטית הראשית של הבנק.	יעל אלמוג
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב.	אתי בן-זאב
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת מחזיקי עניין.	יעל דרומי
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת COO, אסטרטגיה, משאבים ותפעול.	ארז יוסף
משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה העסקית.	צחי כהן
משנה למנהל כללי, חשבונאי ראשי.	עופר לוי
משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הפיננסית - CFO.	ידין ענתבי
משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה לשוקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית.	דן קולר
משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הקמעונאית.	רון שטיין
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת החדשנות.	גולן שרמן

מבקר פנימי ראשי - זאב חיו

משנה למנהל כללי, במעמד חבר הנהלה, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובח"ל.

כן כיהנו במהלך תקופת הדוח:

כיהן כחבר הנהלה, משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה העסקית עד יום 28 בפברואר 2018.	יעקב אורבך
כיהנה כחברת הנהלה, משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת מחזיקי עניין עד יום 31 במרץ 2017.	אפרת יעבץ
כיהן כחבר הנהלה, משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת החדשנות עד יום 31 בינואר 2018.	אברהם כוכבא
כיהן כחבר הנהלה, היועץ המשפטי הראשי של הבנק עד יום 28 בפברואר 2018.	אילן מזור

* לפרטים נוספים על חברי הנהלה, ראה [תקנה 26א](http://www.magna.isa.gov.il) לדוח וכן סעיף 6.6 להלן ובאתר מגנייא של רשות ניירות-ערך: <http://www.magna.isa.gov.il>.

6.2. הביקורת הפנימית

פרטי המבקר הפנימי – ר"ח זאב חיו מכהן כמבקר הפנימי הראשי של הבנק מיום 14 ביולי 2014 ר"ח זאב חיו עובד בקבוצת בנק הפועלים משנת 1990 ומועסק במשרה מלאה במעמד חבר הנהלה, משנה למנכ"ל. הינו בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב, בעל ניסיון בתחומי הבנקאות והביקורת, ועומד בתנאים הקבועים בסעיף 3 (א) לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן: "חוק הביקורת הפנימית"). המבקר הפנימי אינו בעל עניין בבנק, או בחברות הבנות שלו, ואינו ממלא תפקיד נוסף על תפקידו כמבקר הפנימי הראשי של הבנק וכמבקר פנימי בחלק מהחברות הבנות בקבוצה כנדרש בסעיף 146 (ב) לחוק החברות ובסעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית. מינוי עובדים לביקורת הפנימית והפסקת עבודתם שם, נעשים באישור המבקר הפנימי הראשי; עובדי הביקורת מקבלים הוראות בענייני ביקורת רק מהמבקר הפנימי הראשי, או מהמנהלים בביקורת הפנימית שהוסמכו על-ידי; ככלל, עובדי הביקורת הפנימית אינם עוסקים בתפקיד אחר זולת ביקורת פנימית; עובדי לשכת המבקר הפנימי מורשים לחתום בשם הבנק רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא פונקציית ביקורת פנימית.

דרך המינוי – מינוי המבקר הפנימי אושר בדירקטוריון הבנק ביום 14 ביולי 2014 לאחר המלצה ואישור של ועדת הביקורת מיום 14 ביולי 2014, אשר בנימוקה התייחסה, בין היתר, לכישוריו המקצועיים, לתכונותיו האישיות, להשכלתו ולניסיונו, לרבות הניסיון בתחום הביקורת.

זהות הממונה על המבקר הפנימי – הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הראשי הינו יו"ר הדירקטוריון.

תוכנית העבודה – הביקורת הפנימית פועלת על-פי תוכנית עבודה שנתית ותוכנית עבודה רב שנתית לתקופה של שלוש שנים. תוכנית העבודה לשנת 2017 נגזרה מתוכנית העבודה הרב-שנתית, המתבססת, בין היתר, על: הערכת סיכונים בישויות לביקורת; סקר סיכונים תפעוליים; מבנה ארגוני מעודכן של הבנק; סבב ביקורת ביחידות השונות, וממצאים שהועלו בביקורת קודמות. לצורך התוית תוכנית העבודה, קיימה הביקורת שיחות והתייעצויות עם מנהלים בכירים וגורמי ניהול אחרים ועם ראוי החשבון המבקרים. באופן דומה נקבעה תוכנית עבודת הביקורת בחברות הבנות של הבנק, אשר הביקורת הפנימית של הבנק נותנת שירותי ביקורת למרביתן.

במסגרת תוכנית העבודה של הביקורת נבחנים גם תהליכי אישור עסקות מהותיות, והכל מתוך ראייה כוללת של מיקוד בסיכונים. לאחר שתוכנית העבודה של הביקורת גובשה על-ידי הביקורת הפנימית, היא הובאה לדיון בוועדת הביקורת, ובשים לב להמלצותיה התקיים דיון בדירקטוריון והתוכנית אושרה על-ידי.

למבקר הפנימי הראשי שיקול דעת לסטות מתוכנית העבודה, כמענה לצרכים משתנים ובלתי צפויים. בין היתר, במסגרת תוכנית העבודה הוקצו משאבים גם לביקורת אירועים מיוחדים ולביקורות לא מתוכננות, לרבות ביקורות, לפי דרישה, של גורמים מוסמכים, כגון: הדירקטוריון, ועדת הביקורת, גורמי ניהול בבנק ורגולטורים. שינויים מהותיים מתוכנית העבודה מובאים לדיון ואישור בוועדת הביקורת והדירקטוריון.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית מתייחסת גם לפעילות הבנק בחו"ל, באמצעות סניפים ונציגויות, ולחברות הבנות של הבנק (בארץ ובחו"ל). לחברות הבנות העיקריות בחו"ל מבקרים פנימיים מקומיים, והביקורת הפנימית בארץ מבצעת בקרה על כך שהביקורת הפנימית נערכת ברמה מקצועית נאותה כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא פונקציית ביקורת פנימית. ככלל, חברות הבנות בארץ מקבלות שירותי ביקורת פנימית מהביקורת הפנימית של הבנק. ייצוין כי מר זאב חיו הודיע על פרישה מכהונתו כמבקר פנימי ראשי בחברות קבוצת ישראל, שתיכנס לתוקף מיום 30 באפריל 2018 או מינוי ואישור על-ידי בנק ישראל של מבקר פנים חדש לחברה, המוקדם מבין השניים. זאת, על רקע ההיערכות להיפרדות קבוצת ישראל מחברת האם, בנק הפועלים, בעקבות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017. למרות האמור, חברות קבוצת ישראל ממשכות לקבל שירותי ביקורת מהביקורת הפנימית בבנק הפועלים.

היקף העסקה – תקני כוח האדם בביקורת הפנימית נקבעו על בסיס תוכנית עבודה רב שנתית, מבוססת סקר סיכונים. צוות הביקורת הפנימית בבנק, בחברות הבנות ובשלוחות חו"ל מנה בממוצע כ-127 משרות בשנת 2017 וכ-4 משרות במיקור חוץ כלהלן:

טבלה 1-6: מספר משרות ממוצע בצוות הביקורת הפנימית

מספר משרות ממוצע בשנת 2017		
בבנק	בחברות הבנות	סך-הכל
103	6	109
8	10	18
111	16	127

בנוסף, הושקעו כ-3 משרות במיקור חוץ.

עריכת הביקורת – הביקורת הפנימית בבנק פועלת במסגרת החוקים, התקנות, הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ובכלל זה הוראת ניהול בנקאי תקין (307) בנושא פונקציית ביקורת פנימית, תקנים מקצועיים, הנחיות מקצועיות של לשכת המבקרים הפנימיים, והנחיות ועדת הביקורת והדירקטוריון.

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, סבורים, כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים ובהוראות המפקח על הבנקים.

גישה למידע – לביקורת הפנימית נתונה גישה חופשית לכל המידע בבנק, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים, ככל שהדבר נדרש לביצוע עבודתה.

סמכות זו מעוגנת בצ'ארטר הביקורת ובנהלים. מדיניות זו מקובלת בפעילות הבנק בארץ, בחו"ל ובחברות הבנות.

דין וחשבון המבקר הפנימי – דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב.

מדי חודש מוצגת בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, לאחר שהוגשה ליו"ר ועדת הביקורת, רשימת כל דוחות הביקורת שפורסמו במהלך החודש הקודם. דוחות הביקורת מוגשים ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הביקורת ולמנכ"ל הבנק. הדוחות מופצים גם לחברי ועדת הביקורת. דוחות ביקורת מהותיים נדונים בוועדת הביקורת מדי חודש.

בשנת 2017 הוגשו לוועדת הביקורת של הדירקטוריון ונדונו בוועדה סיכומים חצי שנתיים ושנתיים, שסקרו את פעילות הביקורת הפנימית במהלך התקופה המדווחת. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2016 הוגש לוועדת הביקורת ביום 14 במרץ 2017 ונדון בוועדה ביום 20 במרץ 2017, סיכום פעילות הביקורת במחצית הראשונה של שנת 2017 הוגש לוועדת הביקורת ביום 16 באוגוסט 2017 ונדון בוועדה ביום 21 באוגוסט 2017. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2017 ידון בוועדת הביקורת ברבעון ראשון של שנת 2018.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי – לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותוכנית העבודה של הביקורת הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בבנק.

תגמול – להלן פרטים על השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקר הפנימי הראשי, בשנת 2017: משכורת בסך של 1,781 אלפי ש"ח, מענק בסך של 309 אלפי ש"ח, הטבה בשל תשלום מבוסס מניות בסך של 84 אלפי ש"ח, שווי הטבות נוספות בסך של 203 אלפי ש"ח. תשלומי הפרשות המעביד בסך של (135) אלפי ש"ח, סך התגמול לפי תקנה 21 הסתכם בסך של 2,250 אלפי ש"ח. סך-הכל שכר והוצאות נלוות לפי חוק הגבלת התגמול הסתכם בסך של 2,486 אלפי ש"ח. היתרה של הלוואות שניתנו בתנאים רגילים הסתכמה בסך של 134 אלפי ש"ח. שכרו ותנאי שכרו ותנאי העסקתו של המבקר הפנימי מאושרים על-ידי ועדת התגמול והדירקטוריון בהמלצת ועדת הביקורת. תגמול המבקר הולם את משרתו, ומושתת על עקרונות מקובלים גם לתגמול חברי ההנהלה (המוגדרים כפונקציות בקרה). להערכת הדירקטוריון, תגמול המבקר הפנימי אין בו כדי לגרום להשפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי.

6.3. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו. ועדת הביקורת של הדירקטוריון הינה הוועדה אשר דנה ובוחנת את טיטוטות הדוחות הכספיים המוצגים בפניה וממליצה לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים. כמו-כן, דנה בדוחות הכספיים ועדת הדירקטוריון לכספים ותשקיפים, אשר בוחנת את הדוחות הכספיים בעיקר מהיבטים עסקיים כלכליים, לרבות בחינת התוצאות המדווחות תוך השוואה לתמצית התקציב ותוכנית העבודה של הבנק.

ועדת הביקורת קיבלה דיווח וקיימה דיון על ליקויים וחולשות מהותיות בבקרה הפנימית על הדוחות הכספיים, אם וככל שנמצאו, וכן קיבלה דיווח על כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, אם וככל שהיתה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. ועדת הביקורת בחנה את הסוגיות המהותיות והאומדנים הקריטיים שיושמו בדוחות הכספיים; את סבירות הנתונים; את המדיניות החשבונאית שיושמה, את השינויים שחלו בה, אם חלו ואת הטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים; כן בחנה הוועדה את יישום עיקרון הגילוי הנאות בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה, באמצעות הצגה מפורטת של הנושאים על-ידי נושאי משרה ואחרים בבנק, לרבות: המנכ"ל, הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO) והחשבונאי הראשי של הבנק ובחנה את אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

במסגרת הדיון בדוחות הכספיים ועדת הביקורת דנה בחובות הבעייתיים של הבנק, בחנה את שווי החזקות הבנק בניירות-ערך, דנה בהפרשות לירידת-ערך, שהינה בעלת אופי אחר מזמני, של ניירות-ערך ובהוצאות בגין הפסדי אשראי של הבנק. כן דנה ועדת הביקורת ובחנה את חשיפות הבנק לסיכונים ואת דרך השתקפותם והשפעתם על הדוחות הכספיים.

לישיבות ועדת הביקורת, כמו גם לישיבות הדירקטוריון, בהן נדונים ומאושרים הדוחות הכספיים, מוזמנים רואי החשבון המבקרים של הבנק זיו האפט, רואי חשבון וסומך חייקין, רואי חשבון והם נוכחים בכל הישיבות האלה. המבקר הפנימי של הבנק מוזמן לדיוני ועדת הביקורת והדירקטוריון בנושא אישור הדוחות הכספיים. לפרטים נוספים אודות הליך אישור הדוחות הכספיים, ראה [שאלון ממשל תאגידי, סעיפים 25, 26, 27](#).

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

6.4 שכר רואי החשבון המבקרים⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾

טבלה 2-6: שכר רואי החשבון המבקרים

הבנק		המאוחד		
2016	2017	2016	2017	
באלפי ש"ח				
עבור פעולות הביקורת⁽⁴⁾				
12,944	12,789	21,877	21,566	רואי החשבון המבקרים המשותפים
עבור שירותים הקשורים לביקורת⁽⁵⁾				
6,938	6,197	7,638	6,794	רואי החשבון המבקרים המשותפים
-	-	-	157	רואי חשבון מבקרים אחרים
עבור שירותי מס⁽⁶⁾				
1,776	1,985	2,126	2,453	רואי החשבון המבקרים המשותפים
-	-	288	242	רואי חשבון מבקרים אחרים
עבור שירותים אחרים⁽⁷⁾				
870	1,555	2,200	3,525	רואי החשבון המבקרים המשותפים
-	-	165	147	רואי חשבון מבקרים אחרים
22,528	22,526	34,294	34,884	סך-הכל שכר של רואי חשבון מבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת
- (2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם, וכן כולל תשלומים על-פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, לרבות ביקורת בקרה פנימית על דיווח כספי (SOX 404) וסקירה של סניפי הבנק בחו"ל.
- (5) Audit Related Fees כולל בעיקר: תשקיפים, אישורים מיוחדים, מכתבי נוחות.
- (6) כולל בעיקר: דוחות התאמה למס, דיוני שומות ויעוץ מס בישראל ובחו"ל.
- (7) כולל בעיקר: סיוע בהכנת דוח אחריות חברתית ויעוץ בנושא תגמול עובדים.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

6.5. תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

בעקבות אישור חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 ("חוק הגבלת התגמול"), גיבש הבנק מדיניות תגמול חדשה ותוכנית תגמול חדשה לנושאי משרה ומנהלים בכירים ("מדיניות התגמול החדשה" ו"תוכנית תגמול 2016"), התואמות את הוראות חוק הגבלת התגמול (לפרטים נוספים ראה [ביאורים 22](#) ו-23 לדוחות הכספיים). להלן פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק (באלפי ש"ח).

טבלה 3-6: פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק (באלפי ש"ח)

שנת 2017										
שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק באחוזים	משכורת ⁽¹⁾	מענקים	הטבה בשל תשלום מבוסס מניות	שווי הטבות נוספות ⁽²⁾	תשלומי והפרשות המעביד ⁽³⁾	סך-הכלל תגמול לפי תקנה 21 ⁽⁴⁾	סך-הכלל שכר והוצאות נלוות לפי חוק הגבלת התגמול ⁽⁵⁾	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים
ערן עודד	יו"ר הדירקטוריון	-	1,966	-	505	1	346	2,818	2,523	43
פינטו ארי	המנהל הכללי	0.01	2,353	-	100	4	(180)	2,277	2,516	42
מנכ"לית בנק לרר אורית	הפועלים שוויץ	-	3,339	-	1,119 ⁽⁷⁾	732	589	5,779	(6)	113
אלוש משה	משנה למנכ"לית בנק הפועלים שוויץ	-	4,081	-	-	33	440	4,554	(6)	-
שטיין רונן	חבר הנהלה	-	1,463	247	-	248	1,457	3,415	2,472	864
קולר דן	חבר הנהלה	0.01	1,342	231	-	233	1,417	3,223	2,455	53
כהן צחי	חבר הנהלה	0.01	1,756	261	-	226	797	3,040	2,486	437
יוסף ארז	חבר הנהלה	-	1,564	354	332	107	545	2,902	2,523	214

- (1) כולל גם תשלומים המסוגלים כתגמול קבוע שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות, כמפורט בביאור 22 בדוחות הכספיים.
- (2) הסכומים המפורטים תחת טור "הטבות נוספות" בטבלה כוללים תשלום בגין הוצאות רכב, אש"ל וגילומים.
- (3) התשלומים בטור תשלומי והפרשות המעביד כוללים הפרשות לפיצויי פיטורין, לתגמולים, לפנסיה, לקרן השתלמות, לחופשה, לביטוח לאומי ולמחלה, וכן כוללים הוצאות (הכנסות) לא חזויות בשל חישובים אקטואריים מעודכנים, בגין התחייבות הבנק לזכויות שנרכשו בעבר, לפני כניסתו לתוקף של חוק הגבלת התגמול.
- (4) לא כולל מס שכר.
- (5) לא כולל הפקדות והפרשות לפיצויי פיטורין ותגמולים (לרבות אובדן כושר עבודה) על-פי דין, אשר לא נכללות בהגדרת "תגמול" לצורך חוק הגבלת התגמול ולא כולל הפרשות בגין זכויות עבר שנצברו לפני הכניסה לתוקף של חוק הגבלת התגמול.
- (6) חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים לא חל על נושא משרה זה.
- (7) לפי הסכם העסקה מחודש אוגוסט 2016, זכאית המנהלת ליחידות פנטום בשווי קבוע למועד ההענקה (כ-180,000 פרנק שוויצרי לשנה) (ראה [ביאור 22](#) [סעיפים 4 ו-5 לדוחות הכספיים](#)). הסכום המצוין בטבלה כולל את שווי יחידות הפנטום שהוענקו כאמור בגין שנת 2017 וכן את עליית השווי כתוצאה מעליית מחיר מניית הבנק בגין יחידות פנטום חסומות שהוענקו עבור שנים קודמות.

חמשל תאג'די, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 3-6: פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק (באלפי ש"ח)(המשך)

שנת 2016												
שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק באחוזים	משכורות ⁽¹⁾ מענקים הטבה בשל תשלום מבוסס מניות	שווי הטבות נוספות ⁽²⁾ והפרשות המעביד ⁽³⁾	השלמת עתודות בגין הוצאות נילוות/עקב שינויים בשכר בשנת החשבון	סך-הכל תגמול לפי תקנה 21 ⁽⁴⁾	סך-הכל תגמול בניכוי זכויות עבר שנצברו לפני הכניסה של חוק התגמול העבר (מתוך סך-כל התגמול) ⁽⁵⁾	סך-הכל תגמול בניכוי זכויות העבר שממועד כניסת החוק לתוקף ⁽⁶⁾	מזה: סך-הכל תגמול החלק בגין התקופה שממועד כניסת החוק לתוקף ⁽⁶⁾	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים
רוסי יאיר	י"ר דירקטוריון לשעבר ^(א)	0.02	15	340	-	3,964	3,964	621	62			
קין ציון	מנכ"ל לשעבר ^(ב)	0.02	(303)	598	-	4,599	4,599	-	65			
פינטו ארי	מנכ"ל ^(ג)	0.01	337	66	1,072	7,323	2,916	632	55			
קולר דן	חבר הנהלה	0.01	119	239	-	8,989	6,412	590	53			
יעבץ אפרת ^(ד)	חברת הנהלה ^(ה)		341	245	-	7,614	7,614	584	44			
שטיין רונן ^(ד)	חבר הנהלה ^(ה)		292	237	784	7,195	3,486	583	64			
כהן צחי	חבר הנהלה	0.01	332	228	-	6,650	3,568	583	220			

- (א) י"ר הדירקטוריון עד ליום 31 בדצמבר 2016.
 (ב) כיהן כמנכ"ל הבנק עד לפרישתו ביום 31 ביולי 2016.
 (ג) מנכ"ל הבנק מיום 1 באוגוסט 2016.
 (ד) מונה לחבר הנהלה ביום 14 בפברואר 2016.
 (ה) כולל השלמת הפרשות עבור תשלומי פנסיה ו/או פיצויים שמגיעים להם עקב פרישתם מהבנק.
 (1) בהתאם לתוכנית תגמול (2014) תשלום השכר כולל גם תשלומים המסווגים כתגמול קבוע שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות, כמפורט בביאור 23 בדוחות הכספיים.
 (2) הסכומים המפורטים תחת טור "הטבות נוספות" בטבלה כוללים תשלום בגין הוצאות רכב, אש"ל וגילומים.
 (3) התשלומים בטור תשלומי והפרשות המעביד כוללים הפרשות לפיצויי פיטורין, לתגמולים, לפנסיה, לקרן השתלמות, לחופשה, לביטוח לאומי, למחלה ולמענק יובל.
 (4) לא כולל מס שכר.
 (5) כולל בעיקר השפעות אקטואריות בגין התחייבויות לזכויות שנצברו לפני הכניסה לתוקף של חוק התגמול, השפעות אלה מהוות רווח והפסד אקטוארי ונקפו לרווח כולל אחר, אך אינן משולמות בפועל בשנת הדיווח.
 (6) ביחס לתקופה שתחילתה ביום 12 באוקטובר 2016 (מועד כניסת החוק לתוקף ביחס להתקשרויות קיימות) וסיומה ביום 31 בדצמבר 2016, בוצעה בחינה פרטנית ובמידת הצורך בוצעה קטימה לתגמול הקיים על מנת למנוע חריגה מתקרת הוצאה החזויה המותרת בהתאם לחוק (כ-557 אלפי ש"ח לחלק היחסי של התקופה שממועד תחילת החוק, המהווים 2,500 אלפי ש"ח לשנה שלמה). הסכום כולל הוצאות בגין הפרשות המעביד לפיצויים ותגמולים אשר אינם כלולים בהגדרת "תגמול" לצורך חוק התגמול.
 (7) הלוואות ניתנו בתנאים דומים לאלו שניתנו לכלל עובדי הבנק, אשר סכומיהן נקבעו לפי קריטריונים אחידים.
 יתרת הלוואות בתנאי הטבה לגבי יעבץ אפרת הינה בסך של כ-39 אלפי ש"ח לתקופה ממוצעת של כ-9 שנים וההטבה במהלך השנה הסתכמה לכ-5 אלפי ש"ח. ולמר רונן שטיין יתרה בסך של כ-1 אלפי ש"ח.

הערות כלליות:

היקף המשרה של מקבלי התגמול הינו 100%.

כל עובדי הבנק, ובכלל זה נושאי משרה בבנק, נהנים מהטבות שונות בניהול חשבונות הבנק שלהם. הטבות אלה מתייחסות בעיקרן לפטור מדמי ניהול קבועים, דמי רישום פעולות בחשבון, תדפיסי מידע, פנקסי שיקים, אחזקת ניירות-ערך, משיכת מזומנים, העברת כספים לחשבונות אחרים ודמי חבר של כרטיסי אשראי. כמו-כן קיימות הטבות בשיעור העמלות בגין קניה ומכירה של ניירות-ערך ומטבע-חוץ, הוראות קבע לביצוע תשלומים בחשבון ושכירת כספות. בנוסף, ככל יתר עובדי הבנק, גם נושאי המשרה נהנים מהטבה בריבית על יתרות זכות וחובה בחשבונות עו"ש. מכלול הטבות שניתנו לנושאי המשרה מסתכם בסכומים זניחים, אשר אינם עולים על סך של 50 אלפי ש"ח בשנה לכל נושא משרה.

לפרטים נוספים בדבר רכיבי התגמול הרוחביים (ובכלל זה תגמול מבוסס מניות) להם זכאים כלל חברי ההנהלה של הבנק לרבות תנאי הפרישה, מענקים וכיו"ב ולעניין תוכניות התגמול השונות והשפעות חוק הגבלת התגמול, ראה [ביאורים 22 ו-23 בדוחות הכספיים](#).

למידע נוסף בהתאם לדרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ראה גילוי המפורסם באתר האינטרנט של הבנק ובמגא.

המענקים בגין שנת 2017 שאושרו על-ידי ועדת התגמול והדירקטוריון של הבנק, נקבעו על-פי רוב בהתאם לקריטריונים מדידים שנקבעו מראש בהוראות המעבר מתוכנית תגמול (2014) לתוכנית תגמול (2016), או מתוכנית תגמול (2016), לפי המקרה. ככל שהדבר נוגע להפעלת שיקול דעת בקשר עם המענקים בגין שנת 2017 לנושאי משרה, שיקול הדעת הינו במסגרת הוראות תיקון 20 לחוק החברות וההוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, והינו בהתאם להוראות מדיניות התגמול החדשה ותוכנית תגמול (2016), או הוראות המעבר מתוכנית תגמול (2014) לתוכנית תגמול (2016).

לדיוני הדירקטוריון קדמו דיונים מקדימים בנושא על-ידי ועדת התגמול. בדיונים שנערכו כאמור בוועדת התגמול ובדירקטוריון, נבחנו לגבי כל נושא משרה, בנפרד, הקריטריונים הספציפיים שנקבעו מראש לכל נושא משרה בהתאם לתפקידו, עמידתו בקריטריונים כאמור והתאמת התגמול לנושא המשרה להוראות מדיניות התגמול ותוכנית התגמול החלה על נושא המשרה.

לעניין תנאי הכהונה וההעסקה גופם, ציין הדירקטוריון כי הם בהתאם למדיניות התגמול החדשה ולתוכניות התגמול של הבנק שהיו בתוקף בשנת 2017, לרבות הוראות המעבר שבהן, כמפורט לעיל ובהתאם להוראות חוק הגבלת התגמול, לתיקון 20 ולהוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. לפרטים נוספים בנוגע לתוכנית תגמול (2014), תוכנית תגמול (2016), הוראות המעבר מתוכנית תגמול (2014) לתוכנית תגמול (2016) ותגמול נושאי המשרה ובעלי העניין, ראה [ביאורים 22 ו-23 בדוחות הכספיים](#).

מר עודד ערן

תנאי כהונתו של מר עודד ערן כיו"ר דירקטוריון הבנק אושרו על-ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק ביום 27 בפברואר 2017, ועל-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ביום 4 באפריל 2017, לתקופה שמיום 1 בינואר 2017 ועד ליום 31 בדצמבר 2019. הסכם ההעסקה עם היו"ר הינו בהתאם להוראות מדיניות התגמול החדשה, תוכנית תגמול 2016 והדין החל, לרבות ההוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, לפיה היו"ר יאה זכאי לתשלום של תגמול קבוע בלבד, הכולל שכר והטבות נלוות ותגמול הוני קבוע. לעניין תנאי תגמולו והעסקתו של מר עודד ערן, לרבות תקופת העסקתו, תנאים לסיום התקשרות, תקופת הודעה מוקדמת, פיצויי פיטורים ופנסיה, קרן השתלמות, וכן תנאים נלווים, ראה דוח מידי מיום 27 בפברואר 2017 אסמכתא מספר 01-017302-2017, הנכלל כאן על דרך ההפניה.

הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל תגמול הוני קבוע בדמות מניות חסומות - ראה [ביאור 23](#) בדוחות הכספיים.

מר ארי פינטו

מר פינטו החל לכהן כמנכ"ל הבנק מיום 1 באוגוסט 2016. תגמולו של מר פינטו בשנת 2017 היה בהתאם להסכם תגמול חדש שהינו בהתאם למדיניות התגמול החדשה ותוכנית תגמול (2016). לעניין תנאי תגמולו והעסקתו של מר פינטו, לרבות תקופת העסקתו, תנאים לסיום התקשרות, תקופת הודעה מוקדמת, פיצויי פיטורים ופנסיה, קרן השתלמות, וכן תנאים נלווים, ראה דיווח מידי מיום 8 בנובמבר 2016, אסמכתא מספר 01-074259-2016, הנכלל כאן על דרך ההפניה. הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל תגמול הוני קבוע בדמות מניות חסומות - ראה [ביאור 23](#) בדוחות הכספיים.

גבי אורית לרר

גבי לרר מכהנת כמנהלת כללית של בנק הפועלים (שוויץ) בע"מ, החל מיום 8 באוגוסט 2012. הסכם העסקתה של גבי לרר הוארך ביום 3 ביוני 2016 תקופת ההעסקה הינה ללא מועד סיום מוגדר, אלא אם כן יודיע כל צד למשנהו על רצונו לסיים את ההתקשרות בהודעת מוקדמת של 6 חודשים. כל עלויות העסקתה של גבי לרר משולמות על-ידי בנק הפועלים שוויץ, בפרנקים שוויצרים, ומותאמות ליוקר המחיה בשוויץ. תנאי התגמול של גבי לרר כמפורט בטבלה לעיל אושרו על-ידי ועדת התגמול של דירקטוריון הפועלים שוויץ בע"מ, והינם בהתאם למקובל לגבי שכר מנכ"לים של בנקים בשוויץ בגודל ובפעילות דומה.

מר משה אלוש

מר אלוש מכהן כמשנה למנכ"ל, וכמנהל הבנקאות הפרטית בבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ, החל מיום 1 באוקטובר 2010. תקופת ההעסקה הינה ללא מועד סיום מוגדר, אלא אם כן יודיע כל צד למשנהו על רצונו לסיים את ההתקשרות בהודעה מוקדמת של 6 חודשים. כל עלויות העסקתו של מר אלוש משולמות על-ידי בנק הפועלים שוויץ, בפרנקים שוויצרים, ומותאמות ליוקר המחיה בשוויץ. תנאי התגמול של מר אלוש, כמפורט בטבלה לעיל, אושרו על-ידי ועדת התגמול של דירקטוריון הפועלים שוויץ בע"מ, והינם בהתאם למקובל בבנקים בשוויץ לבעלי תפקידים במעמד זה.

מר דן קולר

מר קולר מכהן כמשנה למנכ"ל הממונה על חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית. הסכם העסקתו של מר קולר היה לתקופה של שלוש שנים החל מיום 1 ביולי 2016 ועד ליום 30 ביוני 2019, אך תוקפו קוצר כמפורט להלן. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום.

על-אף האמור לגבי תקופת הסכם ההעסקה, בהתאם להוראות המעבר של מדיניות התגמול החדשה, מר קולר חתם על שינוי תנאי הסכם ההעסקה האמור עימו בשנת 2017 ועל הסכם חדש לפי מדיניות התגמול החדשה אשר הינו בתוקף החל מיום 1 בינואר 2018 ועד ליום 30 ביוני 2021.

מר רונן שטיין

מר שטיין מכהן כמשנה למנכ"ל הממונה על חטיבת בנקאות קמעונאית. הסכם העסקתו של מר שטיין היה לתקופה של שנתיים וחודשיים החל מיום 4 בפברואר 2016 ועד ליום 31 במרץ 2018, אך תוקפו קוצר כמפורט להלן. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום.

על-אף האמור לגבי תקופת הסכם ההעסקה, בהתאם להוראות המעבר של מדיניות התגמול החדשה, מר שטיין חתם על שינוי תנאי הסכם ההעסקה האמור עימו בשנת 2017 ועל הסכם חדש לפי מדיניות התגמול החדשה אשר הינו בתוקף החל מיום 1 בינואר 2018 עד ליום 31 במרץ 2020.

מר צחי כהן

מר כהן מכהן כמשנה למנכ"ל הממונה על חטיבת ניהול סיכונים וממרחץ 2018 מונה למנהל החטיבה העסקית. הסכם העסקתו של מר כהן הינו לתקופה של שלוש שנים החל מיום 1 ביולי 2015 ועד ליום 30 ביוני 2018, אך תוקפו קוצר כמפורט להלן. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום.

על-אף האמור לגבי תקופת הסכם ההעסקה, בהתאם להוראות המעבר של מדיניות התגמול החדשה, מר כהן חתם על שינוי תנאי הסכם ההעסקה האמור עימו בשנת 2017 ועל הסכם חדש לפי מדיניות התגמול החדשה אשר הינו בתוקף החל מיום 1 בינואר 2018 ועד ליום 30 ביוני 2020.

מר ארז יוסף

מר יוסף מכהן כמשנה למנכ"ל הממונה על חטיבת COO. הסכם העסקתו של מר יוסף הינו לתקופה של ארבע שנים ותשעה חודשים החל מיום 1 ביולי 2016 ועד ליום 31 במרץ 2021. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום.

הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל תגמול הוני קבוע בדמות מניות חסומות (לפי מסלול רווח הון) - ראה [ביאור 23](#) בדוחות הכספיים. על-אף האמור לגבי תקופת הסכם ההעסקה, בהתאם להוראות המעבר של מדיניות התגמול החדשה, מר יוסף חתם על שינוי תנאי הסכם ההעסקה האמור עימו בשנת 2017.

6.6. עניינים אחרים

ביום 1 באפריל 2017 החל מר אסף אזולאי לכהן כמנהל מטה שיווק ופרסום בבנק.

ביום 4 באפריל 2017 התכנסה אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות של הבנק. האסיפה קיימה דיון בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2015 ובדוח הדירקטוריון על מצב ענייני הבנק ליום 31 בדצמבר 2015; אישרה את מינוים מחדש של זיו האפט (BDO), רואי חשבון וסומך-חייקין (KPMG), רואי חשבון, לרואי החשבון המבוקרים של הבנק; אישרה את הארכת כהונתו של מר עודד ערן כדירקטור בבנק ל-3 שנים עד 31 בדצמבר 2019; ואישרה את תנאי כהונתו והעסקתו של מר עודד ערן כיושב ראש דירקטוריון הבנק.

ביום 26 בדצמבר 2017 קיבל הבנק את דוח הפיקוח על הבנקים לבחינת תהליכי ממשל תאגידי בבנק בעניין בדיקת אופן הטיפול של הבנק בתלונה כנגד מי שניהן בעבר כמנכ"ל הבנק ופרסם לדרישת הפיקוח על הבנקים את תמצית הדוח אשר נכללה בדוח עצמו. הבנק פועל ליישום והטמעה של הצעדים לחיזוק תהליכי הממשל התאגידי להם התבקש בדוח הפיקוח.

ביום 14 בינואר 2018 אישר הדירקטוריון בהמלצת מנכ"ל הבנק, בין היתר, את מינוי מנהל החטיבה לניהול סיכונים בכפוף לקבלת אישור הפיקוח על הבנקים. למועד פרסום הדוח המיניו בבדיקה של הפיקוח על הבנקים בשיתוף עם הבנק, גבי רננית טל-אברהמי, המכהנת כממונה על סיכונים אשראי בחטיבה לניהול סיכונים, מונתה כממלאת מקום מנהל הסיכונים הראשי.

ביום 1 בפברואר 2018 הצטרף לבנק מר אבנר פז-צוק כמנהל פרויקט המודרניזציה של מערכות הליבה המיחשוביות של הבנק והוא מדווח למנכ"ל הבנק.

ביום 5 בפברואר 2018 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק את מינויה של גבי רונית אברמזון רוקח לכהונת דירקטורית חיצונית בבנק לפי הוראות חוק החברות, לתקופה של שלוש שנים, החל מיום 5 בפברואר 2018 ועד ליום 4 בפברואר 2021.

אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות של הבנק זומנה ליום 12 באפריל 2018 ועל סדר יומה: דיון בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016 ובדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנה שהסתיימה באותו התאריך, וכן בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 ובדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנה שהסתיימה באותו התאריך; מינוים מחדש של סומך-חייקין (KPMG), רואי חשבון, וזיו האפט (BDO), רואי חשבון, לרואי החשבון המבוקרים של הבנק במשותף, עד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק; אימוץ תיקונים לתקנון הבנק; וכן מינויה של גבי דליה לב לכהונת דירקטורית חיצונית בבנק בהתאם להוראות חוק החברות.

6.7. עסקות עם בעל שליטה

להלן פירוט עיקרן של אמות המידה השונות שנקבעו על-ידי ועדת הביקורת בחודש מרץ 2018 בקשר לאישור ודיווח עסקות בעלי עניין של הבנק (עסקות עם בעל שליטה/נושא משרה או שלבעל שליטה/נושא משרה קיים בהן עניין אישי), בהתאם להוראות חוק החברות (אמות המידה הקודמות אשר אושרו על-ידי ועדת הביקורת בשנים 2016 ו-2017 פורטו בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2016):

עסקות חריגות/שאינן חריגות

בהתאם להוראות חוק החברות, עסקה תיחשב כעסקה שאינה חריגה אם היא מקיימת את התנאים הבאים במצטבר: העסקה הינה במהלך העסקים הרגיל של החברה, היא נעשית בתנאי שוק והיא אינה מהותית לחברה. באמות המידה שנקבעו כאמור על-ידי ועדת הביקורת כלולות לעניין זה ההוראות העיקריות הבאות: **מהלך העסקים הרגיל של הבנק.** עסקה תיחשב ככזו שנעשית במהלך העסקים הרגיל של הבנק אם ההתקשרות בה נעשית במסגרת שגרת עסקותיו של הבנק בפועל, והיא איננה עסקה חד פעמית או עסקה יוצאת דופן לפעילותו של הבנק. עסקות מהסוגים הבאים ייחשבו כעסקות במהלך העסקים הרגיל של הבנק, למעט אם קיימים שיקולים מיוחדים: עסקה בנקאית מכל סוג שהוא, לרבות מתן אשראי, ערבויות והתקשרויות הכרוכות בכך, הפקדה וקבלת פיקדונות, עסקות בניירות-ערך, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות או בקרנות אחרות, ביצוע השקעות מכל סוג שהוא (ריאליות, בניירות-ערך סחירים ולא סחירים) וכד', ובלבד שהעסקה הינה מסוג העסקות שהבנק התקשר בהן בעבר במהלך עסקיו ושהינה דומה להן מבחינת מאפייניה (היינו לדוגמה ביחס למתן אשראי - מדובר באשראי בהיקף שהבנק נוהג לתיתו ללווים בעלי מאפיינים דומים); עסקה שהיא חלק מליבת עסקיו של הבנק, או שהיא קשורה בפעילות העסקית של הבנק או משרתת אותה, אף אם אינה בליבת העסקים (לדוגמה: עסקה לשכירת נכס שישימש כסניף של הבנק, עסקת ביטוח הקשורה לפעילות הבנק, פעילות להטמעת חזון הבנק וכד'), שהינה מסוג העסקות שהבנק נוהג להתקשר בהן או שביצע בעבר במסגרת פעילותו; עסקות לרכישת נכס (לרבות נכס מניב או רכוש קבוע אחר), מוצר או שירות, שהינן מסוג העסקות שהבנק נוהג להתקשר בהן או שביצע בעבר במסגרת פעילותו; התקשרויות הנוגעות לכהונת ו/או העסקת נושא משרה ועובדים בחברה (לרבות ביטוח, פטור ושיפוי) שהינן מסוג ההתקשרויות הנהוגות והמקובלות בבנק או שהינן דומות מבחינת מאפייניהן להתקשרויות קודמות של הבנק;

תנאי שוק. עסקה תיחשב ככזו שנעשית בתנאי שוק אם המחיר ויתר תנאי העסקה העיקריים והמהותיים משקפים את המחיר והתנאים העיקריים של עסקה דומה לו הייתה מבוצעת בין החברה לבין צד שלישי לא קשור או בין צדדים לא קשורים אחרים. ניתן לבסס קיומם של תנאי שוק בעסקת בעל עניין אם קיים שוק לעסקות מסוגה של העסקה הנבחנת או אם קיימות ראיות חיצוניות לעסקה, מהם ניתן ללמוד על המחיר ועל שאר התנאים העיקריים המקובלים לעסקה מסוג זה, ובין היתר, ניתן לבסס קיומם של תנאי שוק באחת או יותר מהדרכים הבאות: תנאי העסקה דומים לתנאים של לפחות שתי עסקות דומות מבחינת מאפייניהן (כמו למשל: סוג הלקוח או הצד השני לעסקה ומאפייניו; היקף העסקה; ומאפיינים רלוונטיים אחרים לתנאי שוק כגון ביטחונות או היקף פעילות לקוח עם הבנק), שערך הבנק בתקופה קרובה למועד ההתקשרות בעסקה הנבחנת (לרבות ציטוטים/הצעות מחייבות שהוצעו על-ידי הבנק ללקוחותיו וכן הצעות מחייבות שהוצעו לבנק), ובלבד שנערכו (או צוטטו, לפי העניין) עם צד לא קשור לבנק ולא התקיים בהן עניין אישי לבעל שליטה/נושא משרה בבנק; תנאי העסקה דומים לתנאים של לפחות שתי עסקות בשוק הרלוונטי, הידועות לבנק, והדומות מבחינת מאפייניהן (כמו למשל: סוג הלקוח או הצד השני לעסקה ומאפייניו; היקף העסקה; ומאפיינים רלוונטיים אחרים לתנאי שוק כגון ביטחונות), שנערכו בתקופה קרובה למועד ההתקשרות בעסקה הנבחנת, ובלבד שנערכו בין צדדים לא קשורים; מחיר שנקבע בשוק מוסדר של מוכרים וקונים כגון מחירי ניירות-ערך סחירים או מחירי סחורות, ובלבד שמתקיימת באותו שוק לגבי הנכס או המוצר או השירות הרלוונטי סחירות מספקת; על בסיס תנאיהן של עסקות הדומות במהותן לעסקה הנבחנת, בהן התקשר או קיבל הצעה להתקשר (והיה מוכן להתקשר אף אם לא התקשר בפועל) הצד השני לעסקה עם צדדים בלתי קשורים, ובלבד שהצד השני אישר לחברה בכתב את האמור; אם תנאי העסקה בין החברה ובין הצד הקשור נקבעו עוד לפני שהיה צד קשור ובנסיבות העניין אין חשש להטיה בתנאי העסקה כפי שתקבע ועדת הביקורת;

מהותיות העסקה. בחינת מהותיותה של עסקת בעל עניין תיערך על-פי בחינה כמותית ובחינה איכותית. בהעדר שיקולים איכותיים מיוחדים העולים מכלל נסיבות העניין, עסקות בעלי עניין הבאות ייחשבו כעסקות שאינן מהותיות: כל עסקה שיש עמה מתן אשראי על-ידי הבנק, אם הגידול בחבות ("חבות") - כהגדרת מונח זה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 של המפקח על הבנקים) של קבוצת בעל השליטה (או הגידול בחבות של הלווה אם אינו מקבוצת בעל השליטה) (להלן: "הלווה") לאחר העסקה אינו עולה על 2% מההון הפיקוחי ("ההון הפיקוחי" - הון רובד 1 לאחר התאמות וניכויים כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, ובהתאם להוראת המעבר לתיקון הוראה 312 - בתוספת הון רובד 2, כפי שפורסם בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014. תוספת זו תופחת בשיעורים שווים על-פני 16 רבעונים, עד לאיפוסה ביום 31 בדצמבר 2018) בדוחות הכספיים האחרונים של הבנק ואשר לאחר ביצועה סך החבות של הלווה לא יעלה על 7.5% מההון הפיקוחי (ועדת הביקורת תדון בסיווגה של כל עסקה בסכום העולה על 0.5% מההון הפיקוחי). מספר עסקות המתבצעות ברצף עם אותו לווה והינן קשורות האחת בשניה תיחשבה לעסקה אחת, באופן שלצורך סיווגן של העסקות האמורות ייבחנו הסכום המצטבר של העסקות כאמור; עסקה של הפקדת כספים בפיקדון מכל סוג שהוא אם בעקבותיה סך הפיקדונות של המפקיד לא יעלה על 2% מסך פיקדונות הציבור, כמדווח במאזן המאוחד של הבנק האחרון שפורסם לציבור קודם ההפקדה; עסקה של הפקדה ו/או רכישה ו/או מכירה של ניירות-ערך, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות ו/או קרנות אחרות, וכל השקעה אחרת אשר מוחזקת על-ידי הבנק כנכס של הלקוח (ולא כהתחייבות מאזנית), כאשר סכומה של עסקה כאמור אינו עולה על 0.5% מסך-כל יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של הלקוחות בקבוצת הבנק, כמדווח במאזן המאוחד של הבנק האחרון שפורסם לציבור במועד ביצוע העסקה; כל עסקה אחרת של הבנק, שאינה נזכרת לעיל, אם סכום העסקה אינו עולה על 300 מיליון ש"ח. מהותיותן של עסקות המבוצעות באופן תדיר, קבוע וחוזר לאורך תקופה תיבחן על-פי היקף העסקות השנתי. בעסקות רב שנתיות יחושב היקף העסקה לצרכי בחינת מהותיות על בסיס שנתי. בחינה של שיקולים איכותיים עשויה להשפיע על סיווגה של עסקה כמהותית/לא מהותית. כך למשל, עסקה שמאפייניה הכמותיים עולים במעט על אלה שצוינו לעיל, עשויה להיחשב כלא מהותית, אם מהבחינה האיכותית ובמכלול נסיבות העניין סביר לקבוע כי היא לא עשויה להשפיע באופן מהותי על הבנק.

עסקות זניחות

עסקת בעל עניין תיחשב כעסקת זניחה, לעניין הליכי אישור ודיווח, אם מתקיימים לגביה התנאים הבאים במצטבר: העסקה אינה חריגה (בין אם סווגה ככזו על-פי אמות המידה ובין על-ידי ועדת הביקורת); העסקה הינה מסוג העסקות שהבנק מתקשר בהן במהלך עסקיו הרגיל, ובכלל זה גם עסקות בנקאיות מכל סוג שהוא ועסקות בקשר עם מוצרים ושירותים פיננסיים, רכישת מוצרים ושירותים, השכרת ושכירת שטחים; העסקה תואמת את המגבלות על חבילות אנשים קשורים בהוראת ניהול בנקאי תקין 312; מתקיים בעסקה אחד התנאים הבאים: (א) היא עסקה בנקאית מסוג העסקות שהבנק מבצע עם הציבור בדרך כלל במהלך עסקיו הרגיל והיקפה אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי בדוחות הכספיים האחרונים של הבנק; או - (ב) היא עסקה אחרת שהיקפה אינו עולה על 10 מיליון ש"ח, ובלבד שסך העסקות מסוגה לשנה הקלנדרית עם בעל העניין אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי.

קיום הליך תחרותי או הליך אחר

סעיף 117 לחוק החברות קובע את תפקידיה של ועדת ביקורת. בין השאר, קובע סעיף 117(ב1), בקשר עם עסקות של חברה עם בעל השליטה בה, או עם אחרים כאשר לבעל השליטה יש עניין אישי בעסקה, שעל ועדת ביקורת מוטל כדלקמן: "לקבוע לגבי עסקות כאמור בסעיף 117(4) או (4א), אף אם אינן עסקות חריגות, חובה לקיים הליך תחרותי, בפיקוחה של הוועדה, או מי שתקבע לעניין זה, ולפי אמות מידה שתקבע, או לקבוע כי יקימו הליכים אחרים שתקבע ועדת ביקורת, בטרם התקשרות בעסקות כאמור, והכל בהתאם לסוג העסקה, ורשאית היא לקבוע לעניין זה אמות מידה אחת לשנה מראש".

1. באמות המידה שאישרה ועדת הביקורת נקבע בין היתר כי, ככלל, אלא אם קבעה ועדת הביקורת אחרת, הבנק יתקשר בסוגי העסקות הבאות, כאשר הן נעשות מול בעל שליטה בבנק או כאשר קיים בהן עניין אישי לבעל שליטה בבנק, רק לאחר שיקיים הליך תחרותי, כמפורט להלן: (א) רכישת מוצרים ושירותים; (ב) התקשרויות לביצוע פרויקטים ועבודות עבור הבנק או חברות בשליטתו; (ג) התקשרות בהסכמי רכישה, שכירות או השכרה של נכסי מקרקעין, למעט כאמור בסעיף 3.4 להלן.

ההליך התחרותי יכלול פנייה מטעם הנהלת הבנק, או מי שייקבע על ידה, לשלושה מועמדים להתקשרות לפחות (שניים לפחות מתוכם אינם קשורים לבעל שליטה בבנק או לצד קשור בבנק, ככל שקיימים והדבר מעשי) להציע הצעות להתקשרות עם הבנק בעסקה המוצעת (להלן: "המציעים"). הבנק יקבע פרק זמן אחיד להגשת ההצעה (שניתן יהיה להאריך). ככל שיוחלט על ניהול משא ומתן עם המציעים, המשא ומתן ינוהל עם כל אחד מהמציעים, שהצעתו נמצאה רלוונטית, לשם קבלת הצעתו הטובה ביותר (Best And Final Offer) (להלן: "ההצעה הסופית"). ההצעות הסופיות ותמצית המגעים שקימו עם המציעים יובאו להכרעת הגורם המאשר לפי הדין ובהתאם לנוהלי הבנק. ועדת ביקורת תפקח על ההליך התחרותי בקשר עם עסקות חריגות, בדרך שתיקבע על ידה, אלא אם כן יוחלט אחרת.

2. הגורם המאשר, לפי שיקול דעתו, יחליט בדבר התקשרות הבנק עם המציע. ככלל, הבנק יתקשר עם המציע שהציע את ההצעה בעלת התנאים העדיפים ביותר מבחינת הבנק או במקרה שאין עדיפות של ממש של הצעה אחת על פני ההצעות האחרות, יתקשר עם מי מהמציעים על-פי שיקול דעתו. בחירתה של ההצעה בעלת התנאים העדיפים ביותר לבנק תוכל להיות מבוססת על קריטריונים שונים, שייקבעו, הרלוונטיים להתקשרות נשוא ההליך. ככל שההצעה שתיבחר הינה של מציע הקשור לבעל שליטה בבנק, יפורטו על-ידי הגורם המאשר הנימוקים התומכים בהתקשרות זו.

3. לגבי סוגי העסקות הבאות, נמצא כי הן אינן מתאימות להליך תחרותי על-פי סעיף 117(ב1) לחוק החברות וכאמור בסעיפים 1 ו-2 לעיל, מהטעמים שיפורטו להלן. ככלל, הבנק יתקשר בסוגי העסקות הבאות לאחר שיקיים הליך חלופי כמפורט להלן:

3.1. עסקות בנקאיות מכל סוג, לרבות מתן אשראי ועסקות חבות אחרות; קבלת פיקדונות כספיים; עסקות מוטות עמלות ושירותים בנקאיים כגון פעילות בניירות-ערך ובנכסים פיננסיים והמרת מטבע-חוץ; עסקות בכרטיסי אשראי לרבות מתן שירותי הנפקה וסליקה; מתן שירותי בנקאות להשקעות, ניהול תיקים, חיתום והפצה. הבנק או חברות בשליטתו מציעים עסקות אלו לכלל לקוחותיו או לגופים רבים, מספרן וכמותן של העסקות אינן מוגבלות, ותנאיהן מותאמות לנסיבות כל לקוח ולקוח.

3.2. עסקה לתנאי העסקה של נושא משרה ו/או עובד בבנק.

3.3. התקשרות לרכישת פוליסות ביטוח, לרבות ביטוח דירקטורים ונושאי משרה. העניין האישי במקרה כזה של בעלי שליטה בבנק, או מי שלבעל שליטה בבנק יש עניין אישי בו, יכול לנובע מזהות הנמנים על הגורמים המבוטחים בפוליסה, אך אין להם עניין אישי בגובה הפרמיה לחברת הביטוח, ולפיכך נמצא כי אין הצדקה להליך תחרותי לעניין רכישת הפוליסה.

3.4. הארכת הסכם שכירות או שינוי תנאי שכירות לגבי נכס שעזיבתו יכולה לגרום הוצאות מהותיות יחסית לתשלומי השכירות, או נזק לפעילות העסקית (למשל: כתוצאה מקושי ללקוחות, אובדן מיקום וכיו"ב), או נכס אשר לא ניתן למצוא לו תחליף הולם וסביר שיענה על דרישות הבנק. לעניין התקשרות בהסכם שכירות לגבי נכס חדש, ככל שתקבל המלצת הנהלת הבנק לא-קיום הליך תחרותי בשל טעמים ייחודיים (כגון: מיקום הנכס), ההחלטה בדבר אי-קיום הליך תחרותי תובא לדיון ולאישור מראש של ועדת ביקורת.

3.5. לעניין העסקות האמורות בסעיף 3 זה יפעל הבנק בהליך המבטיח כי העסקה תבוצע בתנאי שוק. בחינת תנאי השוק תיעשה בהתאם לאמות המידה לתנאי שוק שאימץ הבנק לעניין סיווג עסקות חריגות וזניחות ובהתאם לנוהלי הדירקטוריון ולנוהלי הבנק בתחומים אלה.

4. כן קבעה ועדת הביקורת כי על אף האמור לעיל, העסקות המפורטות להלן יהיו פטורות מביצוע הליך תחרותי:

4.1. התקשרות שאינה עולה על שווי כספי של 2 מיליון ש"ח, ובמקרה של התקשרות מתמשכת אינה עולה על שווי כספי שנתי של 2 מיליון ש"ח, ובלבד שהיא נעשית בתנאי שוק.

4.2. התקשרות הנדרשת בדחיפות למניעת נזק של ממש לבנק, לדעת הנהלת הבנק, ובלבד שהיא נעשית בתנאי שוק.

4.3. התקשרות המשך בתנאים זהים או מיטביים לתנאי התקשרות הראשונה, בנסיבות בהן השמירה על ההמשכיות נדרשת מטעמי חיסכון ויעילות, ובלבד שהיא נעשית בתנאי שוק.

4.4. התקשרות לרכישת שירותים או טובין ייחודיים שעניינם תרבות ואמנות, ובלבד שהיא נעשית בתנאי שוק.

4.5. התקשרות עם מי שלפי זכויות מכח הדין, או בהתאם למצב הדברים בפועל, הינו היחיד המסוגל לבצע את נושא ההתקשרות (להלן: "ספק יחיד"), ובלבד שחבר הנהלה הממונה על התחום, או צוות ההנהלה שמונה להתקשרות זו, חיווה את דעתו שהמתקשר הינו ספק יחיד כאמור, ובלבד שהיא נעשית בתנאי שוק.

4.6. תרומות וחסויות כספיות לטובת הקהילה, ובלבד שאושרו על-ידי ועדת ביקורת.

4.7. התקשרות, שנקבע לגביה על-ידי ועדת ביקורת, שאינה מתאימה או דורשת הליך תחרותי.

מחשכל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 4-6: פרטים על היתרות של בעלת השליטה בבנק ושל אחרים שבעלת השליטה עשויה להיחשב בעלת עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק (באלפי ש"ח)

היתרה הגבוהה בשנת 2017	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	
		קבוצת שיכון ובינוי בע"מ⁽¹⁾
221,775	200,786	אשראי מאזני
516,891	334,113	התחייבויות למתן אשראי
514,107	349,119	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
11,888	2,355	אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין עסקות בנגזרים ⁽²⁾
9,194	9,172	ערבויות לצד שלישי
		ניכויים
191,805	162,543	פיקדונות הציבור (מאזני)
-	719	הוצאות על פעילות לא בנקאית
		עמותת "הרוח הטובה"
1,633	1,633	פיקדונות הציבור (מאזני)
-	950	חסויות ⁽³⁾
		מוזיאון תל-אביב לאומנויות⁽⁴⁾
-	75	תרומות
-	180	חסויות
		עמותת "מתן - משקיעים בקהילה"
-	1,000	תרומות ⁽⁵⁾
		המרכז הבינתחומי הרצליה
-	150	חסויות ⁽⁶⁾
		שרי אריסון
10	10	התחייבויות למתן אשראי
38	27	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
20,166	18,310	פיקדונות הציבור (מאזני)
		אריסון אחזקות בע"מ
10	7	פיקדונות הציבור

- (1) גבי שרי אריסון הינה בעלת השליטה בחברת שיכון ובינוי בע"מ (להלן: "שיכון ובינוי") ונחשבת לבעלת השליטה בחברות הנמנות על קבוצה זו. הפירוט המובא ביחס לעסקי הבנק (אשראי מאזני, אשראי חוף-מאזני ופיקדונות כספיים) עם קבוצת שיכון ובינוי מתייחס לחשבונות שיכון ובינוי עצמה וכמו-כן לכל התאגידים שבשליטתה, למעט חשבונותיו של תאגיד שבשליטתה של זו שמדווחים בנפרד. יצוין, כי נוכח העובדה שהפירוט מתייחס לקבוצה כמכלול, הוא כולל נתונים אשר ביחס לכל חברה בפני עצמה עשויים היו להיחשב לזניחים, אם הדיווח היה מתייחס לכל תאגיד ותאגיד בפני עצמו.
- (2) אשראי חוף-מאזני כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. היתרה ליום 31 בדצמבר 2017 כוללת יתרת שווי הוגן מאזני של נגזרים בסך של כ-2,355 אלפי ש"ח.
- (3) הבנק ביצע החסות האמורה כהשתתפות במימון פעילות "יום המעשים הטובים". מר גייסון אריסון, בנה של הגבי שרי אריסון, מכהן בהתנדבות בוועד המנהל של עמותת "הרוח הטובה".
- (4) סיוע למוזיאון תל-אביב עבור חסות במסגרת פרויקט פסח. בנוסף, ניתנה תרומה למוזיאון עבור תוכנית חינוכית. מר גייסון אריסון, בנה של הגבי שרי אריסון, מכהן בחבר הנאמנים ובמועצת המנהלים של המוזיאון.
- (5) הבנק, באמצעות עמותת "פועלים בקהילה", שהינה זרוע של הבנק למתן תרומות למוסדות ציבור, ביצע את התרומה האמורה כהשתתפות בפרויקט "סימא לכל תלמיד" ועבור העצמת עמותות, הכשרת צוות, מנטורים ופרויקטים של מדידה והערכה. מר גייסון אריסון, בנה של הגבי שרי אריסון, מכהן בהתנדבות בוועד המנהל של עמותת "מתן - משקיעים בקהילה".
- (6) חסות לתוכנית הקליניקות הכלכליות המעניקות באמצעות סטודנטים לכלכלה יעוץ כלכלי וחינוך פיננסי לאוכלוסיות מעוטות יכולת. הגבי שרי אריסון, בעלת מניות ודירקטורית במרכז הבינתחומי הרצליה.

חמשל תאג'די, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 4-6: פרטים על היתרות של בעלת השליטה בבנק ושל אחרים שבעלת השליטה עשויה להיחשב בעלת עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק (באלפי ש"ח) (המשך)

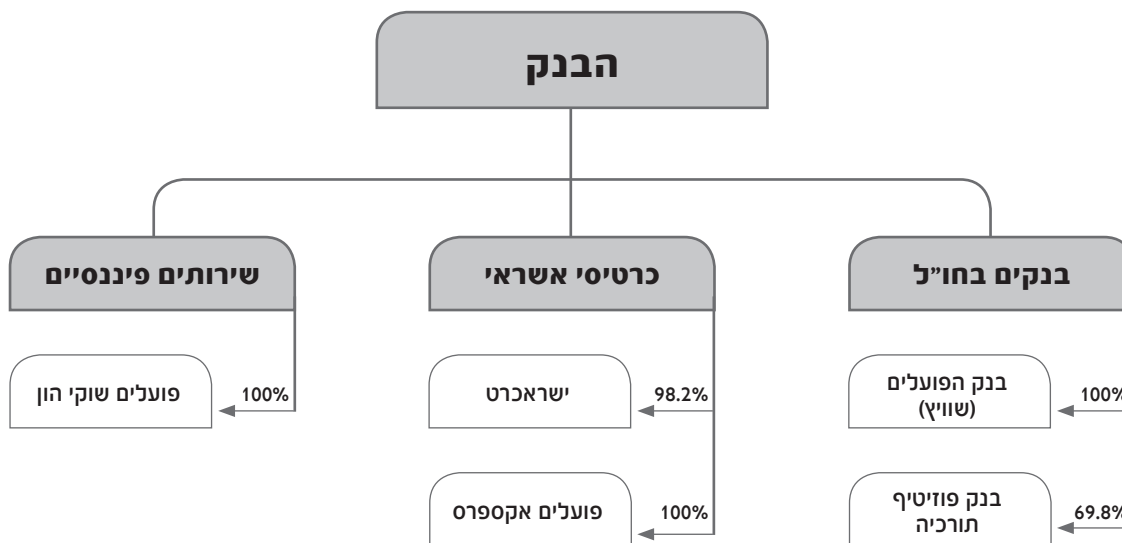
היתרה הגבוהה בשנת 2016	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	
		קבוצת שיכון ובינוי בע"מ⁽¹⁾
354,986	202,282	אשראי מאזני
829,492	304,686	התחייבויות למתן אשראי
547,604	514,107	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
22,029	11,888	אשראי מאזני וחץ-מאזני בגין עסקות בנגזרים ⁽²⁾
41,344	5,196	ערבויות לצד שלישי
170,541	122,153	פיקדונות הציבור (מאזני)
-	823	הוצאות על פעילות לא בנקאית
		עמותת "הרוח הטובה"
4,597	402	פיקדונות הציבור (מאזני)
-	950	חסויות ⁽³⁾
		מוזיאון תל-אביב לאומנויות
-	230	חסויות ⁽⁴⁾
		עמותת "מתן - משקיעים בקהילה"
-	1,000	תרומות ⁽⁵⁾
		המרכז הבינתחומי הרצליה
-	100	חסויות ⁽⁶⁾
		שרי אריסון
244	10	התחייבויות למתן אשראי
158	38	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
20,659	20,166	פיקדונות הציבור (מאזני)
		אריסון אחזקות בע"מ
10	8	פיקדונות הציבור

- (1) גבי שרי אריסון הינה בעלת השליטה בחברת שיכון ובינוי בע"מ (להלן: "שיכון ובינוי") ונחשבת לבעלת השליטה בחברות הנמנות על קבוצה זו. הפירוט המובא ביחס לעסקי הבנק (אשראי מאזני, אשראי חץ-מאזני ופיקדונות כספיים) עם קבוצת שיכון ובינוי מתייחס לחשבונות שיכון ובינוי עצמה וכמו-כן לכל התאגידים שבשליטתה, למעט חשבונותיו של תאגיד שבשליטתה של זו שמדווחים בנפרד. יצוין, כי נוכח העובדה שהפירוט מתייחס לקבוצה כמכלול, הוא כולל נתונים אשר ביחס לכלל חברת הפני עצמה היו נחשבים לזניחים, ואשר לא היו מדווחים כלל, אם הדיווח היה מתייחס לכלל תאגיד ותאגיד בפני עצמו.
- (2) אשראי חץ-מאזני כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. היתרה ליום 31 בדצמבר 2016 כוללת יתרת שווי הוגן מאזני של נגזרים בסך של כ-11,888 אלפי ש"ח.
- (3) הבנק ביצע החסות האמורה כהשתתפות במימון פעילות "יום המעשים הטובים". מר ג'ייסון אריסון, בנה של הגבי שרי אריסון, מכהן בהתנדבות בוועד המנהל של עמותת "הרוח הטובה".
- (4) סיוע למוזיאון תל-אביב עבור חסות למספר נושאים ובהם פרויקט פסח ואירועים שונים.
- (5) הבנק, באמצעות עמותת "פועלים בקהילה", שהינה זרוע של הבנק למתן תרומות למוסדות ציבור, ביצע את התרומה האמורה כהשתתפות בפרויקט "סימא לכל תלמיד". מר ג'ייסון אריסון, בנה של הגבי שרי אריסון, מכהן בהתנדבות בוועד המנהל של עמותת "מתן - משקיעים בקהילה".
- (6) חסות לתוכנית הקליניקות הכלכליות בבית הספר טיומקין בבינתחומי, קליניקה לחינוך פיננסי, לפיתוח עסקי ועיצוב מדיניות כלכלית.

7. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

7.1. תרשים החזקות

להלן תרשים חברות מוחזקות עיקריות* של הבנק:

* התרשים כולל חברות עיקריות המוחזקות במישרין על-ידי הבנק או בעקיפין באמצעות חברות בנות פרטיות בבעלות מלאה של הבנק. חברות בנות בבעלות מלאה אשר באמצעותן מוחזקות החברות המופיעות בתרשים לעיל אינן כלולות בו. לצורך התרשים לעיל, חברה עיקרית הינה חברה עם פעילות עסקית, שלדעת הנהלת הבנק היא חברה עיקרית בקבוצה, והשקעת הבנק בה היא לפחות 1% מההון המיוחס לבעלי המניות של הבנק, או שחלק הבנק ברווח (בהפסד) הנקי שלה המיוחס לבעלי המניות של הבנק עולה על 5% מהרווח (או מההפסד) הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק (וזאת בדומה לקריטריון שנקבע בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים (הוראה מספר 662) בקשר להצגת נתונים על חברות בנות עיקריות בדוחות כספיים של תאגיד בנקאי).

7.2. השליטה בבנק

בעלת היתר השליטה בבנק בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים היא הגב' שרי אריסון. החזקותיה בבנק הינן באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ (להלן: "אריסון החזקות") המחזיקה בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים במניות המהוות כ-20.01% מהון המניות של הבנק, אשר מהוות את "גרעין שליטה" בבנק (כהגדרתו בהיתר השליטה שניתן על-ידי נגיד בנק ישראל).

7.3. רכוש קבוע

טבלה 1-7: רכוש קבוע

ליום 31 בדצמבר			
2016	2017		
יתרה	יתרה	פחת שנצבר	עלות
במיליוני ש"ח			
1,897	1,841	2,408	4,249
542	547	2,007	2,554
924	1,004	3,773	4,777
3,363	3,392	8,188	11,580

בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)

ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב

תוכנות

סך-הכל

המבנים בהם מתנהלים עסקי הבנק בישראל, הינם בבעלותו (במישרין או בבעלות חברות נכסים בבעלות מלאה), או בשכירות לתקופות שכירות שונות. מרבית הנכסים בהם מתנהלים עסקי הקבוצה בחו"ל הינם בשכירות. בבעלות קבוצת הבנק 162 נכסים בשטח כולל של 207 אלפי מ"ר, מתוכם 140 מבנים בשטח כולל של 97 אלפי מ"ר המשמשים כסניפים. 22 מבנים בשטח כולל של 110 אלפי מ"ר המשמשים כמשרדי הנהלה ושטחי עזר. בנוסף למבנים שבבעלותה, קבוצת הבנק שוכרת 178 מבנים בשטח של 132 אלפי מ"ר. דירקטוריון הבנק קיבל החלטה לפעול לריכוז יחידות הנהלה הראשית. הבנק פועל לאיתור ובחינת חלופות המותאמות לצרכיו. התכנון והמעבר צפויים להימשך מספר שנים. באשר לנתונים נוספים על בניינים וציוד, ראה [ביאור 16](#) בדוחות הכספיים.

תשתיות מחשוב

כללי

לבנק שני אתרי מחשוב מרכזיים, אתר "רותם" בעמק חפר, שהינו אתר הייצור המכיל שני אתרי מחשוב נפרדים בתצורת High Availability, ואתר גיבוי (DR) בתל-אביב, להבטחת שרידות מרבית. מערכת הליבה של הבנק, מותקנת על מחשב Mainframe של IBM. באתר הגיבוי פועל מחשב Mainframe נוסף בתצורה מינימלית. בעת הצורך, מחשב זה יגדל לעוצמה הנדרשת. לצד מערכת הליבה פועלות מערכות נוספות (מערכות מבוססות Unix, Linux ו-i Windows להלן: "המערכות הפתוחות") לצרכים ייעודיים הפועלות על פלטפורמה המאפשרת חלוקה דינאמית וניצולת מיטבית של משאבים. הבנק עושה שימוש במתודולוגיות ובמערכות מתקדמות ליעול תהליכים בפיתוח ובייצור. סניפי קבוצת הבנק, מנהלות איזור, מרכזי עסקים ויחידות ההנהלה הראשית ממוחשבים ומחוברים באופן מקוון למרכזי המחשבים בחטיבת טכנולוגיה ומחשוב. לרשות הלקוחות 523 בנקטים חיצוניים, 101 בנקטים פנימיים, 309 מכונות להפקדת שקים חיצוניות, 302 מכונות להפקדת שקים פנימיות, 87 עדכנים ו-281 עמדות לשירות אישי (תורנים). המערכות המשמשות את קבוצת ישראל כוללות מחשבי Mainframe (לרבות לצרכי גיבוי), מערכות פתוחות, חומרה ותוכנה המשמשות את החברה לפעילותה השוטפת בתחומי הנפקה והסליקה ובתפעול הסדרי כרטיסי האשראי. מערכות אלה עומדות בדרישות של המפרטים הטכניים שהוגדרו על-ידי הארגונים הבינלאומיים. הבנק החל בתהליכים של בחינת שידרוג מערכות הליבה של הבנק, על מנת להתאימן להתמודדות עם אתגרי העתיד.

גיבוי ואחסנת מידע

כאמור לעיל לבנק שני אתרי מחשוב מרכזיים (בשני אתרים גיאוגרפיים - עמק חפר ותל-אביב), אתר ייצור ראשי (כפול) ואתר גיבוי. כמו-כן, לבנק מאגרי נתונים בהם נשמרים עותקים של מסמכי נייר, מסמכי משכנתאות וכו', לשימוש יום יומי באחזור נתונים ולשמירת עותק היסטורי נגיש של נתונים אלו. כל פעולה המתבצעת במחשבי הבנק מתעדכנת, בו זמנית, באתר הייצור, רותם (שמירה כפולה) ובנוסף, באתר הגיבוי כך שבמקרי אסון ותקלות פיזיות קיים גיבוי למערכות הקריטיות של הבנק ופגיעה בחומרה באחד האתרים לא תגרום לאובדן מידע. מעבר לכך, הבנק מחזיק בעותק של הנתונים באתר נפרד (בפתח תקווה) בהתאם למדיניות בנק ישראל. במקרה של מעבר בשעת חירום לאתר הגיבוי, יש לבנק יכולת להגדיל מיידית את עוצמת מחשב הגיבוי (MF) עד לרמת עוצמת מחשב הייצור על-ידי הפעלת מנועים רדומים; כלומר, אתר הגיבוי מאפשר עוצמת מחשב (MF) הנדרשת לכל הפעילות העסקית הרגילה של הבנק.

תקשורת

לבנק רשת תקשורת נתונים ודיבור מתקדמת, בעלת קצבי העברת נתונים גבוהים. רשת התקשורת הינה בשרידות גבוהה והיא כוללת גיבויים המאפשרים עבודה מול שני מרכזי המחשבים של הבנק. רשת התקשורת של הבנק מקשרת גם את סניפי הבנק ושלוחותיו בעולם, ומועברים באמצעות שירותי נתונים, דיבור וידאו (Video Conference).

חברות בנות

מערך המחשוב והתפעול של החברות הבנות בחו"ל וכן של פעילות קבוצת הבנק בחו"ל שאינה מתבצעת באמצעות חברות בנות, מתבסס על מערכות עצמאיות, כאשר האחריות הניהולית היא של ההנהלות והדירקטוריונים של החברות הבנות או של חבר ההנהלה הממונה על הפעילות, לפי העניין.

ספקים

הבנק מתקשר מעת לעת עם ספקים מהארץ והעולם לצורך קבלת שירותים שונים הנדרשים לו בתחום מערכות המידע, לרבות הסכמי רכישת ציוד ותחזוקתו, הטמעת מערכות מידע ורכישת תוכנות. הבנק ביצע התקשרות עם ספקים למתן שירותי מיקור חוץ, בשלב זה בעיקר בתחום הפיתוח, המבדקים ושירותי התמיכה.

אבטחת מידע

ההשקעה באבטחת מידע של מערכות המידע היא חלק בלתי נפרד ואינטגרלי בפיתוח מערכות מידע מודרניות. אבטחת המידע של מערכות הבנק מתבצעת במספר רבדים ומעגלים, כדי להבטיח שמערכות הבנק מוגנות היטב מחדירה, גישה לא מורשית, או פגיעה וטיפול במניעת דלף מידע. פרויקטי מידע בבנק מלווים מתחילת דרכם בצוות של אבטחת מידע המוודא קיום קפדני של כללי אבטחת מידע, אבטחת פרטיות המידע, ומידור הנגישות למידע רק למי שהורשה לגשת אליו. אירועי אבטחה ממערכי המחשוב מופנים בזמן אמת אל מוקד מומחה של אנשי אבטחת מידע, והם מטופלים ומתועדים משלב ראשית האירוע ועד סופו. כמו-כן אירועים רלוונטיים מופנים למחלקת הביקורת. תקריות מהותיות מדווחות להנהלה ולדירקטוריון. הבנק מבצע באופן שוטף בדיקות חסינות של מערכותיו וסקרי אבטחת מידע של מערכותיו כדי לוודא, שבכל עת רמת אבטחת המידע נשמרת ועונה לכללים מחמירים שנקבעו בתחום זה.

פרויקטים עיקריים

בנקאות במכשירים ניידים – פיתוח והרחבת אפליקציות ייעודיות למכשירים ניידים שברשות לקוחות הבנק. האפליקציות מספקות יכולות עסקיות במגוון רחב של תחומים ומגזרי לקוחות ומשלבות ממשק וחויית משתמש חדשנית וייחודית, תוך דגש על הובלה עסקית טכנולוגית והתאמה ללקוח.

אתרי אינטרנט – פיתוח מערכת אינטרנט חדשה אשר נועדה לשמר ולבסס את המובילות העסקית טכנולוגית של בנק הפועלים. הפרויקט מביא לידי ביטוי תפישות מתקדמות, הן בנראות והשירות ללקוח, הן באינטגרציה רב ערוצית, והן מבחינת הארכיטקטורה התומכת ביישום.

פרויקט בנק העתיד – החלפה ושדרוג הליבה של מערך הבנקים, במטרה לצמצם סיכונים תפעוליים ולייצר בסיס טכנולוגי לשירותים מתקדמים עתידיים.

Cash Management – אגרצית מידע רב בנקאי ללקוח העסקי. פיתוח כלי תחזית תזרים מזומנים למנהלים פיננסיים בחברות עסקיות גדולות.

DATA – בניית תשתית כבסיס לפרויקטים מבוססים נתוני לקוחות והצעות ערך. פיתוח מנוע שינוע גנרי לבסיסי נתונים המאפשר יכולות טעינה ללא צורך בפיתוח ובמהירות.

היקף השקעה

עלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע נרשמות ככספים בדוחות הכספיים רק בשלב הפיתוח של מערכת מחשוב. עלויות שניתנות להיוון ככספים כוללות עלויות ישירות של חומרה, שירותים ושכר עבודה. יתר העלויות, כגון עלויות טרום פרויקט, עלויות פיתוח תוכנות שאינן עולות על סף המהותיות, עלויות הטמעה והדרכה, עלויות תחזוקה שוטפת, עלויות מנהלה ועלויות אחרות שלא ניתן לייחס באופן ישיר לפיתוח תוכנה, מוכרות כהוצאה בדוח רווח והפסד עם היווצרותן.

7.4. הון אנושי

אסטרטגיית משאבי אנוש

- אסטרטגיית משאבי אנוש הינה רב שנתית ונגזרת מאסטרטגיית הבנק, הצרכים העסקיים ומגמות בענף הבנקאות ובשוק העבודה. תכליתה טיפוח וניהול המשאב האנושי ויצירת תשתית ארגונית תומכת וגמישה.
- בהתאם לכך קבע אגף משאבי אנוש את ייעודו להוביל את ההון האנושי לעולם העבודה החדש, לעצב חויית עובד וכלי ניהול מתקדמים, ליצירת ערך משותף אסטרטגי לעובדים, למנהלים ולבנק.
- התוכנית האסטרטגית כוללת חמישה תחומי פעולה עיקריים:
- **עולם העבודה החדש** – גיבוש ויישום תוכניות ומהלכים שיגבירו את הגמישות והמובילות הארגונית, תהליכים לתכנון כמותי ואיכותי של המשאב האנושי ובהם בניית פרופיל בנקאי, עדכון ופישוט מערך העיסוקים והתפקידים והתאמת מערכי התגמול והשכר.
 - **People Analytics** – פיתוח מודלים לתובנת אנשים.
 - **חויית עובד** – תפישת התפתחות חדשה ופיתוח הצעות ערך לעובד.
 - **כלים ניהוליים מתקדמים** – כלים טכנולוגיים לסייע בקבלת החלטות ולניהול מושכל של המשאב האנושי.
 - **ערך משותף אסטרטגי** – מיזמים עסקיים-חברתיים ועידוד הגיוון התעסוקתי.

חמשל תאג'די, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 2-7: נתונים אודות מצבת כוח אדם בקבוצת הבנק במונחי משרות⁽¹⁾

2016		2017		
יתרה לטוף שנה	ממוצע שנתי	יתרה לטוף שנה	ממוצע שנתי	
הבנק				
9,440	9,676	9,208	9,447	בארץ
285	279	220	252	בחול"ל
9,725	9,955	9,428	9,699	סך-הכל בבנק
חברות בנות				
1,548	1,561	1,494	1,524	בארץ
355	377	251	283	בחול"ל
1,903	1,938	1,745	1,807	סך-הכל חברות בנות
11,628	11,893	11,173	11,506	סך-הכל בקבוצת הבנק

(1) מספר המשרות כולל גם תרגום למשרות של עלות שעות נוספות, בתוספת משרות כוח אדם חיצוני שאינם עובדי הבנק, אך מספקים שירותי עבודה, שנדרשה לויסות כוח האדם במסגרת הפעילות השוטפת ולהטמעת פרויקטים, בניכוי 343 משרות עובדים ששכרם הוון לרכוש קבוע בשנת 2017 (בשנת 2016 - 336 משרות).

- להלן פרטים בדבר השינויים העיקריים במצבת כוח האדם בקבוצת הבנק בשנת 2017 בהשוואה לטוף שנת 2016:
- מספר המשרות ליום 31 בדצמבר 2017 בקבוצת הבנק ירד ב-455 משרות בהשוואה למספר המשרות בטוף שנת 2016. כלהלן:
 - חל קיטון של 232 משרות במצבה בבנק בישראל. הקיטון נובע בעיקר מיישום תוכנית ההתייעלות הרב שנתית.
 - חל קיטון של כ-65 משרות בסניפי חו"ל אשר נובע בעיקר מסגירת סניף מיאמי ומסגירת נציגויות.
 - חל קיטון של 104 משרות בחברות בחול"ל שנובע בעיקר מהתייעלות בשוויץ, פוזיטיף ולטיין אמריקה.
 - חל קיטון של 54 משרות בחברות הבת בישראל שנובע בעיקר מהתייעלות בישראל.

טבלה 3-7: התפלגות מספר המשרות הממוצעות בקבוצת הבנק על-פי מגזרי הפעילות⁽¹⁾ לפי גישת ההנהלה

השינוי	2016	2017	
(8.6%)	5,839	5,339	לקוחות פרטיים
11.0%	1,510	1,676	עסקים קטנים
(0.8%)	480	476	הלואות לדירור
7.3%	798	856	מסחרי
(1.0%)	611	605	עסקי
(11.4%)	806	714	פעילות בינלאומית
(2.5%)	1,365	1,331	קבוצת ישראל
8.6%	325	353	ניהול פיננסי
(1.9%)	159	156	אחרים והתאמות
(3.3%)	11,893	11,506	סך-הכל

(1) כולל משרות של עובדי ההנהלה הראשית שעלות העסקתם הועמסה על המגזר.

מחשכל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

מאפייני המשאב האנושי

בשנת 2017 הוותק הממוצע של עובדי הבנק עמד על 17.9 שנים, לעומת 18.2 בשנת 2016. הגיל הממוצע של עובדי הבנק עמד על 44.7 בשנת 2017 לעומת 45 בשנת 2016.

בשנת 2017 כ-65.7% מכלל עובדי הבנק הן נשים, לעומת 65.3% בשנת 2016. בקרב אוכלוסיית הניהול הבכיר בבנק (מדרג מנהלי מחלקות בהנהלה ראשית ומנהלי סניפים) שיעור הנשים בשנת 2017 הוא 43.5% בהשוואה ל-42.3% בשנת 2016 (בשנת 2006 היה שיעור הנשים בקרב אוכלוסיית הניהול הבכיר 29%). מדיניות הבנק הינה לקלוט, ככל שניתן, עובדים אקדמאיים, ובהתאמה קיימת מגמה של גידול מתמיד בשיעורם מתוך כלל עובדי הבנק, משיעור של 28.1% בשנת 1998 לשיעור של 66.8% בשנת 2017 (66.1% בשנת 2016). עלייה זו נבעה מקליטת עובדים אקדמאים והשלמת הלימודים האקדמיים של עובדי הבנק. מדיניות הבנק היא להעסיק, לקדם ולקבל החלטות בקשר לעובדים על בסיס שיקולים ענייניים ובהם כישורים ותפקוד, וללא אפליה מחמת דת, גזע, מין, גיל, השקפה, נטייה מינית, מוגבלות, מקום מגורים וכיוצא באלה. הבנק מעודד גיוס של עובדים מאוכלוסיות בתת-ייצוג בשוק העבודה כחלק ממדיניות הגיוס שלו, מתוך הכרה ביתרונות הטמונים בהעסקה מגוונת בהיבטים של הכרות טובה יותר עם מגזרי לקוחות שונים ועידוד חדשנות ויצירתיות בסביבת עבודה פתוחה ומגוונת.

התייעלות בבנק

בשנת 2017 המשיך הבנק בתוכנית התייעלות בכוח אדם הן בסניפים והן ביחידות ההנהלה הראשית. תוכנית התייעלות כוללת בנוסף טיפול בסעיפי רכש שונים, צמצום שטחים וסעיפי הוצאה נוספים. תוכנית התייעלות התומכת באסטרטגיה הרב שנתית של הבנק נמשכת גם בשנת 2017 במסגרת זו הוצעה לעובדים תוכנית פרישה מוקדמת במסלול פיצויים מוגדלים או במסלול פנסיוני, על-פי קריטריונים שהוגדרו. באשר לתוכנית התייעלות רב שנתית שאושרה על-ידי דירקטוריון הבנק ראה [ביאור 122](#).

מדיניות תגמול ותוכנית תגמול

הבנק שואף לתגמל את עובדיו על עבודתם ועל תרומתם לבנק ולשמרם לטווח הארוך. כמו-כן, שואף הבנק לקשור בין האינטרסים של העובדים לאינטרסים של הבנק ומחזיקי העניין בו, בהתאמה למטרות הבנק, תוכניות העבודה והמדיניות ארוכת הטווח, תוך שמירה על העסקה הוגנת, עידוד מצוינות ותרבות ביצועים. לרוב, תגמול העובדים מבוסס על שלושה יסודות: שכר שוטף, מענקים שנתיים ותגמול ארוך טווח הנגזר מעליית-ערך מניות הבנק. עובדי הבנק זכאים לתנאים סוציאליים והטבות שונות, לרבות: השתתפות בביטוח רפואי, השתתפות בשכר לימוד, השתתפות במנוי למרכזי ספורט והיכלי תרבות, שי לחגים ולאירועים אישיים ומענק לאחר 25 שנות וותק.

תוכנית התגמול יוצרת הלימה בין התוצאות העסקיות של כלל הבנק לאורך זמן, לבין התגמול ומתבססת על רווח מותאם לסיכון ולעלות ההון, בצד תגמול שלילי על אי עמידה ביעדים בטווח הארוך. התוכנית קובעת מנגנון של פריסת התשלום לטווח ארוך, על מנת שלא לעודד לקיחת סיכונים מעבר לתיאבון הסיכון של הבנק. המענק השנתי מחושב על בסיס ביצועי הבנק (משקף את אחריות המנהלים לביצועי כלל הבנק, מעבר לאחריותם לביצועים הספציפיים של החטיבה/היחידה), עמידה ביעדים אישיים (KPI's), כולל מדדים בתחום ניהול הסיכונים ובתחום הציות לחוקים, הוראות רגולטוריות ונהלים וכן הערכת ממונה. לפרטים נוספים, ראה [ביאורים 22 ו-23 בדוחות הכספיים](#).

עלות ושכר למשרת עובד

טבלה 4-7: פירוט עלות למשרת עובד ושכר** למשרת עובד בבנק (באלפי ש"ח)

2016	2017	
376	396	עלות למשרת עובד - ללא מענקים
412	434	עלות למשרת עובד - כולל מענקים
*220	225	שכר** למשרת עובד - ללא מענקים
*239	247	שכר** למשרת עובד - כולל מענקים

* הוצג מחדש.

** שכר - מחושב על-פי משכורות ברוטו, כפי שמשולמות לעובד.

טיפול ופיתוח ההון האנושי

תהליך הערכת ביצועים

תהליך הערכה מתקיים מדי שנה ובמרכזו שיחת משותפת של המנהל עם כל עובד ועובדת, סיכום הישגי השנה החולפת ותכנון היעדים וההתפתחות קדימה, כנגזרת של תוכניות העבודה. התהליך מבוסס על דיאלוג פתוח ושקיפות, ותומך בהעצמת העובד והתפתחותו. התהליך הוא חלק מרצף שנתי של מהלכים ניהוליים לעידוד מצוינות, הערכה, הוקרה ותגמול לעובד. בנוסף, מתקיים מהלך שנתי באמצע השנה, מעקב אחר יעדים והתפתחות העובד. בשנת 2017 החלה חשיבה מחדש על התהליך, בחינת המעבר מסולם ציונים למדרג איכותי של כשירויות לפי תפקיד ובחינת טכנולוגיות חדשות מהאפשרות לייצר משותפת מתמשך.

תרבות ואקלים ארגוני

קוד אתי

הבנק רואה בקוד האתי אבן יסוד בתרבות הארגונית שלו. הקוד האתי התנהגותי של הבנק מאגד את אמות המידה, המוסר והקשרים בין חברים לעבודה, היחסים עם הלקוחות והספקים, התרומה לקהילה והאחריות החברתית והסביבתית. הקוד האתי משמש כ"מצפן" להתנהגות נכונה. כל עובדי הבנק עוברים על לומדה המציגה את הטכניקה המומלצת להתמודדות עם דילמה אתית, עודכן נוהל קבלת מתנות ונערכו דיונים בסוגיות אתיות בקורסים בכירים מקצועיים.

חזון הבנק

חזון הבנק מבטא את תמונת העתיד הרצויה של בנק הפועלים במיטבו. החזון מצהיר על מחויבות הבנק כלפי עובדיו, לקוחותיו, וכלל מחזיקי העניין. החזון יוצק משמעות ערכית ליעדים ולמהלכים אותם מוביל הבנק. ערכי החזון משולבים במערכי הלמידה וההדרכה בקורסים הבנקאיים, הניהוליים וההתנהגותיים ומהווים חלק אינטגרלי מהעשייה השוטפת.

תקשורת פנים ארגונית

בנק הפועלים רואה בעובדיו שותפים מלאים לתהליכים העסקיים והארגוניים. במטרה לשמר את תחושת ההזדהות והמחויבות הגבוהה של העובדים, מתקיימות יוזמות רבות להידוק הקשר והדיאלוג באמצעות תקשורת חוצת ארגון: בין הנהלה לעובדים, מנהלים ועובדים, בין היחידות השונות. לשם כך, הבנק פועל במגוון ערוצים בהם:

- הפורטל הארגוני אשר מהווה ערוץ תקשורת מרכזי, מתקדם ותומך בשיתוף העובדים במידע והטמעה של תהליכי שינוי פנים ארגוניים.
- "בשותף" – רשת עסקית פנים ארגונית המנוהלת בפורטל הארגוני, ומטרתה הן קידום תקשורת פנים ארגונית וקידום עסקים באמצעות שיתוף בידע ועבודה בקהילות. הרשת מאפשרת לעובדים ולמנהלים להתעדכן, לשתף במידע, לעבוד בצוותים מקצועיים ולקדם פרויקטים במהירות ובקלות.
- "פנורמה" – כלי ממוחשב המופץ לעובדים אחת לחודש ומאגד מידע מנושאים שונים שפורסמו בפורטל הארגוני. הכלי מחולק לעולמות תוכן שונים כגון: אסטרטגיה, מוצרים, הסביבה העסקית, אנשים ועוד ומאפשר לעובד לראות ולהבין את התמונה הרחבה של מה שקורה בארגון.
- אפליקציית "פורטל לדרך" – אפליקציה סלולרית המיועדת לעובדי הבנק ומאפשרת להם להתעדכן ולקבל מידע בנושאים ארגוניים שונים, גם מחוץ לכתלי הבנק ומעבר לשעות העבודה.

תרבות של למידה מתמדת

הבנק מטפח תרבות למידה בקרב עובדיו באופן שוטף, ומשקיע משאבים ניכרים בהכשרה מקצועית וניהולית, מתוך התפיסה לפיה – שיפור מתמיד ביכולות העובדים תומך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הבנק והינו בהלימה לחזון הבנק. הבנק קולט עובדים בעלי תואר אקדמי ומעודד עובדים ותיקים ללמוד לתואר ראשון ולתואר שני באמצעות סיוע במימון הלימודים ומתן ימי חופשה נוספים לצורך בחינות.

"קמפוס פועלים" – מהווה זירה מרכזית בהטמעה של אסטרטגיה וחזון הבנק באמצעות למידה, תקשורת ותהליכים המקדמים ביצועים. הלמידה מובילה להתפתחות אישית, ארגונית ועסקית המבטיחה מצוינות מקצועית וניהולית לעובדים ולמנהלים. הלמידה מתחוללת בכיתות הקמפוס, במנהלות האזוריות ובעמדתו של כל עובד וכוללת מגוון רב של קורסים וימי אימון בנושאים מקצועיים, בעולמות תוכן בנקאיים, פיתוח מנהלים, מיומנויות עסקיות ואישיות ועוד. בשנת 2017 התקיימו בקמפוס פועלים כ-50,000 ימי למידה בכ-750 מחזורי קורסים בהם ימי אימון בנקאיים, ימי אימון ניהוליים, קורסים לבכירים, הכשרה לניהול בנקאי, מכינה בכלכלה ופיננסים ולמידה בשטח: בכיתות הלימוד באזורים ובסניפים.

הכשרה בנקאית – בית הספר לבנקאות אמון על הכשרת הבנקאים בתחום הידע המקצועי ועל הקניית מיומנויות עסקיות, וזאת בהתאמה לכל בעל תפקיד, לצורכי התפקיד, ובהתאם לשינויים אסטרטגיים בארגון. בנוסף, פועל בית הספר לבנקאות לשמר ולחזק את המוכנות המקצועית של כלל העובדים במילוי תפקידם. בשנת 2017 פותחו והועברו גם הדרכות קצרות וממוקדות בנושאים בנקאיים שונים ומגוונים וימי אימון מקצועיים למנהלים, התקיימו 10 מחזורים של קורסים בכירים בתחומי הבנקאות השונים.

מערכת למידה (LMS) – המערכת מאפשרת לשמור על המוכנות והמקצועיות של העובד בכל רגע נתון. המערכת מכילה תפריט אישי לכל עובד בהתאם לתפקידו, ובהתאם לאיתור צרכים ומיפוי שוטף של פערי ידע בשטח. במערך הסינוף מקבל העובד בכל שבוע פריטי למידה קצרים לביצוע בהתאם לתפקידו. פריטי הלמידה נוגעים לכלל עולמות התוכן הבנקאיים: עו"ש, אש"א, מטבע-חוץ, שירות, רגולציה ועוד.

אולפן סרטים מקצועי – בשנת 2017 נבנה אולפן סרטים בקמפוס פועלים, במטרה לפתח סרטוני למידה מקצועיים שיתמכו בשמירה על מיומנות ומקצועיות הבנקאים. הסרטים המופקים באולפן עונים על צרכים עסקיים, העברת ידע חדש ומענה על פערי ידע מאידך.

הכשרה ופיתוח מנהלים – המרכז למנהיגות ופיתוח ארגוני בקמפוס פועלים מלווה את המנהלים והיחידות בניהול תהליכי שינוי, בהטמעת תרבות ארגונית וערכים, בהתאם לחזון ולאסטרטגיית הבנק. המרכז מפתח יכולות ניהול מנהיגות והעצמה אישית למנהלים ועובדים. בשנת 2017 השתתפו מעל 2,700 עובדים ומנהלים בדרגים השונים בימי אימון והעשרה וכ-800 מנהלים בדרגים שונים השתתפו בתוכניות פיתוח.

7.5. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

7.5.1. מגזר לקוחות פרטיים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון של שירותים ללקוחות פרטיים לרבות שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות, פיקדונות ותוכניות חיסכון ופעילות בשוק ההון. בנוסף מציע הבנק ללקוחות בעלי צרכים פיננסיים מורכבים, שירותים ופתרונות באמצעות מוצרים מתקדמים, ניהול נכסים גלובלי ומעטפת שירות מקצועית מיוחדת הכוללת: פגישות וטלפונים יזומים ומערך ייעוץ מתקדם הנעזר בכלים תומכי החלטה.

השירותים ללקוחות המגזר מוענקים באמצעות מערך של 230 סניפים לרבות, סניפים דיגיטליים מתקדמים, סניף נייד ובאמצעות ערוצים ישירים: מכשירים לשירות עצמי בסניפים וב-"חצרות לקוח", "פועלים באינטרנט", "פועלים בסלולר", מוקד "פועלים בטלפון", פניות בפיסיבוק ובאפליקציות בסמארטפונים. כחלק מתיישות השירות בבנק והאחריות החברתית, רואה הבנק בנגישות לאנשים עם מוגבלות נושא מהותי וחובה עסקית - במסגרתה הונגשו כלל שירותי הבנק לאנשים עם מוגבלות.

בשנים האחרונות קיימת מגמה מתמשכת של גידול בהיקפי הפעילות הבנקאית באמצעות ערוצים לא מאוישים (במכשירי בנק אוטומטיים לשירות עצמי, באתר האינטרנט, באפליקציות, בסלולר ובמענה הקולי האוטומטי במוקד פועלים בטלפון).

מוצרים ושירותים

כחלק מאסטרטגיית הבנק להעצמת הערך ללקוח תוך שילוב קשר אישי, אנושי וטכנולוגי, מציע המגזר מגוון מוצרים ושירותים ללקוחותיו, הכוללים בין היתר, מערך סניפים דיגיטליים ברחבי הארץ (Poalim Digital), שירותים לקבוצות לקוחות בעלי מאפיינים משותפים (פועלים YOUNG ופועלים GOLD), שירותים בערוצים הישירים ופיתוח אפליקציות ייעודיות (אפליקציית BIT).

פעילות שוק ההון - פעילות קבוצת הבנק בשוק ההון כוללת מגוון פעילויות ושירותים פיננסיים בתחומים שונים: ביצוע פעילות מסחר תפעול וקסטודי בניירות-ערך ישראלים (כולל בתחום המעו"ף), מסחר בניירות-ערך זרים, מחקר וייעוץ ללקוחות בתחום שוק ההון. הפעילויות מתבצעות בחלקן ישירות על-ידי הבנק ובחלקן על-ידי חברות בנות, אשר כל אחת מהן מתמחה ועוסקת בתחום מוגדר.

ייעוץ פנסיוני - הבנק מעניק שירותי ייעוץ פנסיוני באמצעות מערך יועצים הפרוסים ברחבי הארץ. הבנק מחובר למסלוקה הפנסיונית, ומקבל באמצעותה מידע לצורך מתן הייעוץ. לבנק רישיון יועץ פנסיוני והוא מעסיק יועצים בעלי רישיון. עד כה נחתמו על-ידי הבנק הסכמי הפצה עם 15 חברות המנהלות קופות-גמל וקרנות פנסיה, והוא זכאי לגבות עמלת הפצה אחידה בקשר עם הפצתן בהתאם לקבוע בתקנות.

בשנת הדו"ח החל הבנק לתת שירות של ייעוץ פנסיוני לתכנון פרישה, באמצעות מערך היועצים הפנסיוניים שלו. בגין השירות נגבית עמלת ייעוץ פנסיוני. תחום הייעוץ הפנסיוני מתאפיין בשינויים רגולטוריים תכופים והבנק עוקב אחר השינויים ומיישם אותם הלכה למעשה.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה בארץ נעשים בסניפי הבנק, פנים אל פנים ובאמצעות הטלפון וב"פועלים בטלפון", הן בפנייה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. מהלכי השיווק המקבילים ביטוי גם בפרסום בעיתונות, בטלוויזיה, באינטרנט, ברדיו, בשלטי חוצות ובסניפים. בשנים האחרונות הרחיב הבנק בצורה משמעותית את השימוש באמצעי שיווק במדיה דיגיטלית, באינטרנט ובסלולר, המאפשרים פנייה ממוקדת ללקוחות על-פי תחומי העניין ומאפייני הפעילות שלהם ברחבי הרשת.

לקוחות

המגזר כולל לקוחות פרטיים המפולחים לפלחי לקוחות על-פי פרמטרים של גיל, עושר פיננסי ו/או רמת הכנסה, יתרות אקטיבה ופוטנציאל צמיחה.

תחרות

בשנים האחרונות נמשכת העלייה בעוצמת התחרות על הלקוחות. התפתחויות טכנולוגיות ובשלות עולה מצד קהלי לקוחות מהוות פוטנציאל להגברת הכוחות התחרותיים בשוק, במקביל להורדת חסמי כניסה לשחקנים חדשים וחיוק שחקנים קטנים. בשנים האחרונות התרחבה סביבת התחרות לגופים פיננסיים וחוץ בנקאיים, דוגמת חברות כרטיסי האשראי, חברות הביטוח, מיזמים טכנולוגיים פיננסיים וגופים קמעונאים נוספים. ישום החוק להגברת התחרות במערכת הבנקאות (חוק שטרומ) עתיד להביא לעלייה נוספת בעוצמת התחרות בענף. התמודדות עם אתגרי סביבת התחרות הינה דרך פילוח מותאם צורכי והעדפות לקוח, התאמה מיטבית של הצעת הערך והשירות לצרכים ולטעמים השונים, תוך פיתוח מערך הפצה רב ערוצי, מותאם, זמין ונגיש.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

שיתוף פעולה עם הטכניון

במהלך השנה החולפת קידמה החטיבה את שיתוף הפעולה הקיים עם הטכניון, אשר במסגרתו הוקמה מעבדת חדשנות במתחם הטכניון תחת הסכם לשיתוף פעולה מחקר ארוך טווח בתחום מדעי הנתונים, האינטרנט של הדברים, בלוקצ'יין ועוד. במעבדה מבוצעים מחקרים אשר מטרתם לפתור אתגרים שונים בעולם הטכנולוגי-בנקאי כגון ניהול סיכונים מתקדם וחיזוי פעילות פיננסית של לקוחות עסקיים ופרטיים.

חוזים פיננסיים מבוססי בלוקצ'יין

בנק הפועלים וחברת מיקרוסופט הקימו השנה שיתוף פעולה ראשון מסוגו בישראל ויחודי בעולם: הקמת פלטפורמה לביצוע ערבויות דיגיטליות עבור לקוחות פרטיים ועסקיים, תוך שימוש בטכנולוגיית ה"בלוקצ'יין", שהוכרה כמספקת בטיחות ואמינות ברמה הגבוהה בעולם.

בנק הפועלים הינו הבנק הראשון בישראל הרוחם את טכנולוגיית הבלוקצ'יין, שעליה מתבסס בין היתר מטבע הביטקוין, לטובת חוזים פיננסיים. מדובר בפרויקט חלוצי של שיתוף ידע בין גורמים, שישפר את חווית הלקוח ויהפוך את כל תהליך קבלת הערבויות (הבאת ערבים, החתמת נטריון וכו') להליך דיגיטלי על גבי הענן של מיקרוסופט. הדבר צפוי להוביל לקיצור משך זמן קבלת הערבויות.

אפליקציית bit

אפליקציית bit הפכה השנה לאפליקציה המובילה בישראל להעברת כספים ללקוחות כל הבנקים. השנה האפליקציה המשיכה להתרחב עם מגוון האפשרויות שהיא מעניקה למשתמשים והחל מהשנה ניתן גם לאסוף כסף מקבוצה למגוון מטרות וצרכים משותפים. בנוסף, נוספה האפשרות לבקש כסף מאיש קשר יחיד – שירות שמספק מענה לצורך בסיסי של אנשים המעוניינים לבקש כסף מחבר.

עוזר אישי דיגיטלי

בימים אלו מבצע בנק הפועלים קפיצת מדרגה ביכולות שאותן הוא מנגיש ללקוחותיו דרך האפליקציה ומאפשר להם לקבל טיפים והתראות חכמות מותאמות אישית מבוססות בינה מלאכותית, BIG DATA, ומערכות של מכוונות לומדות. בסוף השנה נפתח פיילוט לכ-50,000 מלקוחות הבנק באפליקציית ניהול חשבון שפותח שלב חדש בקשר של הבנק עם לקוחותיו. לקוחות הפיילוט יקבלו באזור האישי באפליקציית ניהול חשבון מגוון טיפים והתראות חכמות להתנהלות פיננסית נכונה כגון: שינויים במשכורת, חיובים חריגים מחו"ל, זיכויים ועוד.

שינויים רגולטוריים – מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ביום 24 באוגוסט 2017 פורסם ברשומות התיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), השינויים נכנסו לתוקף ביום 1 לנובמבר 2017. בעקבות התיקון, הבנק קבע מחיר נמוך יותר בעד שירות הניתן באמצעות ערוץ ישיר מסכום העמלה שנגבית בעד אותו שירות באמצעות פקיד (בדומה למנגנון הקיים בפעולות עו"ש על-ידי פקיד וערוץ ישיר) כמו-כן, הבנק הוסיף בתעריפון הבנק נספח המכיל את מחירי השירותים בערוצים ישירים.

יזמות רגולטורית

למידע בדבר יזמות רגולטורית שעשויה להיות להן השפעה על פעילות המגזר, לרבות מידע על חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל ("ועדת שטרם"), ראה [פרק 3.14 בדוח הדירגטוריון וההנהלה](#).

- ביום 1 בפברואר 2018 נכנסה לתוקפה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 450, בנושא הליכי גביית חובות, שפורסמה בשנת 2017. ההוראה מסדירה וקובעת את אופן פעולת הבנק בגביית חובות ממשקי בית ועסקים קטנים.
- בחודש מרץ 2018 אושרה במליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018. החוק מאחד את דיני חדלות הפירעון תחת קורת גג אחת.

כיום פזורים דינים אלה בשלושה חוקים עיקריים: פקודת פשיטת הרגל לגבי יחיד, פקודת החברות לגבי שעבוד נכסי תאגיד וחוק החברות תשנ"ט-1999 העוסק בנושא הבראת חברות. החוק מסדיר גם נושאים שטרם הוסדרו בחקיקה הקיימת, כגון: חדלות פירעון בינלאומית ומשא ומתן מוגן. מטרת החוק כפי שהיא באה לידי ביטוי בסעיף 1 לחוק:

- להביא ככל האפשר לשיקומו הכלכלי של החייב.
- להשיא את שיעור החוב שייפרע לנושים.
- לקדם את שילובו מחדש של חייב שהוא יחיד במרקם החיים הכלכליים.

באשר לשעבוד צף נקבע כי נושה המובטח בשעבוד צף יהיה רשאי להיפרע את החוב המובטח מכספי השעבוד הצף בסכום שלא יעלה על 75% מהתמורה שהתקבלה ממימוש נכסי השעבוד הצף, כאשר לגבי שאר החוב יהיה מעמד הנושה המובטח כמעמד שאר הנושים הכלליים.

כמו-כן הוגדרו מחדש החובות בדין קדימה שייפרעו בסדר עדיפות כפי שהוגדר בחוק.

נקבע כי תחילתו של החוק תהא 18 חודשים מיום פרסומו ברשומות (יום התחילה) והוא יחול על הליכים לפי חוק זה שהחלו ביום התחילה ואילך.

עם זאת נקבעו בחוק הוראות מעבר נוספות באשר לתחולתן של הוראות שונות בחוק, בין היתר באשר לעניין שעבוד צף, לעניין פשיטת רגל וצו כינוס נכסים.

- ביום 13 בדצמבר 2017 פורסם "כתב עקרונות להגברת התחרות במערכת הפיננסית" המפרט הסכמות משותפות של בנק ישראל ומשרד האוצר. בין השאר הוחלט, כי בנק ישראל ומשרד האוצר ישתפו פעולה בכדי לקדם יישום פתרון לניוד חשבונות בין בנקים בצורה קלה, בטוחה ונוחה ללקוח. במקביל מבוצע תהליך חקיקה במסגרת חוק ההסדרים.

עקרונות הניוד כוללים העברת הפעילות ללא עלות עבור הלקוח תוך 7 ימי עסקים כאשר מועד התחולה הינו 3 שנים.

מחשול תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 5-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	*2016	
במיליוני ש"ח		
2,400	2,597	סך הכנסות ריבית, נטו
24	13	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,424	2,610	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,494	1,482	עמלות והכנסות אחרות
3,918	4,092	סך ההכנסות
285	451	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,375	3,414	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
258	227	רווח (הפסד) לפני מסים
97	83	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
161	144	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
38,720	40,279	אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה
169,843	171,518	פיקדונות הציבור לסוף התקופה

* סווג מחדש בעקבות החלטת הנהלה על העברת לקוחות בעלי סממנים עסקיים ממגזר לקוחות פרטיים למגזר עסקים קטנים, ובעקבות שינוי אופן הקצאת הוצאות המסים - לפירוט נוסף ראה [ביאור א28](#) בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר לקוחות פרטיים בשנת 2017 הסתכם ב-144 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-161 מיליון ש"ח אשתקד. הקיטון נבע מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי ובהוצאות התפעוליות שקוזה על-ידי עלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו, בשנת 2017 הסתכם ב-2,610 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,424 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, גידול אשר נבע מעלייה ביתרות האשראי והפיקדונות וכן מגידול במרווחים הפיננסיים על האשראי.

העמלות וההכנסות האחרות בשנת 2017 הסתכמו ב-1,482 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,494 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2017 הסתכמו ב-451 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-285 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה בהפרשה הקבוצתית, בעיקר בשל גידול במחיקות האוטומטיות שנבעו מירידה באיכות האשראי. כמו-כן, חל גידול בהפרשה שנרשמה על בסיס פרטני, בעיקר כתוצאה מרישום הוצאה בסך של כ-54 מיליון ש"ח המיוחסת ליתרת ארגוני החוב הבעייתיים מתחת ל-1 מיליון ש"ח.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2017 ב-3,414 מיליון ש"ח בהשוואה ל-3,375 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם בכ-40.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-38.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. (36.6 מיליארד ש"ח ליום 31.12.2015; 33.8 מיליארד ש"ח ליום 31.12.2014; 30.3 מיליארד ש"ח ליום 31.12.2013).

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו בכ-171.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-169.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. (159.5 מיליארד ש"ח ליום 31.12.2015; 145.0 מיליארד ש"ח ליום 31.12.2014; 140.3 מיליארד ש"ח ליום 31.12.2013).

למידע נוסף אודות סיכון אשראי לאנשים פרטיים, ראה "[סיכון אשראי](#)" בפרק סקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

7.5.2. מגזר עסקים קטנים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים. פעילות המגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה [בפרק "מגזר לקוחות פרטיים" לעיל](#)). המגזר מספק שירותים נדרשים גם ללקוחות עסקיים של המגזר העסקי והמגזר המסחרי. השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, לצד מהלכים רחבי היקף לתמיכה והצמחה של מגזר זה וביניהם העמדת אשראי ייעודי המותאם לצרכי הלקוח במסגרת מגוון מוצרים.

מוצרים ושירותים

כחלק מאסטרטגיית הבנק להתמקד בהרחבת הפעילות במגזר העסקים הקטנים, מציע הבנק מגוון מוצרים ושירותים ללקוחותיו. במהלך שנת 2017 המשיך הבנק בהעמדת מימון ללקוחות העסקיים באמצעות "קרן פועלים לעסקים" בשיתוף עם כלל חברה לביטוח בע"מ המיועדת להענקת הלוואות בתנאים אטרקטיביים לעסקים קטנים. כמו-כן, הבנק המשיך בפעילות "המרכז לליווי עסקים" בשיתוף עם המכללה למנהל, ארגון להב ושי"ל במטרה להעניק לעסקים קטנים בכל רחבי הארץ ידע וכלים לניהול העסק והצמחתו.

שיווק והפצה

כחלק מתמיכת הבנק בשנת העסקים הקטנים התקיים במאי 2017 "יום העסקים הקטנים 5", במסגרתו נקראו כל תושבי מדינת ישראל לרכוש בעסקים הקטנים ולסייע לצמיחת המשק. המהלך נעשה בשיתוף עם גופים ציבוריים שונים כגון השלטון המקומי, וראשי הערים, ארגון לה"ב ועוד. השיווק וההפצה בארץ נעשים בסניפי הבנק, פנים אל פנים ובאמצעות הטלפון וב"פועלים בטלפון", הן בפנייה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. מהלכי השיווק המקבילים ביטוי גם בפרסום בעיתונות, בטלוויזיה, באינטרנט, ברדיו, בשלטי חוצות ובסניפים. בשנים האחרונות הרחיב הבנק בצורה משמעותית את השימוש באמצעי שיווק במדיה הדיגיטלית, באינטרנט ובסלולר, המאפשר פנייה ממוקדת ללקוחות על-פי תחומי העניין ומאפייני הפעילות שלהם ברחבי הרשת.

לקוחות

מגזר העסקים הקטנים מספק שירותים ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים קטנים ובינוניים ממגוון רחב של ענפי משק. בנוסף, מטופלים במגזר החשבונות הפרטיים של הלקוחות העסקיים.

תחרות

הפעילות במגזר זה דורשת התמחות והיכרות מעמיקה עם הלקוח, לצורך ניהול סיכוני האשראי, ולכן התחרות במגזר זה הינה בעיקרה בין בנקים, על מכלול הפעילות של הלקוח. התחרות על מגזר זה מתבטאת בפיתוח הצעות ערך ייעודיות לגיוס ולהעמקת פעילות עם הלקוחות. יש אינדיקציות שבעתיד גופים פיננסיים ומוסדיים עשויים להיכנס לתחום האשראי לעסקים קטנים ולהגדיל את התחרות בתחום. במקביל, נמשכת מגמת מעבר לערוצי בנקאות ישירים, כגון אינטרנט לעסקים ומכונות להפקדת שיקים ומזומנים.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

אתר עסקי חדש

האתר החדש ללקוחות העסקיים מעניק בשורה חדשה בחוויית הלקוח, בעומק המידע ובפישוט ושיפור כלים ותהליכים. האתר, מעמיד לרשות בעלי העסקים מגוון כלים מתקדמים המאפשרים להם לבצע את משימותיהם הפיננסיות באופן הנוח ביותר, תוך דגש על התאמה אישית לצרכיו של כל בעל עסק. השנה האתר נפתח ללקוחות נבחרים וצפוי להיפתח למרבית הלקוחות במהלך שנת 2018.

CASH MANAGEMENT – המנהל הפיננסי החכם של הלקוח העסקי

סל מוצרים העונה על צרכים ייחודיים של הלקוח העסקי ומאפשר לו לקבל תמונה פיננסית מלאה בזמן אמת, לנתח מידע עסקי בקלות, לנהל תזרים המזומנים בחשבון כל בנק ומכל העולם. CASH MANAGEMENT נפתח באתר העסקי החדש ומציע ללקוחות העסקיים:

- אגרגציה (מידע רב בנקאי) – נתונים של כל חשבונות הלקוח מכל הבנקים לרבות בנקים בחו"ל.
- ניהול תחזית תזרים – כלי לניהול תזרימי מושכל יותר הכולל מעקב ובקרה אוטומטים של תכנון מול ביצוע.

Business Grow

חברת PBG בשיתוף בנק הפועלים פתחה את מערכת Business Grow כפילוט ללקוחות נבחרים. המערכת מיועדת לבעלי עסקים קטנים ובינוניים ומסייעת להם להשיג את היתרון התחרותי הדרוש להם. Business Grow מציעה One Stop Shop לשירותים הנדרשים לניהול פעילות העסק – שולחן עבודה המרכז פעילויות הכוללות ניהול לקוחות, ניהול מכירות, קידום דיגיטלי וניהול פיננסי, לרבות הנהלת חשבונות.

פועלים לעסקים 2

במהלך חודש מאי 2017 הושקה אפליקציית פועלים לעסקים 2, האפליקציה החדשה ללקוחות העסקיים. האפליקציה החדשה מאפשרת ללקוחות העסקיים לנהל את חשבונם העסקי מהנייד ולבצע פעולות בלחיצת כפתור.

מחשלת אגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

אפליקציית פועלים PASS

אפליקציית פועלים PASS הושקה ללקוחות החטיבה העסקית בבנק הפועלים. האפליקצייה מפיקה קוד לחיזוק הזדהות כחלק מתהליך הכניסה לחשבון באתר הבנק או באפליקצייה לעסקים ובעת ביצוע פעולות פיננסיות מסוימות המחייבות אימות זהות. האפליקצייה מאפשרת ללקוחות לפעול בנוחות ובבטחה בחשבונם, בכל מערכת הפעלה, מבלי להזדקק לקליטה סלולרית או לרשת אינטרנט זמינה.

שינויים רגולטוריים – מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ראה "מגזר לקוחות פרטיים" לעיל.

יזמות רגולטוריות

למידע בדבר יזמות רגולטוריות שעשויה להיות להן השפעה על פעילות המגזר, לרבות מידע על חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (ועדת שטרומ), ראה [פרק 3.14 בדוח הדירקטוריון והנהלה](#).

טבלה 6-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016*	2017	
במיליוני ש"ח		
1,445	1,548	סך הכנסות ריבית, נטו
-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,445	1,549	סך-הכל רווח מימוני, נטו
567	570	עמלות והכנסות אחרות
2,012	2,119	סך ההכנסות
443	543	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,189	1,215	הוצאות תפעוליות ואחרות
380	361	רווח לפני מסים
142	132	הפרשה למסים על הרווח
238	229	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
29,064	31,217	אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה
37,431	38,227	פיקדונות הציבור לסוף התקופה

* סווג מחדש בעקבות החלטת הנהלה על העברת לקוחות בעלי סממנים עסקיים ממגזר לקוחות פרטיים למגזר עסקים קטנים, ובעקבות שינוי אופן הקצאת הוצאות המסים - לפירוט נוסף ראה [ביאור א28](#) בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר העסקים הקטנים בשנת 2017, הסתכם ב-229 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-238 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי שקוזזה בחלקה מגידול ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו בשנת 2017 הסתכם ב-1,549 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,445 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה ביתרות האשראי הממוצעות כתוצאה מעלייה בהיקף הפעילות וכן מעלייה במרווחים הפיננסיים על האשראי. העמלות וההכנסות האחרות של המגזר בשנת 2017 הסתכמו ב-570 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-567 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2017 ב-543 מיליון ש"ח בהשוואה ל-443 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה בהפרשה הקבוצתית בעיקר עקב גידול במחיקות האוטומטיות. גידול זה קוזז בחלקו על-ידי קיטון בהפרשה הקבוצתית מאשראי תקין - בעיקר עקב קיטון בשיעורי ההפרשה. כמו-כן נרשמה עלייה בהפרשה הפרטנית אשר נבעה בחלקה מרישום הוצאה בסך של כ-18 מיליון ש"ח המיוחסת ליתרת ארגוני החוב הבעייתיים מתחת ל-1 מיליון ש"ח. הוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2017 ב-1,215 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,189 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם בכ-31.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-29.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. (27.8 מיליארד ש"ח ליום 31.12.2015; 24.7 מיליארד ש"ח ליום 31.12.2014; 21.5 מיליארד ש"ח ליום 31.12.2013). פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו בכ-38.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-37.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. (34.0 מיליארד ש"ח ליום 31.12.2015; 31.1 מיליארד ש"ח ליום 31.12.2014; 28.7 מיליארד ש"ח ליום 31.12.2013).

7.5.3 מגזר הלוואות לדיור

כללי ומבנה המגזר

הבנק מציע הלוואות לדיור ללקוחות פרטיים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תוכניות הסיוע הממשלתיות, באמצעות נציגויות משכן בסניפים השונים הפרושים ברחבי הארץ.

מוצרים ושירותים

הפעילות העיקרית של מגזר זה הינה מתן הלוואות לדיור ומיועדת לקהל לקוחות המבקשים הלוואה למימון אחת מהמטרות שלהלן:

- הלוואה המיועדת לרכישה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה או שיפוץ.
 - הלוואה המיועדת לרכישה מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות לדירת מגורים.
 - הלוואה הניתנת במשכון דירת מגורים ושיאיה למטרת עסק.
 - הלוואה המיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה כאמור לעיל.
- פעולת חיתום משכנתאות נערכת ונבחנת בהתייחס לארבעה רכיבים מהותיים: יכולת ההחזר, הבטוחה - הנכס המוצע לשעבוד, שיעור מימון ומרווחים.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה נעשים באמצעות נציגויות משכן בסניפי הבנק ובאמצעות "פועלים בטלפון" ו"פועלים באינטרנט". כמו-כן, מתבצעות פעולות שיווק והפצה באמצעי המדיה השונים כגון שלטים באתרי בניה.

לקוחות

לקוחות המגזר הינם לקוחות פרטיים אשר ניתנות להם הלוואות לדיור. מדובר בלקוחות הבנק על-פי קווי הלקוחות השונים להם קיימת פעילות בנקאית שוטפת וכן לקוחות בנקים זרים שנטלו משכנתא זוהי פעילותם היחידה בבנק.

התפתחויות עיקריות במגזר

תחרות

בהתאם לדוחות בנק ישראל, חלקו של הבנק בשנת 2017 בביצועים השוטפים (כולל קבוצות רכישה) מתוך כלל המערכת הבנקאית עמד על שיעור של 23.8%.

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

בתחום הלוואות לדיור קיימת רגולציה ייעודית ענפה, בנוסף לרגולציה הכללית החלה על מתן אשראי על-ידי הבנק.

- ביום 13 בספטמבר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין A329 בנושא: יועצי משכנתאות. בהתאם להוראה, הבנק יעבוד מול כל יועץ חיצוני שהלקוח בחר בכפוף לקבלת הרשאה מהפיקוח, הבנק לא יסרב לעבוד מול יועץ חיצוני אלא רק במקרים בהם מצוי בידי הבנק מידע המעלה חשש סביר לפגיעה בלקוח או בבנק לרבות ביצוע הונאה או פעילות לא תקינה על-ידי היועץ. הבנק מחויב לנהוג על-פי כל הוראות ניהול בנקאי תקין לרבות שמירה על פרטיות הלקוח וכגילוי נאות ללקוח. הדירקטוריון יחליט ויקבע את מדיניות הבנק בנושא פעילותו מול נציגי הלקוח ויודא כי ההנהלה מעגנת בנהלים את המדיניות ואוכפת אותם. תוקף ההוראה החל מיום 31 באוקטובר 2017.
- ביום 25 באוקטובר 2017 פורסמה הוראת בנק ישראל ש"ת לניהול בנקאי תקין 329 לפיה במתן אשראי בקיבוצים לרכישת בית או מגרש לבנייה/בנייה/הרחבה שיפוץ או מיחזור אחד מאלה, ההלוואה תוגדר כהלוואה לדיור. אחוזי המימון שישארו יהיו לפי הוראה 329 למעט מקרים בהם הבטוחה אינה הנכס שאז אחוז המימון יוגבל לעד 50% מימון. כמו-כן צוין, כי במקום בו לדעת הבנק קיימת מניעה למימוש הנכס או להחזר הכספים, בית המגורים לא ישמש כביטחון להלוואה.
- ביום 16 בנובמבר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין 451 "נהלים למתן הלוואות לדיור". תוארך התקופה של תוקף האישור העקרוני להלוואה לדיור מ-12 ימים ל-24 ימים. תחולת ההוראה שלושה חודשים מיום פרסומה.
- ביום 17 בדצמבר 2017 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנוגע לדרישת הון עצמי במתן הלוואות לדירות במחיר מופחת, לפיה רוכש דירה ביישובים מרוחקים ידרש לשלם ממקורותיו העצמיים סכום של 60,000 ש"ח, במקום 100,000 ש"ח. זאת, במטרה לתמוך בחיזוק ההתיישבות בפריפריה וליצור הלימות בין ההון העצמי המינימלי הנדרש לרכישת דירה במחיר מופחת לבין שווי הדירה הנרכשת.

וכן הוגשו הצעות חוק בעניין הלוואות לדיור:

- ברבעון הראשון של שנת 2017, אושרה בקריאה ראשונה הצעת חוק שוויון לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 17 - הלוואה לדיור לאדם עם מוגבלות) התשע"ז-2017 לפיה הבנק לא יהיה רשאי לסרב לתת הלוואה לדיור בשל העדר ביטוח חיים לאדם עם מוגבלות.
- אושרה בקריאה טרומית הצעת חוק פרטית, חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון-דחיית פירעון הלוואה לדיור) התשע"ו-2016, לפיה לווה יוכל לדחות פירעון חודשי של הלוואה לדיור באופן מלא או חלקי, למשך תקופה של שלושה חודשים ולא יותר משנה במצטבר. בתקופת הדחייה לא תחול ריבית פיגורים. הצעת חוק זו מצטרפת להצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - דחיית מועד פירעון של הלוואה לדיור ללקוח מובטל) לגבי דחיית מועד פירעון ללקוח מובטל, שעקרוניתה דומים. ביום 7 בנובמבר 2017 התקיים דיון בוועדת הכלכלה בה בנק ישראל הביע דעתו כי הצעת החוק מיתרת לאור העובדה שהבנקים נוהגים גם בלי החוק להגיע להסדרים עם לקוחותיהם. בסיום הישיבה הוחלט לקדם את ההצעה.
- הוגשה הצעת חוק פרטית "הצעת חוק האזרחים הוותיקים" (תיקון - סיוע במשכנתא לאזרחים ותיקים) התשע"ז-2017, לפיה משרד הבינוי והשיכון יעניק לאזרח ותיק שמתקיימים לגביו התנאים המתאימים, זכאות לסיוע חודשי בתשלום משכנתא, למשך תקופת תשלום המשכנתא.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

- הוגשה הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - העברת מידע ומסירת מסמכים הקשורים להסכם הלוואה לדיוור), התשע"ז-2017, לפיה הבנק יאפשר ללקוחות לקבל את דוחות המשכנתא גם באמצעות הדואר האלקטרוני או באמצעות החשבון האישי הדיגיטלי שלו באתר האינטרנט של הבנק, וזאת תוך יום עסקים בנקאי אחד ממועד פנייתו לבנק.
- הוגשה הצעת חוק פרטית חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - הפחתת יוקר תשלומי הלוואה לדיוור) התשע"ז-2017, שמציעה לבטל את מגבלות בנק ישראל לגבי תמהיל הריביות המשתנות בהלוואה (שליש בריבית משתנה עד 5 שנים, שני שליש בריבית משתנה כלשהי), כך שהמגבלות לגבי תמהיל הריביות המשתנות ייקבעו על-ידי המפקחת רק עד שליש מסכום הלוואה ולא על כל סכום הלוואה.
- ביום 19 ביוני 2017 אישרה ועדת הכנסת בקריאה טרומית את הצעת החוק לביטול עמלת פירעון מוקדם והגדלת התחרות. הצעת חוק זו באה לקבוע כי לא תשולם עמלה בגין הפסד הכלכלי בעת פירעון מוקדם של הלוואות לדיוור לבעלי דירה ראשונה, לרבות משפרי דור וממחזרי משכנתא בעלי דירה יחידה אלא רק בשנה הראשונה בלבד מיום נטילת הלוואה או מחזור המשכנתא, כדי למנוע תנודתיות גבוהה מידי במעבר בין המסלולים. בדיון האחרון מיום 20 בדצמבר 2017 בוועדת הכלכלה עם בנק ישראל הוסכם כי יונח בפני הוועדה נוסח לתקן את החוק כך שהבנקים יחויבו להציע שני מסלולים, אחד עם עמלת פירעון מוקדם ואחד בלי.

טבלה 7-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיוור

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	*2016	
במיליוני ש"ח		
548	420	סך הכנסות ריבית, נטו
62	64	עמלות והכנסות אחרות
610	484	סך ההכנסות
(3)	-	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
233	226	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
380	258	רווח לפני מסים
139	95	הפרשה למסים על הרווח
241	163	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
74,124	68,822	אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה

* סווג מחדש בעקבות שינוי אופן הקצאת הוצאות המסים - לפירוט נוסף ראה [ביאור 28א](#) בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הלוואות לדיוור הסתכם ב-241 מיליון ש"ח בשנת 2017, בהשוואה ל-163 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו בשנת 2017 הסתכם ב-548 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-420 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה בהיקפי האשראי ומעלייה במרווחים הפיננסיים.

העמלות וההכנסות האחרות של המגזר בשנת 2017 הסתכמו ב-62 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-64 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2017 ב-233 מיליון ש"ח בהשוואה ל-226 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם בכ-74.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-68.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. למידע נוסף אודות סיכונים בתיק הלוואות לדיוור, ראה [סעיף 3.2.11 בפרק סקירת הסיכונים](#), בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

7.5.4. מגזר מסחרי

כללי ומבנה המגזר

המגזר המסחרי מספק מגוון רחב של שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים מדרג הביניים (Middle Market). המגזר פועל באמצעות מרכזי עסקים, הפרוסים ברחבי המדינה, וסניפים עסקיים המעניקים שירותים תפעוליים לחשבונותיהם של לקוחות המגזר. כחלק מהמהלך האסטרטגי של הבנק להעמיק את פעילותו בקרב לקוחות מסחריים אשר נמצאים בשלבי צמיחה ולהרחיב את מעטפת השירותים המוצעת ללקוחות אלה, האגף לבנקאות מסחרית החל במחצית השנייה של שנת 2017 ביישום שינוי מבני ושינוי תפיסת הפעלה. במסגרת השינוי הוקמו מספר מרכזי עסקים חדשים והפעילות התפעולית מהסניפים העסקיים תרוכז במספר מרכזי שירות ארציים. מהלך זה יתמוך בצמיחה של המגזר המסחרי במטרה להעניק שירות טוב יותר ומותאם יותר ללקוחות.

מוצרים ושירותים

השירותים אותם מעמיד הבנק ללקוחות המגזר כוללים מתן אשראי לפעילות שוטפת ולמימון השקעות, ערבויות, מכתבי אשראי, פעילות סחר חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים ונגזרים. כמו-כן, ניתנים שירותי השקעות באפיקים השונים: מטבע-חוץ, שקלים, ניירות-ערך וכו'. המגזר המסחרי מספק שירותים בנקאיים גם ללקוחות הפועלים בענף הבנייה והנדל"ן. השירותים הבנקאיים כוללים בין השאר, מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרוכשי דירות בהתאם לחוק המכר.

פעילויות משלימות

- **FX TRADER** – מערכת מסחר באינטרנט בפלטפורמה זמינה ונוחה ללקוח.
- **אשראי ישיר לעסקים** – הלוואות בתוך מסגרת מאושרת הניתנות לניצול באמצעות "אתר האינטרנט לעסקים".
- **העמדה דיגיטלית** – הרחבת תשתית הפעילות באתר העסקי ובאפליקציה העסקית.
- **Cash Management** – כלי פיננסי דיגיטלי מתקדם המאפשר קבלת תמונה פיננסית נרחבת הכוללת תזרים מזומנים וניתוח מגמות של העסק, ומסייע ללקוח בקבלת החלטות באופן מהיר ונוח.

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות ושירותי הבנקאות והפצתם ללקוחות מתבצעים באמצעות מנהלי קשרי הלקוחות שבאגף המסחרי, מחלקת ניהול מכירות שבמטה האגף המסחרי ובשיתוף עם המטה החטיבתי. לרשות הלקוחות עומדים ערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות המקומית, כגון: סניפים, "פועלים בטלפון", אינטרנט וכו'. פעילות השיווק מתבצעת תוך קשר בלתי אמצעי בין עובדי הבנק והלקוח וללא תלות מהותית בגורם חיצוני לבנק.

לקוחות

תחומי הפעילות העיקריים של לקוחות המגזר הינם: תעשייה, מסחר ובנייה ונדל"ן ופעילותם מתבצעת בעיקר בשוק המקומי, כשבנוסף מטפל המגזר גם בלקוחות המנהלים פעילות יבוא ויצוא. לקוחות המגזר הושפעו מהמגמה החיובית של הפעילות בעולם ובישראל, ובעיקר ממצבם הטוב של משקי הבית, הגידול הניכר בתיירות הנכנסת, רמה גבוהה של השקעות בתשתיות ועלויות מימון נמוכות. מנגד, החברות היזואניות נפגעו מייסוף נוסף שחל בשנה האחרונה בשער השקל מול סל המטבעות. גורם נוסף שמשפיע על הסקטור העסקי הוא העלייה בשכר הממוצע במשק, ובפרט עליית שכר המינימום. בשוק הדיור ניכרת התמתנות בהיקף הפעילות שבאה לידי ביטוי בירידה במכירת דירות חדשות. עיקר הגידול במגזר זה, מקורו בענף הבנייה והנדל"ן ובענף המסחר. העמקת הפעילות עם לקוחות אלה מהווה חלק מהאסטרטגיה של הבנק לגידול במגזר זה.

תחרות

המגזר מתאפיין בתחרות גבוהה כאשר המתחרים העיקריים הינם התאגידים הבנקאיים. בתחום האשראי התחרות באה לידי ביטוי הן בשיעורי הריבית והעמלות המוצעים ללקוחות על-ידי הבנקים המתחרים והן בתנאים הנלווים כגון שיעורי המימון אותם מוכנים לאשר הבנקים המתחרים. כמו-כן, עבור חלק מלקוחות המגזר קיימים בשוק תחליפים לאשראי הבנקאי כגון הנפקות ציבוריות ופרטיות ואשראי שניתן על-ידי גופים פיננסיים חוץ בנקאיים. שנת 2017 התאפיינה בממוצע הנפקות גבוה משנת 2016 וגידול בהלוואות הניתנות על-ידי הגופים המוסדיים.

שינויים טכנולוגיים

המגזר נעזר במערכות טכנולוגיות לצורך ניהול תהליכי ניתוח מצב הלקוחות, בקרה ושיווק. בבנק מבוצע תהליך מתמשך של שיפור מערכות אלו. תהליך זה כולל גם מרכיבים הנוגעים לטיפול בלקוחות המגזר. טיוב המערכות בבנק ושכלולן מהווים גורם חשוב בהעלאת רמת השירות ללקוחות המגזר וליצירת אפשרויות נוספות להרחבת הפעילות איתם.

שינויים רגולטורים-מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ראה [בפרק "מגזר עסקי"](#) להלן.

יזמות רגולטוריות

ראה [בפרק "מגזר עסקי"](#) להלן.

מחשול תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 7-8: מגזרי פעילות גישת ההנהלה – תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	*2016	
במיליוני ש"ח		
928	832	סך הכנסות ריבית, נטו
6	9	הכנסות מימון שאינן מריבית
934	841	סך-הכל רווח מימוני, נטו
415	386	עמלות והכנסות אחרות
1,349	1,227	סך ההכנסות
(3)	124	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
544	499	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
808	604	רווח לפני מסים
296	226	הפרשה למסים על הרווח
512	378	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
33,859	32,173	אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה
24,653	23,010	פיקדונות הציבור לסוף התקופה

* סווג מחדש בעקבות שינוי אופן הקצאת הוצאות המסים – לפירוט נוסף ראה [ביאור 28א](#) בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר המסחרי בשנת 2017 הסתכם ב-512 מיליון ש"ח בהשוואה ל-378 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. השיפור ברווחיות נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו, ומירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות קיזז שינויים אלה. הרווח המימוני, נטו, של המגזר בשנת 2017 הסתכם ב-934 מיליון ש"ח בהשוואה ל-841 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות האשראי והפיקדונות.

העמלות וההכנסות האחרות של המגזר בשנת 2017 הסתכמו ב-415 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-386 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות מעמלות מעסקי מימון.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי בשנת 2017 הסתכמו ב-3 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאות בסך של 124 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע הן מירידה בהפרשה שנרשמה על בסיס קבוצתי – בעיקר בשל ירידה בשיעור הפרשה מאשראי תקין והן מקיטון בהפרשה הפרטנית עקב גביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר. הוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2017 ב-544 מיליון ש"ח בהשוואה ל-499 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב השפעת זקיפה לרווח והפסד של הפסדים אקטואריים שנכללו בשנת 2016 ברווח הכולל האחר בעיקר עקב תוכנית ההתייעלות. עלייה זו קוזזה בחלקה על-ידי המשך החיסכון בעלויות השוטפות עקב תהליכי ההתייעלות.

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם בכ-33.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-32.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו בכ-24.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-23.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

7.5.5. מגזר עסקי

כללי ומבנה המגזר

המגזר העסקי מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילותו. המגזר פועל באמצעות שלושה סקטורים שבכל אחד מהם פועלים מנהלי קשרי לקוחות (מק"לים) בעלי התמחות ייעודית:

- נדל"ן.

- תקשורת, מסחר ומלונאות.

- תשתיות ואנרגיה.

בנוסף, עוסק המגזר במוצרי מימון מורכבים, לרבות: מימון סחר חוץ, מימון הון חוזר, מימון נכסים בחו"ל, עסקות מימון מורכבות, סינדיקציה ומכירת סיכונים אשראי. כמו-כן קיימת יחידה העוסקת בממשק הדיגיטלי של הלקוחות העסקיים עם הבנק.

החטיבה העסקית כוללת גם את האגף לאשראים מיוחדים, אשר מרכז את הטיפול בלקוחות המגזר העסקי והמגזר המסחרי שנקלעו לקשיים, מתוך ניסיון לסיוע לשיקומם תוך מתן תמיכה עסקית.

מוצרים ושירותים

השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים מימון פעילות שוטפת, כמו גם מימון השקעות, מימון פרויקטים בתחום התשתית (בשיטת ה-BOT/PFI), שירותים פיננסיים, וכן פעולות סחר-חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. במסגרת השירותים הניתנים ללקוחות הפועלים בענף הבניה הנדל"ן ניתן למנות, בין היתר, ליווי פרויקטי בנייה, מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרוכשי דירות בהתאם לחוק המכר. למגזר פעילויות משלימות זהות במהותן לאלה הניתנות במגזר המסחרי. לפרטים נוספים ראה [פרק "מגזר מסחרי"](#) לעיל.

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות והפצתם ללקוחות המגזר מתבצעים באמצעות מנהלי קשרי הלקוחות שבאגף העסקי בשיתוף עם המטה החטיבתי. כחלק מרכזי מפלטפורמת המכירות, עומדים לרשות לקוחות המגזר מומחי מוצר בתחומי חדר עסקות, ייעוץ השקעות, סחר-חוץ, מטבע-חוץ, עובר ושב ועוד אשר עובדים בצמוד למנהל קשרי הלקוחות. מנהל קשרי הלקוחות נמצא בקשר רצוף עם הלקוחות שהוא מטפל בהם, לצורך מענה לצרכים הבנקאיים שלהם, שיווק מוצרי הבנק והתאמת פתרונות מימון לעסקות שונות.

לרשות הלקוחות עומדים ערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות המקומית, כגון: סניפים, "פועלים בטלפון", אינטרנט וכד'. פעילות השיווק מתבצעת תוך קשר בלתי אמצעי בין עובדי הבנק והלקוח וללא תלות מהותית בגורם חיצוני לבנק.

לקוחות

לקוחות המגזר הינם תאגידים גדולים בישראל אשר פועלים בעיקר בתחומי הפעילות: נדל"ן, תקשורת, מסחר ומלונאות ותשתיות ואנרגיה.

תחרות

התחרות בתחום זה גבוהה ומתבטאת בשירות, במחירים, בתנאים להעמדת המימון ובמהירות התגובה. קבוצת הבנק מתמודדת בתחום זה בעיקר מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות בישראל ומול בנקים זרים שיש להם נציגויות בישראל. עבור חלק מלקוחות המגזר קיימים בשוק תחליפים לאשראי הבנקאי כגון הנפקות ציבוריות ופרטיות ואשראי שניתן על-ידי גופים פיננסיים חוץ בבנקאים. שנת 2017 התאפיינה בממוצע הנפקות גבוה משנת 2016 וגידול בהלוואות הניתנות על-ידי הגופים המוסדיים.

שינויים רגולטורים – מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

- **מגבלת חשיפה ענפית –** ביום 10 ביולי 2017 שונתה הוראת ניהול בבנקאי תקין 315 "מגבלת חבות ענפית".

ההוראה מתמקדת במגבלת חבות ענפית וקובעת כי כאשר סך-כל החבויות (לאחר הניכויים המותרים בהוראה) של ענף מסוים לתאגיד בבנקאי עולה על 20% מסך-כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי, ייחשב עודף זה כחבות חריגה, שיש לדווח עליה לפיקוח על הבנקים ללא דיחוי עם תוכנית לביטול החריגה. בוטל הצורך בחישוב הפרשה נוספת בגין חריגות למיניהן לרבות בגין אירוע זה.

ביום 29 בספטמבר 2016 תיקן הפיקוח על הבנקים את ההוראה כך ש-70% מסכום ערבויות בבנקאיות למשתכן שניתנו על-פי חוק המכר, ואשר כנגדן רכש התאגיד הבנקאי הגנת אשראי הכשירה למטרות הפחתת סיכון אשראי כאמור בהוראה 203, יסווגו בהתאם לענף הפעילות של המבטח. במהלך שנת 2016 השלים הבנק התקשרות עם חברות ביטוח בינלאומיות לביטוח ערבויות כאמור לעיל. ביטוח זה, צמצם את חשיפת הבנק לענף הבינוי והנדל"ן ביחס למגבלה בהוראה. הבנק בוחן מעת לעת את היקפי ההתקשרות מול חברות הביטוח בהתאם לצרכיו העסקיים.

- **ניהול סיכון אשראי של לקוחות במכשירים נגזרים וניירות-ערך –** הוראת נוהל בבנקאי תקין 330 חדשה בנושא "ניהול סיכון אשראי הטמון בפעילות מסחר של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות-ערך" קובעת דרישות לניהול הסיכון, תוך שימת דגש על פעילות מול לקוחות העוסקים בפעילות ספקולטיבית. במסגרת ההוראה נקבעו ההגדרות הרלוונטיות, עקרונות לניהול הסיכון ודרישות ביטחונות. תחולת ההוראה הינה מיום 1 ביולי 2018.

- בחודש מרץ 2018 אושר בקריאה שנייה ושלישית חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי לפרטים נוספים ראה [ביאור 35](#) בדוחות הכספיים.

יודגש כי בנוסף למגבלות שפורטו לעיל, קובע דירקטוריון הבנק מעת לעת מגבלות נוספות לריכוזיות האשראי. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות שנקבעו.

כמו-כן, הבנק מיישם מדיניות של הפחתת החשיפה למוקדי ריכוזיות בתיק האשראי, שהביאה להמשך הפחתת הריכוזיות גם בשנת 2017.

מחשכל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

מגבלות ביחס להסדרי קונסורציום למתן אשראי

הממונה על ההגבלים העסקיים פרסם בשנים האחרונות מספר מכתבים במסגרתם נקבעו מספר תנאים לחבירה בהסדרי קונסורציום אשר הצדדים לו הם תאגידים בנקאיים או גופים מוסדיים או גופים דומים שהתאגדו מחוץ לישראל. להלן עיקרי התנאים המעודכנים לחבירה של תאגידים בנקאיים ו/או גופים מוסדיים (כהגדרתם במכתב הממונה) בקונסורציום אשראי על-פי המכתב האחרון מינואר 2018:

- לא תתאפשר חבירה של הבנק ובנק לאומי לאותו קונסורציום אלא לאחר קבלת אישור פרטני מהרשות להגבלים עסקיים.
 - החבירה בקונסורציום אשראי, ובכלל זה מגעים לחבירה כאמור, ייעשה לאחר קבלת הסכמה בכתב של הלקוח.
 - ללקוח תינתן האפשרות לשאת ולתת על תנאי מתן האשראי עם מי מהצדדים החברים בקונסורציום.
- תוקף המכתבים הוארך מעת לעת, ועל פי המכתב האחרון הינו בתוקף עד מועד כניסתו לתוקף של פטור הסוג או עד ליום 30 ביוני 2018, על-פי המוקדם.

יוזמות רגולטוריות

בחודש יולי 2017 הונחה על שולחן הכנסת לדיון מוקדם הצעת חוק פרטית לתיקון פקודת הבנקאות (דיווח תאגיד בנקאי על מתן אשראי בהיקף ניכר), התשע"ז-2017. על-פי ההצעה, הבנקים יצטרכו לדווח לפיקוח על הבנקים על כל מתן אשראי בהיקף שעולה על 25 מיליון ש"ח. הדיווח יכלול את זהות מבקש האשראי, הסכום והנימוקים למתן האשראי.

טבלה 9-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	*2016	
במיליוני ש"ח		
1,448	1,350	סך הכנסות ריבית, נטו
199	69	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,647	1,419	סך-הכל רווח מימוני, נטו
578	510	עמלות והכנסות אחרות
2,225	1,929	סך ההכנסות
(781)	(824)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
665	704	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
2,341	2,049	רווח לפני מסים
877	752	הפרשה למסים על הרווח
1,464	1,297	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
68,008	65,494	אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה
38,968	42,207	פיקדונות הציבור לסוף התקופה

* סווג מחדש בעקבות שינוי אופן הקצאת הוצאות המסים - לפירוט נוסף ראה [ביאור 28](#) בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר העסקי בשנת 2017 הסתכם ב-1,297 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,464 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע כתוצאה מירידה ברווח המימוני, נטו ומירידה בעמלות והכנסות אחרות. עלייה בהכנסות מהפסדי אשראי קיזזה בחלקה קיטון זה.

הרווח המימוני, נטו, של המגזר בשנת 2017 הסתכם ב-1,419 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,647 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מרישום רווח ממכירת הלוואות בסך 106 מיליון ש"ח בשנת 2016 ונובע ברובו ממכירת חוב שסווג כפגום, וכן מירידה בהכנסות הריבית כתוצאה מירידת יתרות האשראי הממוצעות בין התקופות.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2017 ב-510 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-578 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהכנסות מעמלות טיפול באשראי כתוצאה מירידה ביתרות האשראי וכן מקיטון בעמלות מעסקי מימון ודמי ניהול חשבונות.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2017 ב-824 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 781 מיליון ש"ח שנרשמו בשנה הקודמת. העלייה בהכנסות נבעה מקיטון בהפרשה הפרטנית כתוצאה מגביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר. מנגד, נרשמה עלייה בהפרשה הקבוצתית כתוצאה מגידול בהיקף החובות הבעייתיים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2017 ב-704 מיליון ש"ח בהשוואה ל-665 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה בהוצאות הביטוח בשל רכישת ביטוח ערבויות חוק מחר, החל מהרבעון השלישי של שנת 2016 ומעלייה בהוצאות השכר עקב הפחתת הפסדים אקטואריים שנזקפו בשנת 2016 לרווח כולל אחר בעיקר עקב תוכנית ההתייעלות. עלייה זו קוזזה בחלקה על-ידי המשך החיסכון בעלויות השוטפות עקב תהליכי ההתייעלות.

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם בכ-65.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-68.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. להערכת הבנק, הקיטון ביתרות האשראי הינו כתוצאה מפירעונות שוטפים והתגברות התחרות בשוק האשראי ללקוחות עסקיים גדולים.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו בכ-42.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-39.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

7.5.6 פעילות בינלאומית

כללי

הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק מתבצעת באמצעות חברות בנות בנקאיות, חברות פיננסיות וסניפי הבנק בחו"ל. פעילות הבנק בחו"ל כוללת פעילות בתחום הבנקאות העסקית, קיום קשרים עם בנקים כתבים ברחבי העולם, וכן פעילות בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית.

תחום הפעילות העסקית בחו"ל כולל מתן אשראי ללווים מקומיים וזרים, וכן השקעות באגרות-חוב. הדגש האסטרטגי העיקרי בתחום הינו להמשיך הרחבת פעילות הבנקאות המסחרית בארצות-הברית, על בסיס יכולות הבנק בתחום המוצרים, השיווק והשירות ללקוח. כמו-כן קבוצת הבנק פעילה בתחום האשראי העסקי בחלק ממדינות אירופה באמצעות "בנק הפועלים לוקסמבורג" ובתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף.

תחום הפעילות מול בנקים כתבים כולל מסחר באמצעות חדרי עסקות, שיתוף פעולה בסחר חוץ ובמימון סחר בינלאומי, מימון פרויקטים, סליקת תשלומים ושירותים בתחום שוק ההון (ראה פרק "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים").

בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית, הבנק פועל להפסקת מכלול הפעילויות בחו"ל ולסגירת החברות הבנות העוסקות במתן השירותים הנלווים. פעולות אילו מביאות, בין השאר, לקיטון בהיקף נכסיהם של תושבי חוץ המופקדים בקבוצת הבנק.

מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

פיקוח רגולטורי בחו"ל

בנוסף לכללים ולמגבלות המוטלים על-ידי בנק ישראל על הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק, הן מכוח חקיקה ונהלים והן מכוח הוראות בהיתרים הניתנים על-ידי בנק ישראל בעת רכישת חברות בנות ו/או פתיחת סניפים בחו"ל, פעילות המגזר הבינלאומי במדינות השונות כפופה לתקנות רלוונטיות לאופי הפעילות של הקבוצה במדינות בהן מתקיימת פעילות עסקית (Cross border regulations) ולפיקוח רגולטורי מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות בהן פועלות שלוחות הבנק בחו"ל, הכוללות דרישות של הון, החזקת נכסים נזילים, ציות ואיסור הלבנת הון וכיוצא בזה.

בחדשים ספטמבר 2017 ופברואר 2018 פרסם הפקוח על הבנקים טיוטות של הוראה בנושא פיקוח על שלוחות חו"ל. ההוראה מביאה לידי ביטוי את עמדת הפיקוח כי תאגידים בנקאיים צריכים לרכז את פעילותם בשלוחות מרכזיות בלבד, במספר תחומי שיפוט מצומצם ובגודל שיאפשר לכל תאגיד בנקאי להקצות משאבים ניהוליים מתאימים, למקד את פעילותו ולהתמחות בניהול הסיכונים באותם תחומי שיפוט. במסגרת ההוראה הדיקטוריון נדרש לבחון באילו מדינות הוא מעוניין לפעול, אילו פעילויות יהיו מותרות לכל שלוחה ומהו הגודל המינימלי של שלוחה שיאפשר לה קיום משאבי ביקורת ובקרה נאותים. היכן שמתקיימת פעילות שאינה עולה בקנה אחד עם האסטרטגיה שתקבע, התאגיד הבנקאי נדרש להכין תוכנית יציאה מאותה מדינה או שלוחה וליישמה בתקופה שלא תעלה על 3 שנים.

לפרטים בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה [ביאור 25](#). בדוחות הכספיים ולפרטים בדבר חקירת הבנק בקשר עם בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ראה [ביאור 26](#). בדוחות הכספיים.

היחידות העיקריות בבנקאות הבינלאומית

קבוצת הבנק מספקת ללקוחותיה הפרטיים המנהלים את חשבונותיהם בחברת הבת בשוויץ, בנק הפועלים שוויץ וכן במרכז לבנקאות פרטית בתל-אביב, שירותים הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים. כחלק מהתאמת פעילות הבנק בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית לשינויים שחלו בסביבה העסקית והרגולטורית, בסוף שנת 2016 הוחלט על הפסקת מכלול פעילות הקבוצה בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית בחו"ל. במסגרת מימוש ההחלטה, תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית של סניף מיאמי נמכר ל-Safra National Bank of New York ביום 15 במאי 2017 והושלם מעבר הלקוחות ל-Safra National Bank (לפרטים נוספים ראה [ביאור 36א](#), בדוחות הכספיים) וסניף מיאמי הפסיק את פעילותו בתחום הבנקאות הפרטית. כמו-כן נסגרו במהלך שנת 2017 נציגויות הבנק באמריקה לטינית. ב-Hapoalim Latin America S.A. נסגרו מרבית החשבונות והוא יסיים את פעילותו במהלך שנת 2018.

Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. (הפועלים-שוויץ) – חברה בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) המאוגדת בשוויץ העוסקת בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות סניפים בציריך ובלוקסמבורג. כמו-כן, פועלת באמצעות חברה ליעוץ השקעות בישראל ונציגות בישראל. במהלך שנת 2017 צמצם בנק הפועלים שוויץ את פעילותו בתחום הבנקאות הפרטית, תוך סגירת סניף זינבה של הבנק, וכן סגירת נציגויותיו במוסקבה ובמקסיקו. בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותו של הפועלים שוויץ בדרך של מכירת נכסיה או בדרך אחרת. ההחלטה התקבלה לנוכח מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, הפועל למזער את סיכוני הציות בקבוצת הבנק, בין היתר, כפי שעלו בקשר עם חקירת הרשויות האמריקאיות, לצד שינויים בסביבה הרגולטורית העולמית והשפעתם על סיכונים אלה.

כמו-כן, ביום 2 באוקטובר 2017 חתם הבנק על מזכר הבנות מחייב עם Bank J. Safra Sarasin AG and Banque J. Safra Sarasin (Luxembourg) S.A. למכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של בנק הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג. השלמת העסקה כפופה, בין היתר, לאישור הרשויות הרגולטוריות, לחתימה על הסכם מפורט ולתנאים נוספים. לפרטים בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה [ביאור 25ד](#). בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר חקירה בנושא ארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ראה [ביאור 25ה](#). בדוחות הכספיים.

המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב – מרכז המספק לתושבי חוץ שירותים ומוצרי בנקאות פרטית

Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. (הפועלים לוקסמבורג) – חברה בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) אשר עיקר פעילותה מתן אשראי לחברות הפועלות באירופה אשר יש להן זיקה ישראלית.

Pam Holdings Ltd. Poalim Asset Management (Ireland) Ltd.–i Poalim Asset Management (UK) Ltd. (להלן: "חברות PAM") – חברות PAM (חברות בנות בבעלות מלאה של הבנק) אחראיות לבחירה, מתן תמיכה מקצועית בכל הקשור למוצרי השקעה המוצעים ללקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית, תוך שיתוף פעולה עם גופים פיננסיים בינלאומיים מובילים בתחומים אלה. כחלק מההחלטה על היציאה מהפעילות בשוויץ אישר דירקטוריון הבנק עקרונות גם את הפסקת הפעילות בחברות בקבוצת Poalim Asset Management (להלן: "קבוצת PAM") מכיוון שלאחר הפסקת פעילות הפועלים שוויץ לא תיוותר לבנק פעילות משמעותית בתחום הבנקאות הפרטית בחו"ל.

סניפי ארצות-הברית

סניף ניו-יורק – פעילות עסקית – עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של קבוצת הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק, המתמקד בשלושה תחומי פעילות:

מתן שירותים בנקאיים מקיפים הן לחברות ישראליות גדולות הפועלות בארצות-הברית והן לחברות ולקוחות מקומיים, הכוללים: אשראי, סחר-חוץ, השקעות ושירותי חדר עסקות. סניף ניו-יורק מאפשר ללקוחותיו גם ביטוח פיקדונות על-ידי ה-FDIC. מתן אשראי עסקי לחברות גדולות במשק האמריקאי בדרך של רכישת השתתפויות בקווי אשראי, המאורגנים על-ידי בנקים מובילים (כ-91% מהיקף האשראי ניתן לחברות בעלות דירוג השקעה, או מובטח על-ידי גופים בעלי דירוג השקעה, Investment Grade על-ידי חברות הדירוג הבינלאומיות Standard & Poor's או Moody's).

מתן שירותי חדר עסקות, לרבות בשעות בהם סגורים חדרי העסקות בישראל, כחלק מהפעילות הגלובלית של חדרי העסקות של הבנק. בהתאם לאסטרטגיה אשר אושרה לסניף, מפתח סניף ניו-יורק פעילות בתחום ה-Middle Market בארצות-הברית, באמצעות פיתוח מערכת יחסים ומתן אשראי ישיר ללקוחות מסחריים מקומיים, תוך מיקוד עסקי ברור באזורים גאוגרפיים ותחומי פעילות מוגדרים.

כמו-כן, ימשיך הבנק בפעילותו בשוק הסינדיקציות כפעילות משלימה וכן ימשיך בפעילותו עם לקוחות ישראלים, להם פעילות עסקית בארצות-הברית. לבנק נציגויות בלוס אנג'לס ובניו ג'רסי המתמקדות בעיקר בחברות בגודל בינוני ומעניקות מגוון פתרונות פיננסיים.

סניף מיאמי – הסניף הפסיק את פעילותו בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית. בחודש פברואר 2018 קיבל הבנק את האישורים הרגולטוריים לסגירת הסניף במיאמי ולפתיחת נציגות שתפעל במתכונת דומה לנציגויות בלוס אנג'לס ובניו ג'רסי.

פעילות הבנק בתורכיה

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן "בנק פוזיטיף"), הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית. קבלת פיקדונות הינה כפופה לרגולציה המקומית והיא מותרת עד לגובה האשראי של כל לווה. חלקו של הבנק בבנק פוזיטיף עומד על 69.8%. לפרטים נוספים ראה [פרק 2.6 בדוח הדירקטוריון](#).

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 10-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	*2016	
במיליוני ש"ח		
505	556	סך הכנסות ריבית, נטו
58	107	הכנסות מימון שאינן מריבית
563	663	סך-הכל רווח מימוני, נטו
240	349	עמלות והכנסות אחרות
803	1,012	סך ההכנסות
37	113	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,137	1,287	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(371)	(388)	רווח (הפסד) לפני מסים
16	14	הפרשה למסים על הרווח
		רווח (הפסד) נקי:
(387)	(402)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
21	(1)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(366)	(403)	המיוחס לבעלי מניות הבנק
12,902	15,272	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
20,858	30,979	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית בשנת 2017 הסתכם ב-366 מיליוני ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 403 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של פעילות ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-97 מיליוני ש"ח בשנת 2017 בהשוואה לרווח נקי בסך של 33 מיליוני ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי כתוצאה מרישום של הוצאה פרטנית בשנת 2016 בגין לקוח בודד.
- ההפסד של בנק הפועלים שוויץ הסתכם בכ-359 מיליוני ש"ח בשנת 2017 בהשוואה להפסד בסך של כ-376 מיליוני ש"ח בשנה הקודמת. השינוי נבע מחד מירידה ברווחיות בעקבות ההחלטה על הפסקת פעילות הפועלים שוויץ וקבוצת Poalim Asset Management במהלך שנת 2017, שבעקבותיה נרשמו הפרשות לסיום הפעילות שכללו הוצאות פיזיות לעובדים, הפרשות לסגירה, לרבות סיום התחייבות בגין שכירות ארוכת טווח בסך של כ-136 מיליון ש"ח. מנגד, נרשמה ירידה בהוצאות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בהשוואה לשנת 2016.
- ההפסד של סניף מיאמי הסתכם בכ-18 מיליוני ש"ח בשנת 2017 בהשוואה להפסד בסך של כ-38 מיליוני ש"ח בשנה הקודמת. בשנת 2017 נרשמה הכנסה חד פעמית בסך כ-51 מיליון ש"ח ממכירת תיק נכסי לקוחות של סניף זה. ההכנסה קוזה על-ידי עלויות המיוחסות לסגירת הפעילות הבנקאית בסניף. לפרטים נוספים בדבר צמצום הפעילות הפרטית הבינלאומית ראה [ביאור 36](#) בדוחות הכספיים ופרק "חברות מוחזקות עיקריות" בדוח הדירקטוריון וההנהלה.
- ההפסד של קבוצת בנק פוזיטיף הסתכם בכ-49 מיליוני ש"ח בשנת 2017 בהשוואה לרווח נקי בסך של כ-42 מיליוני ש"ח בשנה הקודמת. ההפסד נבע מהמשך צמצום הפעילות של פוזיטיף שגרם לירידה בהכנסות המימון והעמלות וכן מגידול בהפרשות לתביעות משפטיות.

- סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם בכ-12.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-15.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.
- האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2017 בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-10.0 מיליארד ש"ח (כ-2.7 מיליארד דולר) בהשוואה לכ-9.1 מיליארד ש"ח (כ-2.4 מיליארד דולר) בסוף שנת 2016.

מחשלתאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

- האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2017 בבנק הפועלים שווה שווי הסתכם בכ-1.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-3.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. הקיטון מקורו בהחלטה על צמצום פעילות הבנקאות הפרטית בחו"ל, כאמור לעיל.
- האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2017 בתחום הסינדיקציות בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-0.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-1.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.
- האשראי לציבור בבנק פזיטיף בתורכיה הסתכם בכ-0.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 בהשוואה לכ-1.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016. הקיטון נובע מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לצמצם בהדרגה את תיק האשראי של בנק פזיטיף.
- סך פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-20.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-31.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכמה בכ-6.7 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-7.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.
- יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 בבנק הפועלים שווה שווי הסתכמה בכ-4.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-11.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016. הקיטון מקורו בהחלטה על צמצום פעילות הבנקאות הפרטית בחו"ל, כאמור לעיל.
- יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 מסוג Brokered CD's בסניף ניו-יורק הסתכמו בכ-7.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-6.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.
- פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 במרכז לבנקאות פרטית בתל-אביב הסתכמו בכ-2.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-3.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.

7.5.7 קבוצת ישראל

כללי

הפעילויות העיקריות של קבוצת הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעות באמצעות חברות הפועלות בתחום אמצעי התשלום תחת קורת גג ניהולית ותפעולית אחת שתכונה להלן בשם "קבוצת ישראל". פעילות הליבה של קבוצת ישראל היא הנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי מסוג "ישראל", מותג פרטי בבעלותה, וכן של כרטיסי אשראי מסוג "מסטרקארד", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון.

הנפקת כרטיסי אשראי

קבוצת ישראל כרטיסי מנפיקה כרטיסים ללקוחות של בנקים איתם התקשרה קבוצת ישראל בהסדר, לרבות הבנק, בנק מזרחי טפחות, הבנק הבינלאומי הראשון, בנק יהב, בנק אוצר החייל, בנק מסד, בנק ירושלים, בנק איגוד; בנוסף, מנפיקה קבוצת ישראל כרטיסים באופן ישיר ללקוחות ("כרטיסים חוץ-בנקאיים"), שהינם בעיקר חברי מועדוני צרכנים וגופים שונים איתם התקשרה קבוצת ישראל. לקוחות קבוצת ישראל בתחום ההנפקה הינם לקוחות פרטיים, עובדי תאגידים, ותאגידים (ורכש תאגיד הכולל Business to Business - B2B - העברת תשלומים בין עסקים).

במסגרת פעילות ההנפקה מנפיקה ומתפעלת קבוצת ישראל מגוון מוצרים ושירותים נוספים כגון כרטיסי "אשראי מתגלגל", כרטיסי תדלוק והתקני תדלוק, כרטיסי מתנה, כרטיסי רכש ייעודיים וכרטיסים נטענים. בנוסף, קבוצת ישראל מעניקה אשראי והלוואות לכל מטרה על בסיס מסגרת אשראי בכרטיס, הלוואות לרכישת רכב, אפשרויות מגוונות לפריסת תשלומים ושרותי מידע ואישורים.

בנוסף לקבוצת ישראל, בתחום ההנפקה של כרטיסי אשראי וסליקתם פועלות בישראל כיום שתי חברות כרטיסי אשראי, בשליטה של בנקים: כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") בשליטת בנק דיסקונט ולאומי קארד בע"מ (להלן: "לאומי קארד") בשליטת בנק לאומי. מספר הכרטיסים ליום 31 בדצמבר 2017 שהונפקו על-ידי קבוצת ישראל הינו 5.0 מיליון כרטיסים בהשוואה ל-4.9 מיליון כרטיסים ביום 31 בדצמבר 2016. בשנת 2017 הגיע מחזור הפעילות בכרטיסי קבוצת ישראל ל-144.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-135.1 מיליארד ש"ח בשנה הקודמת.

סליקת כרטיסי אשראי

במסגרת הסכם הנערך לצורך שירותי הסליקה מתחייבת חברת כרטיסי אשראי הסולקת כלפי בתי עסק, בכפוף לקיום תנאי ההסכם ביניהם, לפרוע לבית העסק את החיובים בהם התחייבו כלפיו מחזיקי הכרטיסים הנסלקים על ידה בעת שרכשו טובין או שירות בבית העסק. בנוסף, מציעה קבוצת ישראל לבתי עסק מגוון שירותים פיננסיים נוספים כגון: מתן הלוואות, מקדמות (הקדמת תשלומים בגין עסקות שבוצעו), הקדמות, ניכיון שוברים ושירותים שיווקיים ותפעוליים, ביניהם אפשרות לפריסת תשלומים, תאריכי זיכוי גמישים, מידע ייעודי ומבצעי קידום מכירות.

לקוחות קבוצת ישראל בתחום סליקת כרטיסי האשראי הינם בתי עסק רבים ומגוונים הקשורים עמה בהסכמים, ביניהם גם משרדי ממשלה שונים וכן חברות המספקות לבתי עסק שירותי ניכיון.

תחום הסליקה של כרטיסי האשראי מאופיין בתחרות גבוהה מאוד. התחרות בתחום הסליקה מתמקדת בגיוס בתי עסק חדשים להסכמי סליקה ובשימור בתי עסק קיימים שהינם לקוחות החברה. היבט נוסף של התחרות מתבטא בפיתוח מוצרים ושירותים פיננסיים ותפעוליים לבתי עסק. בנוסף לקבוצת הבנק, בתחום הסליקה פועלות בישראל כיום שתי חברות כרטיסי האשראי, בשליטה של בנקים אשר פורטו לעיל.

שינויים רגולטוריים

בחודש יולי 2016 פרסמה ועדת שטרם (הוועדה לבחינת הגברת התחרותיות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים), אשר מונתה על-ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל, את המלצותיה ובהמשך להן, ביום 31 בינואר 2017 פורסם ברשומות "חוק שטרם".

ביום 18 בפברואר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מסמך "קריטריונים ותנאים כלליים למבקש לשלוט ולהחזיק אמצעי שליטה בסולק ובחברת כרטיסי אשראי", וכן מצגת ובה דגשים פיקוחיים למתעניינים ברכישת חברות כרטיסי האשראי המופרדות. במצגת מפורט, בין היתר, מידע אודות החברות, וכן נקודות חזקה של חברות כרטיסי האשראי ואתגרים מרכזיים שלהן. לפרטים נוספים ראה [ביאור 35](#) בדוחות הכספיים.

בהמשך לאמור בסעיף 2.5.1 לדוח הדירקטוריון והנהלה וביאור 35 בדוחות הכספיים, בנוגע לחוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017 ממשיכה הנהלת הבנק, בהנחיית הדירקטוריון להיערך לקראת הפרדה של קבוצת ישראל כרטיס מהבנק כנדרש. הנהלת הבנק, בהנחיית הדירקטוריון, נערכת לקראת הפרדה של קבוצת ישראל כרטיס מהבנק כנדרש.

בחודש יוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים מספר הוראות שמטרתן להביא ליישום המלצות וצעדים להרחבת התפוצה והשימוש בכרטיסי חיוב מיידי (דביט) בישראל. במסגרת ההוראות, בין היתר, קבע הפיקוח על הבנקים הוראות להפצת כרטיס חיוב מיידי ללקוחות הבנקים על-ידי הבנקים, כללים להתחשבות כספית בעסקות חיוב מיידי (בכללם: זיכוי בית העסק בעסקות חיוב מיידי בתוך 3 ימים ממועד שידור העסקה, החל מיום 1 באפריל 2016) וכדומה. בחודש אוגוסט 2015 פורסם ברשומות צו (אשר תוקפו הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2018), בו הכריזה נגידת בנק ישראל על העמלה הצולבת לעסקות חיוב מיידי כעמלה בפיקוח ומחירה נקבע בשיעור של 0.3% מסכום העסקה, החל מיום 1 באפריל 2016.

ביום 25 בפברואר 2018, לאחר קבלת הערות הציבור, פרסם בנק ישראל את המתווה הסופי להפחתת העמלה הצולבת. המתווה להורדת העמלה הצולבת בעסקות חיוב נדחה יהיה כדלקמן: מיום 1 בינואר 2019 תרד העמלה הצולבת מ-0.7% ל-0.6%; מיום 1 בינואר 2020 תרד העמלה הצולבת מ-0.6% ל-0.575%. מיום 1 בינואר 2021 תרד העמלה הצולבת מ-0.575% ל-0.55%; מיום 1 בינואר 2022 תרד העמלה הצולבת מ-0.55% ל-0.525%. מיום 1 בינואר 2023 תרד העמלה הצולבת מ-0.525% ל-0.5%.

לגבי העמלה המשולמת בעסקות חיוב מיידי - החל מיום 1 בינואר 2021 תרד העמלה הצולבת מ-0.3% ל-0.275%. ומיום 1 בינואר 2023 תרד העמלה הצולבת מ-0.275% ל-0.250%.

בחודש יוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה להטמעת השימוש בתקן האבטחה EMV, הן בצד ההנפקה והן בצד הסליקה, אשר הוטמעה גם בנוהל בנקאי תקין מספר 470 ובהנחיות נוספות. בהוראה, ובהנחיות הפיקוח על הבנקים שניתנו בהמשך, ובכללן תיקונים להוראה מספר 472 הני"ל, קיימת התייחסות, בין היתר, ללוחות הזמנים להנפקת כרטיסים תומכי תקן EMV ולחיבור מסופים התומכים בתקן למערכת כרטיסי החיוב החדשה וכן לכניסתו לתוקף של מנגנון הסטת האחריות מהמנפיק לסולק. תחולת מנגנון הסטת האחריות נקבעה ליום 1 בינואר 2019.

בחודש מאי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 472 בנושא סולקים וסליקת עסקות בכרטיסי חיוב, בהמשך להוראות חוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981. ההוראה מתייחסת לגופים פיננסיים שעיסוקם המרכזי הוא סליקת עסקות בכרטיסי חיוב, ומתווה את הכללים העיקריים לפעילות הסליקה. ההוראה מקלה חלק מהדרישות הרגולטוריות שהוטלו על חברות כרטיסי אשראי וסולקים, ובכללן זה מקלה בדרישות ההון, בנוסף, מאפשרת ההוראה לסולק להשכיר מסופים מותאמי טכנולוגיית EMV לבתי עסק בכפוף לתנאים שבהוראה. כן מתייחסת ההוראה להיבטים שונים שחלים על סולקים ושהופיעו קודם בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 470 ומפרטת את הוראות ניהול בנקאי תקין החלות על סולק. ההוראה 470 הרחיבה את תחולת חלק מההגנות שמכיל חוק כרטיסי חיוב על מחזיקי כרטיסי אשראי גם על מחזיקי כרטיסי חיוב מיידי.

בחודש אוגוסט 2011 פורסם תיקון לחוק הבנקאות רישוי, לפיו, בין היתר מי שעוסק בסליקה של כרטיסי חיוב, יהיה כפוף לקבלת רישוי סליקה, כאשר לגופים שעסקו ביום כניסתו של החוק לתוקף בפעילות סליקה ניתנו הקלות לעניין זה. כמו-כן, נקבעו מגבלות נוספות, כגון חובה על מי שהינו מנפיק בעל היקף פעילות רחב, מנפיק שהנפיק עשרה אחוזים או יותר ממספר כרטיסי החיוב שהונפקו בישראל או מנפיק אשר באמצעות כרטיסי החיוב שהנפיק בוצעו עשרה אחוזים לפחות מסכום העסקות שבוצעו בישראל (כהגדרתו בחוק) להתקשר עם כל סולק בסליקה צולבת, אלא אם סירב להתקשרות מטעמים סבירים. בנוסף, התיקון לחוק כולל תיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 ("חוק הבנקאות שירות ללקוח") העוסק בהסדרת שוק הניכיון, וכולל הטלת מגבלות שונות על סולקים, ביניהן איסור להפלות בין חברות ניכיון, איסור לסרב להתקשר עם חברת ניכיון מטעמים בלתי סבירים ואיסור קשירה בין שרותי הסליקה ושירותים נוספים. בשנת 2015 פורסמו על-ידי בנק ישראל הנחיות והוראות לעניין בקשת הרישוי והתנהלות הסולקים. ישראל כרטיס הוגדרה על-ידי בנק ישראל כמנפיק בעל היקף פעילות רחב לצורך החוק ובהמשך לכך העניקה ישראל כרטיס רישיונות לסליקת המותג "ישראל כרטיס" ללאומי קארד ולכ.א.ל. בהקשר זה יצוין, כי חוק הבנקאות רישוי הסמיך את שר האוצר או את המפקח על הבנקים (לפי העניין) לראות גם בתאגידים נוספים כחלק מהסולק/מנפיק בעל היקף פעילות רחב (תאגיד שהסולק/מנפיק הוא בעל עניין בו; תאגיד השולט בסולק/מנפיק; ו/או תאגיד שמי ששולט בסולק/מנפיק הוא בעל עניין בו) - כך לדוגמה עשויה להתקבל החלטה שפועלים אקספרס הינה חלק מישראל כרטיס לעניין היותה סולק/מנפיק בעל היקף פעילות רחב, ובהתאם יחולו גם על פועלים אקספרס המגבלות החלות על ישראל כרטיס בהקשר זה. לעניין זה, בחודש יולי 2017 הודיע משרד האוצר לפועלים אקספרס כי ככל שהעמלות הנגבות על-ידה מבתי העסק בעסקות המקומיות במותג שבו יש סליקה והנפקה בלעדית יופחתו במתווה מדורג, כך שעד לסוף חודש דצמבר 2017 העמלה המקסימאלית תעמוד על 2.95%; עד לסוף חודש דצמבר 2018 העמלה המקסימאלית תעמוד על 2.45%; עד לסוף חודש דצמבר 2019 העמלה המקסימאלית תעמוד על 2.10%; ובסוף חודש יוני 2020 תתייב העמלה המקסימאלית לבית עסק על 1.99%, הרי שלעת הזו, אין שר האוצר רואה צורך להפעיל את סמכותו לפי סעיף 36 (גא) לחוק הבנקאות רישוי, או לתמוך בהצעות חוק שמשמעותם זהה להפעלת הסמכות כאמור, או שמתערבות באופן ישיר וספציפי בעמלת המותג מעבר למתווה האמור לעיל.

מחשלתאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

בחודש אוגוסט 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה להערות הציבור של כללי הבנקאות (כללי אירוח סולק), אשר כוללת, בין היתר, התייחסות לתנאי האירוח, הסכם האירוח, מחיר האירוח ומגבלות סליקת סולק מתארח. סולק מתארח הינו סולק שאינו מחובר באופן ישיר למערכת התשלומים ומבצע סליקה באמצעות סולק אחר. בהתאם לחוק שטרם, נקבעו הוראות שונות בקשר עם הסדרת התקשרותם של סולקים מתארחים עם סולקים קיימים, ובכלל זה הטלת מגבלות על סירוב סולק להתקשר עם סולק מתארח מטעמים בלתי סבירים.

בחודש יולי 2015 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ה-2015. הצעת חוק זו נחלקת לשני מישורים עיקריים: המישור הראשון עניינו בקביעת איסורים ומגבלות, כגון: איסור על מתן או על קבלה של תשלום במזומן במסגרת עסקות מסוימות מעל סכומים מסוימים. המישור השני עוסק בקביעת הסדרים המבטיחים הימצאותם וזמינותם של אמצעי תשלום חלופיים, שיהיו שקולים מבחינת השימוש והמחיר לאמצעי התשלום שאת השימוש בהם מוצע להגביל. הדיון העובר לוועדה משותפת של ועדות החוקה והכספים לצורך אישור הצעת החוק לקריאה שנייה ושלישית. בחודש ינואר 2018 אישרה הממשלה החלטה במסגרתה בין היתר נרשמה הודעת בנק ישראל לפיה הוא בוחן מספר נושאים, לרבות האפשרות לחייב תאגידים בנקאיים להנפיק ללקוחותיהם כרטיס משולב המשמש גם כרטיס חיוב מדי וגם כרטיס אשראי.

בחודש ינואר 2018 המציאה רשות ההגבלים העסקיים לישראל כרטיס טיוטה של תנאי פטור הסליקה המקומי. הטיוטה כוללת, בין היתר, התייחסות לחובת חברות כרטיסי האשראי לצרף להסכם, באופן שוויוני וללא עלות, כל מנפיק, סולק או מי מטעמם שיבקש להצטרף להסכם, להעמיד לרשותו את כל המידע הדרוש לו לצורך הצטרפותו ופעילותו על פיו, ולבצע התאמות, ככל שנדרש, באופן שיאפשר לשחקן חדש להצטרף להסכם ולפעול על-פי הוראותיו. בנוסף כוללת הטיוטה הוראה, לפיה העברת כספים בין מנפיק וסולק בגין עסקות המבוצעות בתשלום בודד, תתבצע לא יאוחר מיום לאחר מועד ביצוע העסקה.

בחודש אוגוסט 2017 קיבלה ישראל כרטיס פנייה מ-Master Card Inc. ("MC") ובה התייחסות לנושאים שונים בהם השוק הישראלי בכלל והחברה בפרט אינם עומדים בכללי הרגולציה של MC. עיקרי הנושאים שצוינו הינם, להערכת החברה, חוצי שוק ואינם תלויים בחברה בלבד ודורשים התארגנות של שחקנים נוספים בענף. בעקבות הפנייה האמורה סוכמו בין החברה לנציגי MC תכולת הנושאים לטיפול מתוך הנושאים אשר נכללו בפנייה וכן לוחות הזמנים למימוש תוכנית הפעולה שגובשה.

יזמות רגולטורית

למידע בדבר החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל ולמידע בדבר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים ראה [ביאור 35](#) בדוחות הכספיים.

ריבוי הליכי הרגולציה, ככל שיישמו, עלולים להיות בעלי השפעה מהותית לרעה על פעילות קבוצת ישראל כרטיס. הרפורמות הרגולטוריות עלולות להשפיע מהותית לרעה על הבנק, אך בשלב זה לא ניתן להעריך את היקפה. לפרטים נוספים בנושא שינויים רגולטוריים המתייחסים גם לחברות כרטיסי אשראי, ראה [פרק "יזמות רגולטורית"](#) בפרק "מגזר לקוחות פרטיים" לעיל.

פעילויות נוספות

בנוסף לפעילויות הקשורות בהנפקה ובסליקה של כרטיסי אשראי, כמפורט לעיל לקבוצת ישראל כרטיס פעילויות נוספות כדלקמן: פעילות בתחום הבטחת פירעון המחאות וניכיון; הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיס אשראי; ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג לרבות פקטורינג רכש.

תרומת ההכנסות מכרטיסי אשראי

תרומת ההכנסות מכרטיסי אשראי להכנסות מעמלות, שנכללו במסגרת ההכנסות התפעוליות (לפני ניכוי ההוצאות המתייחסות), הסתכמה בשנת 2017 ב-1,917 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,834 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, גידול בשיעור של כ-4.5%.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 7-11: מגזרי פעילות גשת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של קבוצת ישראלכרט

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
235	273	סך הכנסות ריבית, נטו
(11)	(15)	הכנסות מימון שאינן מריבית
224	258	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,864	1,946	עמלות והכנסות אחרות
2,088	2,204	סך ההכנסות
90	121	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,590	1,646	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
408	437	רווח לפני מסים
129	201	הפרשה למסים על הרווח
		רווח (הפסד) נקי:
279	236	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(4)	(4)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
275	232	המיוחס לבעלי מניות הבנק
18,593	19,564	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של קבוצת ישראלכרט בשנת 2017 הסתכם ב-232 מיליון ש"ח בהשוואה ל-275 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הירידה נבעה מרישום עתודה למס על רווחי קבוצת ישראלכרט שקוזה בחלקה על-ידי עלייה ברווח המימוני, נטו ובהכנסות מעמלות. הרווח המימוני, נטו, של המגזר בשנת 2017 הסתכם ב-258 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-224 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות האשראי. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2017 ב-1,946 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,864 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה במחזור העסקות בכרטיסי האשראי של קבוצת ישראלכרט בארץ שנשלקו על-ידי סולקים אחרים. וכן מגידול במחזורי הסליקה של עסקות שנעשו בבתי עסק הקשורים עם קבוצת ישראלכרט בהסכמי סליקה שנשחק על-ידי הירידה בשיעור העמלה לבתי עסק. הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2017 ב-121 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-90 מיליון ש"ח שנרשמו בשנה הקודמת. העלייה בהוצאות נבעה בעיקר מגידול ביתרת המחיקות המושפעת מאתגרים בתחום הגבייה ומגידול בתיק האשראי. הוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2017 ב-1,646 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,590 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות שיווק ופרסום כתוצאה מהסכמים חדשים עם שותפים עסקיים בתחום הנפקת כרטיסים והטבות למחזיקי כרטיסי אשראי. בנוסף, במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2017 נרשמה עליה בהוצאות השכר כתוצאה ממהלך היפרדות של קבוצת ישראלכרט מעובדי בנק הפועלים המושאלים וחתימה על הסכם שכר חדש. האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם בכ-19.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-18.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. הגידול נבע מעלייה במחזורי העסקות בכרטיסי אשראי בגין קניות.

7.5.8 מגזר ניהול פיננסי

כללי ומבנה

פעילות מגזר זה כוללת:

- פעילות בתיק הבנקאי - ניהול המקורות והשימושים לרבות ניהול סיכונים השוק והנזילות (לפרטים בדבר סיכונים אלה, ראה פרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה), וזאת באמצעות קביעת מחירי העברה פנימיים (ראה להלן). ניהול תיק השקעות, הנפקות אגרות-חוב ושטרי הון וביצוע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. פעילות המגזר בתיק הבנקאי מתבצעת בעיקרה באמצעות היחידות לניהול נכסים והתחייבויות ("נני") בארץ ובח"ל ובאמצעות היחידה לניהול השקעות נוסטרו האחראיות על ניהול תיק אגרות-חוב (ממשלתי וקונצרני) ותיק המניות, ותאום הפעילות ברמת הקבוצה.
- פעילות בתיק למסחר - כוללת בעיקר מתן שירות ללקוחות הבנק לביצוע עסקות בניירות-ערך (ישראלים וזרים), במכשירים פיננסיים בש"ח, במטבע-חוץ ובריביות באמצעות חדרי העסקות, כמו גם תמיכה בפיתוח ובתמחור של מוצרים פיננסיים מתוחכמים.

ההכנסות העיקריות של המגזר נובעות מניהול חשיפות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר וכן ממרווחים ועמלות בפעילות חדרי העסקות ושירותי התפעול מול הלקוחות. בנוסף, כולל המגזר בחישוב הכנסותיו, תוצאות מניהול תיק השקעות במניות ובאגרות-חוב ומהשקעות בחברות כלולות. פעילות נני"ה כוללת גם את תיאום ניהול הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים של קבוצת הבנק (לרבות חברות בנות זרות) במטבע-חוץ ברמה גלובלית ותיאום פעילות ההשקעות והמסחר במטבע-חוץ ונגזרים בסניף ניו-יורק ובחברות הבנות הבנקאיות, מול היחידות המקומיות. כמו-כן, מגזר זה אחראי על ניהול הקשרים עם בנקים ומוסדות פיננסיים ברחבי העולם ואחראי על מתן שירותים ללקוחות הפעילים בישראל במגוון תחומים לרבות בשוקי ההון והכסף.

פעילויות, מוצרים ושירותים

התיק הבנקאי - ניהול מקורות ושימושים

אגף נני"ה בבנק אחראי לניהול המקורות והשימושים של הבנק על מגוון פעילויות המגזרים השונים. האגף קובע מחירי העברה פנימיים (להלן "ריבית סיטונאית" - לפרטים נוספים, ראה הרחבה בהמשך) לגיוס מקורות ולשימושי המגזרים השונים. הריבית הסיטונאית מהווה את ריבית הבסיס לפעילות המגזרים השונים מול לקוחות הבנק ולפיה הם מחויבים ומזוכים. כמו-כן, הריבית הסיטונאית מהווה אמצעי לניהול סיכונים השוק והנזילות. קביעת הריבית הסיטונאית נעשית על-ידי אגף נני"ה ומדווחת אחת לחודש בצוות הנהלה ואחת לרבעון להנהלת הבנק ולדירקטוריון. הריבית הסיטונאית נקבעת, בין היתר, בהתחשב בגורמים הבאים: מחירי השוק בגין מקורות בני השוואה (קרי לפי מגזר ההצמדה, התקופה וסוג הריבית); עלות גיוס אגרות-חוב של הבנק ותאגידים בנקאיים דומים; תשואות אגרות-חוב ממשלתיות; ריבית בנק ישראל; ונתונים מאקרו כלכליים. בנוסף, נבחן מידע בדבר: תזרימי הקרן והריבית (Gap Report) של הבנק לפי מועדי שינוי הריבית ולפי מועדי פירעון; חשיפות הריבית של הבנק (רגישות ערך ורגישות הכנסה); VaR של כלל הבנק; עסקות צפויות; יתרות וביצועים יומיים ועוד. הצוותים מקיימים דיון גם בהתייחס למגבלות והפוזיציה הרצויה בהתאם למדיניות הבנק. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה. לבנק מקורות מימון מגוונים, שעיקרם מגיוס פיקדונות מהציבור בארץ, כשחלקו הארי מלקוחות קמעונאיים, וללא תלות במפקיד בודד או בקבוצת מפקידים. בנוסף, מגייס הבנק פיקדונות מוסדיים ועסקיים גדולים. כמו-כן, מגייס הבנק באמצעות אגרות-חוב ומכשירי הון שמנפיקה קבוצת הבנק. המקורות במטבע-חוץ כוללים פיקדונות לקוחות פרטיים ולקוחות עסקיים בארץ, תושבי חוץ, לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית, חברות ישראליות בחו"ל, הנפקת CDs ומכשירים אחרים המבוססים על-ידי ה-FDIC בארצות-הברית והנפקות של אגרות-חוב בחו"ל. כחלק מניהול סיכונים השוק והנזילות מנהלת חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית תיק אגרות-חוב, המורכב מאגרות-חוב ממשלתיות ואגרות-חוב קונצרניות. התיק מנהל באמצעות יחידת ניהול השקעות נוסטרו של הבנק. פעילות השקעות לנוסטרו - מטרתה להגדיל את הגמישות בניהול התיק הבנקאי תוך ניצול האפשרויות לשיפור התשואה על עודפי הנזילות וגיוון אפיקי הפעילות. תיק ההשקעות הינו חלק מהתיק הבנקאי, וכולל השקעה באגרות-חוב ובמניות בארץ ובחו"ל.

פעילות בתחום המסחר - חדר עסקות (OTC ונגזרים)

הבנק מעניק ללקוחותיו שירות מקיף בחדר עסקות (OTC ונגזרים) המאפשר להם לפעול במכשירים פיננסיים השונים ועל נכסי בסיס שונים, לצורכי מסחר, הגנה וגידור סיכונים. ביצוע העסקות עם לקוחות הבנק נעשה בהתאם למסגרות האשראי שהוקצו להם על-ידי בעלי סמכויות האשראי בבנק ועל בסיס מודלים פנימיים של הבנק. המודלים מגדירים את חשיפות האשראי בעסקות המבוצעות בחדר העסקות. בשנים האחרונות קיימת עלייה מתמדת במודעות לפעילויות שמציע חדר עסקות, אשר גררה בעקבותיה גם דרישה למגוון רחב יותר של מוצרים וברמות תחכום גבוהות יותר. כמענה לצרכים אלה, וכדי לשמר את מעמדו כבנק מוביל וחדשני, סל המוצרים בארץ כולל מוצרים מורכבים, וביניהם: נגזרים, לרבות אופציות ריבית בשקלים, אופציות אקזוטיות, ומוצרי ריבית מתוחכמים. לנוכח סביבת הריבית הנמוכה, גבר בשנים האחרונות השימוש במוצרים מובנים, הכוללים פיקדון או אגרת-חוב, שתנאי הריבית שלהם נקבעים על-פי תנאי נגזר המשובץ במכשיר החוב. כחלק מפעילות הבנק בתחום המסחר, חדר העסקות מהווה אחד מעושי השוק הראשיים באגרות-חוב ממשלתיות וכן במרבית המוצרים בהם הוא פעיל.

שירותי ברוקראגי

בנוסף לחדר עסקות, פועלים גם חדר מסחר בניירות-ערך ישראלים וחדר מסחר בניירות-ערך זרים, במסגרתם ניתן שירות ללקוחות מוסדיים וכן ללקוחות פרטיים בעלי פעילות גבוהה.

שירותים למנהלי נכסים פיננסיים

מערך שירות למנהלי נכסים פיננסיים, מאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה, מנהלי קרנות נאמנות ומנהלי תיקי השקעות.

פעילות המערך כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שיעור נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל, חישוב תשואות.

לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. בנוסף, המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות הניהול של קופות הגמל שמנהלות בחברות ביטוח) ולקרנות הנאמנות.

ביום 31 בדצמבר 2017 הסתכם היקף הנכסים של קופות הגמל וקרנות ההשתלמות להן מספק הבנק שירותי תפעול בסך של כ-98.6 מיליארד ש"ח, שווי הנכסים של קרנות הנאמנות להן מספק המערך שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים הסתכם בסך של כ-84.6 מיליארד ש"ח.

הבנק החליט להפסיק את פעילות מתן שירותי תפעול קופות-גמל וקרנות השתלמות לחברות המנהלות להן הוא מעמיד שירותי תפעול. הפסקת הפעילות לא תבצע באופן מיידי אלא בתהליך שמתואם מול כל הגורמים הרלוונטיים. במקביל, הבנק התקשר בחודש יוני 2017 עם מלם פנסיה וגמל בע"מ בהסכם למכירת רישיון שימוש בלתי מוגבל בזמן בתוכנות בהן הבנק משתמש לצורך שירותי התפעול. יישום ההסכם כפוף להתקיימות מספר תנאים.

שירותים למוסדות פיננסיים

מחלקת בנקים ומוסדות פיננסיים אמונה על ניהול היחסים והקשר העסקי עם בנקים ומוסדות פיננסיים בעולם. קשרים אלה תומכים במגוון הפעילויות העסקיות של הבנק, לרבות פעילות סחר חוץ, מסחר במטבע-חוץ, פיקדונות, נגזרים, ובניירות-ערך.

במסגרת ניהול פעילותו מול בנקים ומוסדות פיננסיים זרים הבנק מספק מגוון רחב של שירותים לרבות שירותי סאב-קסטודי לבנקים קסטודיאנים מובילים מחו"ל הפעילים בישראל בתחום ניירות-ערך.

תחרות

בשנים האחרונות עולה באופן מתמיד רמת התחכום בשווקים הפיננסיים בישראל. מגמה זו בולטת במיוחד בהרחבת סל המוצרים העומדים לרשות המשקיעים והפעילים בשוק. מכשירים סחירים מסוגים שונים ומכשירים נגזרים הופכים להיות נגישים יותר.

בכל הקשור לפעילות חדר עסקות וחדרי מסחר ניירות-ערך קיימת תחרות ענפה ואינטנסיבית. המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל, בנקים זרים, וכן חברות פיננסיות אחרות, המתמחות בתחום.

לקוחות

המגזר מספק שירותים מגוונים לכלל לקוחות המגזרים האחרים בבנק, בין אם באמצעות סניפי הבנק ומנהלי קשרי הלקוחות ובין אם בקשר ישיר עם לקוחות גדולים. חדר העסקות מקיים פעילות שיווקית מול מוסדות פיננסיים זרים, דבר שהביא להגדלה משמעותית של מחזורי הפעילות מול לקוחות אלה (במיוגון המוצרים בהם הבנק משמש "עושה שוק").

הסכמי שיתוף פעולה

במהלך העסקים השוטף מקיים הבנק, ובמסגרתו המגזר לניהול פיננסי, קשרים ענפים עם המוסדות הפיננסיים המובילים בעולם. הקשרים העסקיים בין הבנק לגופים אלה בשוקי ההון השונים מושתתים, בין היתר, על הסדרים בינלאומיים סטנדרטיים, כגון: הסכמי מסגרת התומכים בפעילות חדרי העסקות, הסכמים מיוחדים למזעור סיכוני אשראי שמיועדים להגביל את סיכון האשראי בנגזרים (Credit Support Annex) או פעילות באמצעות מסלוקות בינלאומיות, לשם מזעור סיכוני צד נגדי וסיכוני סליקה בעסקות במטבע-חוץ ובריביות.

שינויים רגולטוריים

ביום 3 בינואר 2018 נכנסה לתוקפה רגולציית MiFID II – Markets in Financial Instruments Directive II באירופה, העוסקת בשיפור היעילות, השקיפות והחוסן של השווקים הפיננסיים.

השפעת הרגולציה על הבנק עקיפה בעיקרה, שכן תחולתה היא על ישויות באירופה – בהם ברוקרים וקסטודיאנים זרים עמם קשור הבנק והפועלים בשווקים אלה. תיקון 28 לחוק השקעות משותפות בנאמנות נועד להחיל פיקוח של רשות ניירות-ערך על תעודות הסל. לפי התיקון שהתקבל ביולי 2017, תעודות הסל יהפכו לקרנות סל שהן קרנות מחקות סחירות שיהיו כפופות לרגולציה החלה על קרנות נאמנות. התיקון יכנס לתוקף עם השלמת תקנות בנושא. בהודעה של רשות ניירות-ערך, מועד הכניסה לתוקף של התיקון של התיקון שהיה קבוע ליום 1 ביוני 2018 נדחה, ובכוונת הרשות לפעול על מנת להשלים את כניסת התיקון לתוקף במהלך שנת 2018. הבנק נערך מבחינה תפעולית לשינויים הצפויים בעקבות תיקון זה.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 12-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	*2016	
במיליוני ש"ח		
934	848	סך הכנסות ריבית, נטו
443	791	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,377	1,639	סך-הכל רווח מימוני, נטו
167	173	עמלות והכנסות אחרות
1,544	1,812	סך ההכנסות
1	(5)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
547	542	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
996	1,275	רווח לפני מסים
379	460	הפרשה למסים על הרווח
617	815	רווח (הפסד) לאחר מסים
17	7	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח נקי:		
634	822	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
13	18	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
647	840	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1,224	1,305	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
49,881	38,271	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש בעקבות שינוי אופן הקצאת הוצאות המסים - לפירוט נוסף ראה [ביאור 28א](#) בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר הניהול הפיננסי בשנת 2017 הסתכם ב-647 מיליון ש"ח בהשוואה ל-840 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו של המגזר בשנת 2017 הסתכם ב-1,377 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,639 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. השינוי נבע מירידה הן ברווחים ממכירת מניות ואגרות-חוב בסך 222 מיליון ש"ח, אשר 109 מיליון ש"ח מהם נבעו מרווח ממכירת מניות ויזה אירופה בשנת 2016 והן מהשפעת שינוי עקומי הריבית, בעיקר הדולר, שהשפיעו על פער שווי הרוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים בסך 137 מיליון ש"ח. מנגד, חלה עלייה כתוצאה מפער חיובי בהפרשי עליית המדד בין שנת 2017 שהייתה חיובית בהשוואה לתקופה אשתקד שהייתה שלילית.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2017 ב-167 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-173 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2017 ב-547 מיליון ש"ח בהשוואה ל-542 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם בכ-1.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו בכ-49.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-38.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהפקדות של משקיעים מוסדיים גדולים.

7.5.9. אחרים והתאמות

מסגרת זו כוללת את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר אף אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר-דיווח. מסגרת זו כוללת: (1) תוצאות חברות הבת פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, ופעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ; (2) הכנסות משירותי מחשב לחברות שאוחדו בעבר עד להפסקת הפעילות במהלך שנת 2017; (3) הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם החקירה של עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים שאינן מיוחסות לפעילות הבינלאומית; (4) התאמות של פעולות בין-מגזריות.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר בשנת 2017 הסתכם ב-276 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 488 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון בהפסד בשנת 2017 נבע בעיקר מירידה בהוצאות המסים עקב הירידה בשיעור המס בשנת 2016 שהשפעתה נרשמה אשתקד. כמו-כן, חל קיטון בהוצאות המשפטיות הכרוכות בחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. מנגד, נרשם גידול בהפרשה לחקירה האמורה בשנת 2017 וכן, חלה ירידה בהכנסות כתוצאה מהפסקת מתן שירותי מחשוב לחברה בת שאוחדה בעבר.

7.6. מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי

כללי

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, את הפעילות המותרת לחברות בנות וחברות קשורות לקבוצת הבנק ואת תנאי השליטה והבעלות בהן, את מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, את השימוש בנכסי הבנק ואת אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור. בצידם כפוף הבנק לחקיקה ענפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום ייעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, ייעוץ פנסיוני, דיני ניירות-ערך ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח).

חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על בנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדויר, דיני הערבות וכו'.

בנוסף לאלה קיימת חקיקה נוספת שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, חוקים המתייחסים למגזרים ספציפיים (רשויות מקומיות, נוטלי משכנתאות, רוכשי דירות, המגזר החקלאי) וחוקי מס שונים. פעילותו של הבנק נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות-ערך, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר והממונה על הגבלים עסקיים. גורמים אלה עורכים מעת לעת ביקורות בבנק בקשר עם תחומי הפעילות השונים. הבנק וחברות הבת פועלים על מנת לעמוד בחובות החלות עליהם מכוח הוראות הדין האמורות.

במסגרת החקיקה, שהתקבלה בעקבות המלצותיה של ועדה בינמשרדית בראשות מנכ"ל משרד האוצר (ועדת בכר), נקבעה במרבית החוקים החלים על פעילות הבנק האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות החוקים והוראות חקיקת המשנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם.

באשר ליוזמות רגולטוריות מהותיות, ראה [ביאור 35](#) בדוחות הכספיים.

מחשלת תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

7.7. דירוג הבנק

הבנק מדורג על-ידי חברות דירוג בישראל ובח"ל כלהלן:

טבלה 13-7: דירוג

מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע-חוץ טווח קצר	מטבע-חוץ טווח ארוך	סוכנות דירוג
ישראל – סוברני				
מאי 2017	יציב	P-1	A1	Moody's
פברואר 2018	חיובי	A-1	A+	S&P
מאי 2017	יציב	F1	A+	Fitch Ratings
בנק הפועלים				
אוקטובר 2017	יציב	P-1	A2	Moody's
דצמבר 2017	חיובי	A-2	A-	S&P
פברואר 2018	יציב	F1	A	Fitch Ratings
מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע מקומי טווח קצר	מטבע מקומי טווח ארוך	סוכנות דירוג
דירוג מקומי (בישראל)				
אוקטובר 2017	יציב		AAA	S&P מעלות
דצמבר 2017	יציב	P-1	Aaa	מידרוג

7.8. פועלים בקהילה – מעורבות חברתית ותרומה לקהילה

האסטרטגיה והחזון

כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת בנק הפועלים, רואה עצמו הבנק מחוייב למעורבות פעילה ומובילה בחברה ובקהילה, לצד מנהיגותו העסקית ויוזמותו בתחום הכלכלי, וזאת באמצעות "פועלים בקהילה". מעורבות זו היא חלק מתפיסה ניהולית מתקדמת, הגורסת כי גוף אשר פועל בתוך הקהילה ושואב מתוכה את עובדיו ואת לקוחותיו כאחד – הינו חלק ממנה, וכגורם מוביל עסקית, עליו גם לחזק, להוביל ולתרום לקידום ולשיפור תנאיהם של בני הקהילה, ובמיוחד החלשים שבהם. ברוח פילוסופיה עסקית זו, מתנהלת בבנק פעילות קהילתית מגוונת ורחבת היקף, אשר מוצאת ביטוי במעורבות חברתית, בתרומות כספיות ובפעילות התנדבותית ענפה, בה משתתפים חברי ההנהלה והעובדים גם יחד. פעילות זו הינה גורם חשוב בתחושת "גאווה היחידה" של העובדים. בשנת 2017 התבצעה עבודה אסטרטגית בפועלים בקהילה במסגרתה נבחנו מגמות מובילות בתחום בעולם וכן הליך של מיפוי צרכים חברתיים. במסגרת העבודה שהתבצעה ישקלו תחומי המיקוד של פועלים בקהילה בשנים הקרובות.

פעילות שוטפת

כלל פעילות הבנק, אשר מבוצעת לטובת הקהילה, מרוכזת תחת מסגרת "פועלים בקהילה", כאשר חלק מהפעילות מבוצע באמצעות "עמותת פועלים בקהילה (ע"ר)" והחלק האחר באפיקים אחרים אשר יפורטו בהמשך. "פועלים בקהילה" מקדישה תשומת לב מיוחדת לעשייה אל מול ילדים ונוער, מתוך מטרה לקדם את דור העתיד. עם זאת, "פועלים בקהילה" מקיימת פעילות ענפה ומגוונת גם אל מול קהלי יעד נוספים. בשנת 2017 התמקדה פועלים בקהילה בפרויקטים בתחום החינוך, אל מול ילדים, בני נוער ואוכלוסיות ספציפיות, תוך מתן דגש מיוחד על חינוך להתנהלות כלכלית נבונה. באמצעות אפיקי הפעולה המפורטים להלן ובאמצעות מיגוון הפרויקטים שקבוצת הבנק מקדמת, באה המעורבות החברתית של הקבוצה בשנת 2017 לידי ביטוי בהוצאה כספית של כ-43 מיליון ש"ח. תקציב פעילות זו נקבע מדי שנה על-ידי ועדה בראשות יו"ר הדירקטוריון. ההחלטה מתקבלת פרטנית לשנה הנתונה ומאושרת במסגרת התקציב הכולל של הבנק.

להלן פירוט האפיקים והפרויקטים המרכזיים:

פרויקט התנדבותי של העובדים "פועלים בהתנדבות" – מספר זרועות בתוך הבנק מקיימות שיתוף פעולה, מתוך מטרה לסייע לעובדים אשר מעוניינים להתנדב לפעילות למען הקהילה. הזרועות השתפות לפרויקט זה הן: חטיבת הון אנושי, יעוץ ומשאבים, ארגון העובדים, מנהלת קשרי הקהילה, מינהלות האזור בחטיבה הקמעונאית ועמותות "הרוח הטובה" ו"מתן". במסגרת שיתוף זה, מוצעת לעובדים קשת רחבה של אפשרויות להתנדבות, במסגרת קבוצתית-סניפית, או במסגרת אישית. עובדים אחרים מסתייעים גם הם בבנק, לצורך קיום פעולות התנדבותיות בצורה פרטנית. בשנת 2011 הוקמה יחידה ייעודית לטיפול בנושא אשר ממשיכה את פעילותה באופן שוטף.

"עמותת פועלים בקהילה" – התרומות הכספיות לגופים הרבים הנמכים על-ידי קבוצת הבנק מתבצעות באמצעות "עמותת פועלים בקהילה". כבשנים קודמות, גם בשנת 2017, תרמה עמותת "פועלים בקהילה" למספר רב של תחומים, ביניהם: סיוע לילדים ולנוער, חיזוק אוכלוסיות חלשות ותמיכה במוסדות חינוך, תרבות, רווחה, בריאות ומדע. באמצעות העמותה תורם הבנק למוסדות להשכלה גבוהה, להענקת מלגות לסטודנטים ולתלמידים נזקקים, למימוש יוזמות של העשרה וקידום חינוכי בקרב ילדים ונוער, וכן לילדים המאושפזים בבתי-חולים הזקוקים לסיוע מיוחד כדי להתקדם בלימודיהם. עמותת "פועלים בקהילה" מסייעת לקידום התרבות והאמנות ותורמת לפעילויות מגוונות ברחבי הארץ, כשהיא מתמקדת בתוכניות העשרה לילדים ולנוער, באמצעות פרויקטים חינוכיים חדשניים. תחום חשוב נוסף, לו תורמת עמותת "פועלים בקהילה" בקביעות, הוא תחום הבריאות. עמותת "פועלים בקהילה" תומכת במספר מרכזים רפואיים, והתרומות העיקריות מיועדות לשיפור תנאי הטיפול והאשפוז של החולים. כמו-כן, מקדמת העמותה פרויקטים שמטרתם שילוב אוכלוסיות עם מוגבלויות בחיי הקהילה. בנוסף, תורמת העמותה לעמותות, המסייעות בהגשמת משאלות של ילדים חולי סרטן.

פרויקט קהילתי "תקרא תצליח" – "פועלים בקהילה" נרתמה לשינוי הרגלי הקריאה של הילדים והנוער בישראל. בנוסף לפעילות הקהילתית השוטפת, החליטה לצאת בשנת 2004 ביוזמה ממוקדת, שמטרתה שינוי יסודי של הרגלי הקריאה של ילדים ובני נוער בישראל. הפרויקט נמשך גם בשנים 2005 עד 2017. מטרת הפרויקט היא להעלות את עידוד הקריאה על סדר היום הציבורי. הפרויקט כולל מסע הסברה ציבורי, מימון שעות סיפור ברחבי הארץ, פעילויות בשבוע הספר ושיתופי פעולה עם ערוץ הילדים ואמצעי תקשורת אחרים.

חסויות בעלות אופי חברתי – קיימת מעורבות בפעילויות חברתיות שונות בקהילה באמצעות מתן חסויות בעלות אופי חברתי, ובעיקר בטיפוח המציאות בספורט, מימון אירועי תרבות וסיוע למוסדות בריאות.

תרומת מחשבים וציוד נלווה – הבנק מודע לחשיבות הרבה הקיימת בהשקעה טכנולוגית, בחינוך ובקידום ילדים ובני נוער, ועל-כן תורם מחשבים וציוד נלווה מדי שנה. בשנת 2017 תרם הבנק כ-727 מערכות מחשב ובנוסף ציוד נלווה.

"פועלים למען תרבות וטבע בישראל" – הבנק רואה חשיבות עליונה בקירוב העם למורשתו ולתרבותו. במסגרת זו החליט, לאפשר להורים וילדיהם בכל הארץ לטייל בחג וליהנות ממגוון של אתרים פרושים ברחבי המדינה, מבלי שביקורים אלה יטילו עול כספי כבד על שכמן של המשפחות. בחג הפסח בשנת 2005 השיק הבנק פרויקט מיוחד, שבמסגרתו הוזמנו כל תושבי המדינה לביקור – ללא תשלום – באתרים ברחבי ישראל, במהלך חול המועד. מאז, פרויקט זה הפך למסורת והתקיים גם בחג הפסח בשנת 2017.

תמיכה בקידום התרבות והאמנות – מדי שנה מסייע הבנק לקידום התרבות והאמנות באמצעות תרומות וחסויות. בין השאר, הבנק מסייע למוזיאונים ברחבי הארץ. כמו-כן, הבנק מלווה ותומך, במספר מוסדות תרבות בעלי הכרה בינלאומית, אשר חרטו על דגלם מובילות ומציאות בתחומם: הבנק תומך בפעילות בתזמורת הפילהרמונית הישראלית, באופרה הישראלית, באופרה הישראלית ובתיאטרות הקאמרי, הבימה, גשר ואחרים. בנוסף, מקיים הבנק תערוכות אמנות בבניין ההנהלה הראשית, שהכנסותיהן קודש לעמותות שונות הנוטלות חלק ביוזמה.

פעילות באוכלוסייה הערבית – הבנק שם דגש מיוחד על קידום פרויקטים אל מול האוכלוסייה הערבית ובכלל זה תרומות ייעודיות לפרויקטים שונים ומגוונים אל מול אוכלוסייה זו.

פרויקט "פועלים משלוש לחמש" – הבנק נרתם, בשיתוף עם רשת אורט וביזמת הטכניון, לסייע לתלמידים מישוים מרוחקים, הבאים מרקע סוציו-אקונומי נמוך לשפר את הישגיהם הלימודיים במתמטיקה. המטרה היא להעלות בכ-5 אחוזים את מספר הניגשים לבחינות הבגרות במתמטיקה בהיקף של 5 יחידות לימוד.

פרויקט חינוך פיננסי עם רשת אורט – הבנק נרתם, בשיתוף עם רשת אורט, לקדם את הנושא של חינוך פיננסי וחינוך להתנהלות כלכלית נבונה בקרב בני נוער ושיפור הדיאלוג הפיננסי בין ההורים לילדיהם. עם השלמת פיתוח הסביבה הלימודית וכתובת תכני הלימוד בחודשים האחרונים, יוצאת התוכנית להטמעה בכל בתי הספר ברשת אורט.

"מתן – משקיעים בקהילה" (להלן: "מתן") – מאז שנת 1999 נרתם הבנק לפעילות למען הקהילה בשיתוף עם עמותת מתן. באמצעות "קמפיין מתן" נחשפים עובדים מתנדבים לצורכי הקהילה ולחשיבות הנתינה ומעבירים מסר זה לחבריהם. המודל מבוסס על שותפות בין ההנהלה והעובדים במקום העבודה. כל תרומות העובדים וההנהלה ל"מתן" מיועדות למגוון רחב של נושאים חברתיים, במטרה לסייע לקבוצות חלשות בחברה ולחזק אותן. התרומות מחולקות בהליך מיוחד, הכולל בדיקה של הצרכים ושל האפקטיביות. עובדי הבנק נוטלים חלק כמתנדבים בוועדת ייעוד הכספים של "מתן", אשר מחליטה על חלוקת הכספים בקהילה וכ"משקיפי מתן", המסייעים בתהליך הבקרה על השימוש בכספי התרומות. "מתן" מחויבת להעביר את התרומות לעמותות, או לנושאים חברתיים על-פי בחירת העובד.

8. נספחים

8.1. דוח רווח והפסד ומאזן – מידע רב תקופתי

טבלה 8-1: דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2013-2017 – מידע רב תקופתי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2013	2014	2015	2016	2017	
במיליוני ש"ח					
12,961	10,673	9,837	10,200	10,889	הכנסות ריבית
(5,018)	(2,905)	(1,952)	(2,007)	(2,192)	הוצאות ריבית
7,943	7,768	7,885	8,193	8,697	הכנסות ריבית, נטו
874	425	475	269	323	הוצאות בגין הפסדי אשראי
7,069	7,343	7,410	7,924	8,374	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
480	916	1,044	1,152	637	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
5,115	5,207	5,287	5,216	5,111	עמלות
126	131	146	160	185	הכנסות אחרות
5,721	6,254	6,477	6,528	5,933	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
5,451	5,343	4,934	4,783	4,843	משכורות והוצאות נלוות
1,544	1,539	1,555	1,530	1,475	אחזקה ופחת בניינים וציוד
12	12	7	-	-	הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
2,034	2,289	2,294	3,177	3,298	הוצאות אחרות
9,041	9,183	8,790	9,490	9,616	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,749	4,414	5,097	4,962	4,691	רווח לפני מסים
1,265	1,713	2,097	2,358	2,077	הפרשה למסים על הרווח
2,484	2,701	3,000	2,604	2,614	רווח לאחר מסים
9	9	19	12	17	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מסים
רווח נקי:					
2,493	2,710	3,019	2,616	2,631	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
44	3	63	12	29	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,537	2,713	3,082	2,628	2,660	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים					
רווח בסיסי					
1.92	2.05	2.32	1.98	2.00	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל					
1.90	2.04	2.31	1.97	1.99	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

חמשל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 2-8: מאזן מאוחד לשנים 2017-2013 - מידע רב תקופתי

ליום 31 בדצמבר					
2013	2014	2015	2016	2017	
במיליוני ש"ח					
נכסים					
45,709	54,974	64,976	80,378	86,114	מזומנים ופיקדונות בבנקים
60,912	58,778	62,884	71,449	65,442	ניירות-ערך
65	476	119	375	684	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
255,543	268,160	282,911	276,084	282,507	אשראי לציבור
(3,943)	(4,180)	(4,414)	(4,127)	(3,844)	הפרשה להפסדי אשראי
251,600	263,980	278,497	271,957	278,663	אשראי לציבור, נטו
1,169	1,861	2,564	2,561	2,292	אשראי לממשלות
137	135	143	153	203	השקעות בחברות ככלולות
3,432	3,475	3,409	3,363	3,392	בניינים וציוד
19	7	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
10,672	16,244	12,789	11,916	12,013	נכסים בגין מכשירים נגזרים
6,486	8,103	6,257	5,953	5,621	נכסים אחרים
380,201	408,033	431,638	448,105	454,424	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון					
276,525	297,230	321,727	338,502	347,351	פיקדונות הציבור
5,303	4,322	4,773	4,377	4,149	פיקדונות מבנקים
613	455	354	345	320	פיקדונות הממשלה
242	42	83	484	367	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
33,980	33,671	34,475	33,560	29,058	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,129	16,777	13,806	12,587	12,049	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
22,625	24,320	23,201	24,025	25,126	התחייבויות אחרות
351,417	376,817	398,419	413,880	418,420	סך-כל ההתחייבויות
28,534	30,966	33,032	34,047	35,863	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
250	250	187	178	141	זכויות שאינן מקנות שליטה
28,784	31,216	33,219	34,225	36,004	סך-כל ההון
380,201	408,033	431,638	448,105	454,424	סך-כל ההתחייבויות וההון

מחשכל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

8.2. דוח רווח והפסד ומאזן – מידע רב רבעוני

טבלה 3-8: דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2016-2017 – מידע רב-רבעוני

בשנת 2016				בשנת 2017				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
במיליוני ש"ח								
2,168	2,802	2,767	2,463	2,518	3,013	2,539	2,819	הכנסות ריבית
(237)	(680)	(656)	(434)	(445)	(780)	(376)	(591)	הוצאות ריבית
1,931	2,122	2,111	2,029	2,073	2,233	2,163	2,228	הכנסות ריבית, נטו
46	(128)	(118)	469	107	167	25	24	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,885	2,250	2,229	1,560	1,966	2,066	2,138	2,204	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית								
278	464	85	325	182	136	152	167	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
1,307	1,277	1,349	1,283	1,302	1,254	1,284	1,271	עמלות
29	42	37	52	45	63	41	36	הכנסות אחרות
1,614	1,783	1,471	1,660	1,529	1,453	1,477	1,474	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות								
1,223	1,209	1,142	1,209	1,250	1,201	1,199	1,193	משכורות והוצאות נלוות
369	394	377	390	361	374	361	379	אחזקה ופחת בניינים וציוד
610	639	926	1,002	606	610	1,047	1,035	הוצאות אחרות
2,202	2,242	2,445	2,601	2,217	2,185	2,607	2,607	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,297	1,791	1,255	619	1,278	1,334	1,008	1,071	רווח לפני מסים
631	671	561	495	522	524	561	470	הפרשה למסים על הרווח
666	1,120	694	124	756	810	447	601	רווח לאחר מסים
5	2	1	4	4	4	5	4	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מסים
רווח נקי:								
671	1,122	695	128	760	814	452	605	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	(5)	4	10	7	(2)	17	7	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
674	1,117	699	138	767	812	469	612	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים								
רווח בסיסי								
0.51	0.84	0.52	0.10	0.58	0.60	0.36	0.46	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל								
0.50	0.84	0.52	0.10	0.57	0.60	0.36	0.46	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

חמשל תאג'די, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 4-8: מאזן מאוחד לטוף כל רבעון בשנים 2016-2017 - מידע רב-רבעוני

בשנת 2017				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
במיליוני ש"ח				
נכסים				
77,088	81,959	85,606	86,114	מזומנים ופיקדונות בבנקים
74,894	70,499	64,196	65,442	ניירות-ערך
144	429	629	684	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
273,962	276,836	279,378	282,507	אשראי לציבור
(3,980)	(3,887)	(3,873)	(3,844)	הפרשה להפסדי אשראי
269,982	272,949	275,505	278,663	אשראי לציבור, נטו
2,265	2,243	2,337	2,292	אשראי לממשלות
157	158	200	203	השקעות בחברות כוללות
3,303	3,266	3,254	3,392	בניינים וציוד
12,262	12,766	12,457	12,013	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,752	5,465	5,631	5,621	נכסים אחרים
445,847	449,734	449,815	454,424	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון				
337,518	340,768	342,747	347,351	פיקדונות הציבור
4,199	4,329	3,544	4,149	פיקדונות מבנקים
489	411	320	320	פיקדונות הממשלה
98	620	627	367	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
31,171	30,736	29,411	29,058	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,815	13,376	12,406	12,049	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
24,479	23,865	25,015	25,126	התחייבויות אחרות
410,769	414,105	414,070	418,420	סך-כל ההתחייבויות
34,909	35,458	35,591	35,863	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
169	171	154	141	זכויות שאינן מקנות שליטה
35,078	35,629	35,745	36,004	סך-כל ההון
445,847	449,734	449,815	454,424	סך-כל ההתחייבויות וההון

מחשכל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 4-8: מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2016-2017 - מידע רב-רבעוני (המשך)

בשנת 2016				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
במיליוני ש"ח				
נכסים				
63,086	68,483	71,759	80,378	מזומנים ופיקדונות בבנקים
66,154	67,720	65,215	71,449	ניירות-ערך
39	217	563	375	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
284,219	282,445	281,446	276,084	אשראי לציבור
(4,369)	(4,174)	(3,907)	(4,127)	הפרשה להפסדי אשראי
279,850	278,271	277,539	271,957	אשראי לציבור, נטו
2,620	2,749	2,719	2,561	אשראי לממשלות
149	149	151	153	השקעות בחברות כלולות
3,349	3,311	3,290	3,363	בניינים וציוד
13,974	14,047	12,825	11,916	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,684	5,909	6,127	5,953	נכסים אחרים
434,905	440,856	440,188	448,105	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון				
321,576	327,500	326,244	338,502	פיקדונות הציבור
3,817	4,213	3,508	4,377	פיקדונות מבנקים
431	397	426	345	פיקדונות הממשלה
511	202	380	484	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
36,836	36,081	35,836	33,560	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
15,401	15,076	13,880	12,587	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
22,810	22,853	25,605	24,025	התחייבויות אחרות
401,382	406,322	405,879	413,880	סך-כל ההתחייבויות
33,336	34,342	34,119	34,047	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
187	192	190	178	זכויות שאינן מקנות שליטה
33,523	34,534	34,309	34,225	סך-כל ההון
434,905	440,856	440,188	448,105	סך-כל ההתחייבויות וההון

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

8.3. התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים

טבלה 5-8: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו

2016				2017				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
במיליוני ש"ח								
2,168	2,802	2,767	2,463	2,518	3,013	2,539	2,819	הכנסות ריבית
(237)	(680)	(656)	(434)	(445)	(780)	(376)	(591)	הוצאות ריבית
1,931	2,122	2,111	2,029	2,073	2,233	2,163	2,228	הכנסות ריבית, נטו
278	464	85	325	182	136	152	167	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
2,209	2,586	2,196	2,354	2,255	2,369	2,315	2,395	סך הרווח המימוני המדווח
								בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:
164	37	(3)	6	49	49	26	2	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
(12)	⁽¹⁾ 151	43	147	65	32	39	49	רווח (הפסד) מהשקעות במניות
4	⁽²⁾ 108	(10)	(9)	4	-	-	-	רווחים (הפסדים) בגין הלואות שנמכרו
15	20	-	62	(13)	(37)	(25)	35	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽³⁾
18	(4)	22	12	29	12	(5)	13	הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל ⁽⁴⁾
2,020	2,274	2,144	2,136	2,121	2,313	2,280	2,296	רווח מפעילות שוטפת ⁽⁵⁾

(1) כולל רווח בסך 109 מיליון ש"ח, הנובע מעסקת מיזוג ויזה אירופה עם ויזה העולמית.

(2) כולל רווח הנובע בעיקר מרווח בגין מכירת חוב שסוג כפגום.

(3) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.

(4) השפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

(5) רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.

מזה בגין השפעות שינויים במדד: הכנסה של 15 מיליון ש"ח ברבעון רביעי של שנת 2017, הוצאה של 67 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2017, הכנסה של 114 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2017, הוצאה של 24 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2017, הוצאה של 35 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2016, הכנסה של 49 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2016, הכנסה של 69 מיליון ש"ח ברבעון שני של שנת 2016 והוצאה של 146 מיליון ש"ח ברבעון ראשון של שנת 2016.

מחשול תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 6-8: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים**

2016				2017				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
במיליוני ש"ח								
240	155	188	451	170	202	176	315	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(258)	(261)	(381)	(248)	(251)	(258)	(408)	(340)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(18)	(106)	(193)	203	(81)	(56)	(232)	(25)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
64	(22)	75	266	188	223	257	49	הוצאה (הכנסה), נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
46	(128)	(118)	469	107	167	25	24	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:								
(58)	(260)	(219)	325	(24)	-	(118)	(170)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
(5)	(4)	4	-	(5)	-	(4)	(5)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
105	136	97	144	136	167	146	200	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
4	-	-	-	-	-	1	(1)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
46	(128)	(118)	469	107	167	25	24	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
שיעור הוצאה מסך האשראי לציבור***:								
0.34%	0.22%	0.27%	0.65%	0.25%	0.29%	0.25%	0.45%	שיעור הוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי
0.43%	0.19%	0.37%	1.03%	0.52%	0.62%	0.62%	0.52%	שיעור הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור****
0.06%	(0.18%)	(0.17%)	0.67%	0.16%	0.24%	0.04%	0.03%	שיעור הוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.14%	0.14%	0.19%	0.31%	0.39%	0.36%	0.06%	0.13%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
8.88%	9.58%	13.51%	20.74%	26.93%	25.83%	4.34%	9.78%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** על בסיס שנתי.

**** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 7-8: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים

2016				2017				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
במיליוני ש"ח								
								עמלות
237	244	251	238	243	235	235	226	דמי ניהול חשבונות
221	205	203	208	203	183	189	186	פעילות בניירות-ערך
432	456	486	460	461	481	493	482	כרטיסי אשראי, נטו
95	54	70	57	80	49	53	42	טיפול באשראי
145	139	144	141	144	143	144	144	עמלות מעסקי מימון
177	179	195	179	171	163	170	191	עמלות אחרות
1,307	1,277	1,349	1,283	1,302	1,254	1,284	1,271	סך-הכל עמלות
29	42	37	52	45	63	41	36	הכנסות אחרות
1,336	1,319	1,386	1,335	1,347	1,317	1,325	1,307	סך-הכל הכנסות עמלות והכנסות ואחרות

טבלה 8-8: פירוט רבעוני של ההוצאות התפעוליות והאחרות

2016				*2017				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
במיליוני ש"ח								
								הוצאות שכר
1,114	1,083	1,007	1,166	1,138	1,104	1,104	1,087	שכר
109	126	135	43	112	97	97	106	מענקים ותגמול מבוסס מניית
1,223	1,209	1,142	1,209	1,250	1,201	1,201	1,193	סך-הכל שכר
369	394	377	390	361	374	361	379	אחזקה ופחת בניינים וציוד
610	639	926	1,002	606	610	1,047	1,035	אחרות
2,202	2,242	2,445	2,601	2,217	2,185	2,609	2,607	סך-הכל

* בשנת 2017 כולל סך של 131 מיליון ש"ח בגין הפסקת הפעילות בבנק הפועלים שוויון (בשכר סך של 33 מיליון ש"ח, בפחת סך של 11 מיליון ש"ח ובהוצאות אחרות סך של 87 מיליון ש"ח).

טבלה 8-9: נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.12.2016	31.03.2017	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017	
מדדי ביצוע עיקריים					
1.61%	9.22%	9.51%	5.31%	6.96%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
4.73%	9.22%	9.51%	9.91%	10.45%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽²⁾⁽¹⁾
401	767	812	861	908	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽¹⁾
2.08%	2.07%	2.24%	2.20%	2.21%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽³⁾⁽¹⁾

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון הפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ועלויות בגין הפסקת הפעילות בשוויץ.
- (3) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה [דוח דירקטוריון פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#)) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאות ריבית.

מחשול תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

8.4. שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2015			2016			2017		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית								
נכסים נושאי ריבית								
אשראי לציבור ⁽³⁾ :								
3.47%	8,272	238,506	3.56%	8,677	243,587	3.78%	9,198	243,297
3.51%	772	21,996	3.71%	789	21,248	4.30%	696	16,183
3.47%	9,044 ⁽⁴⁾	260,502	3.57%	9,466 ⁽⁴⁾	264,835	3.81%	9,894⁽⁴⁾	259,480
אשראי לממשלות:								
1.98%	41	2,067	2.19%	54	2,471	2.46%	57	2,320
-	-	185	-	-	203	-	-	11
1.82%	41	2,252	2.02%	54	2,674	2.45%	57	2,331
פיקדונות בבנקים:								
1.32%	75	5,683	1.70%	75	4,417	1.82%	130	7,153
(0.17%)	(5)	2,957	(1.01%)	(25)	2,474	(1.27%)	(11)	869
0.81%	70	8,640	0.73%	50	6,891	1.48%	119	8,022
פיקדונות בבנקים מרכזיים:								
0.12%	26	22,171	0.10%	36	34,306	0.10%	43	42,102
0.26%	47	18,237	0.52%	70	13,536	1.11%	151	13,614
0.18%	73	40,408	0.22%	106	47,842	0.35%	194	55,716
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:								
0.20%	1	499	-	-	368	-	-	474
14.29%	1	7	-	-	-	-	-	-
0.40%	2	506	-	-	368	-	-	474

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.

(4) עמלות בסך של 591 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (31 בדצמבר 2016: 605 מיליוני ש"ח, 31 בדצמבר 2015: 722 מיליוני ש"ח).

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2015			2016			2017		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)								
נכסים נושאי ריבית (המשך)								
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾ :								
1.19%	483	40,746	0.81%	393	48,320	0.90%	493	54,636
1.37%	101	7,364	1.46%	113	7,759	1.82%	108	5,943
1.21%	584	48,110	0.90%	506	56,079	0.99%	601	60,579
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :								
0.29%	17	5,872	0.20%	16	7,831	0.34%	23	6,837
0.50%	3	595	1.02%	1	98	1.23%	1	81
0.31%	20	6,467	0.21%	17	7,929	0.35%	24	6,918
נכסים אחרים:								
1.60%	3	187	0.63%	1	158	-	-	478
-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.60%	3	187	0.63%	1	158	-	-	478
2.68%	9,837	367,072	2.64%	10,200	386,776	2.76%	10,889	393,998
-	-	14,057	-	-	14,738	-	-	15,172
-	-	38,374	-	-	39,702	-	-	40,961
-	-	419,503	-	-	441,216	-	-	450,131
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים								
1.79%	919	51,341	2.09%	948	45,318	2.57%	945	36,701
לפעילויות מחוץ לישראל								

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 בסך של 299 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2016: 315 מיליוני ש"ח, 31 בדצמבר 2015: 820 מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

מחשול תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2015			2016			2017		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)								
התחייבויות נושאות ריבית								
פיקדונות הציבור:								
0.38%	735	190,911	0.39%	757	191,741	0.48%	938	197,184
בישראל								
0.07%	41	59,254	0.12%	94	75,304	0.06%	54	83,714
לפי דרישה								
0.53%	694	131,657	0.57%	663	116,437	0.78%	884	113,470
לזמן קצוב								
0.50%	95	19,168	0.67%	147	21,985	1.06%	179	16,903
מחוץ לישראל								
0.23%	22	9,396	0.35%	31	8,766	0.51%	34	6,691
לפי דרישה								
0.75%	73	9,772	0.88%	116	13,219	1.42%	145	10,212
לזמן קצוב								
0.40%	830	210,079	0.42%	904	213,726	0.52%	1,117	214,087
סך-הכל								
פיקדונות הממשלה:								
3.08%	11	357	3.17%	10	315	3.35%	7	209
בישראל								
1.27%	1	79	-	-	78	-	-	-
מחוץ לישראל								
2.75%	12	436	2.54%	10	393	3.35%	7	209
סך-הכל								
פיקדונות מבנקים מרכזיים:								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
בישראל								
-	-	484	-	-	113	-	-	53
מחוץ לישראל								
-	-	484	-	-	113	-	-	53
סך-הכל								
פיקדונות מבנקים:								
0.41%	15	3,634	0.24%	8	3,332	0.03%	1	3,012
בישראל								
2.70%	25	925	2.50%	19	759	3.26%	12	368
מחוץ לישראל								
0.88%	40	4,559	0.66%	27	4,091	0.38%	13	3,380
סך-הכל								
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
בישראל								
1.67%	2	120	0.30%	1	332	(0.46%)	(2)	439
מחוץ לישראל								
1.67%	2	120	0.30%	1	332	(0.46%)	(2)	439
סך-הכל								

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2015			2016			2017		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)								
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)								
אגרות-חוב:								
2.98%	951	31,957	2.92%	996	34,054	3.19%	951	29,824
4.90%	107	2,182	4.15%	65	1,568	8.53%	100	1,173
3.10%	1,058	34,139	2.98%	1,061	35,622	3.39%	1,051	30,997
התחייבויות אחרות:								
6.84%	8	117	5.80%	4	69	0.89%	5	560
0.50%	2	401	-	-	19	25.00%	1	4
1.93%	10	518	4.55%	4	88	1.06%	6	564
0.78%	1,952	250,335	0.79%	2,007	254,365	0.88%	2,192	249,729
-	-	96,427	-	-	112,561	-	-	126,690
-	-	14,012	-	-	14,274	-	-	14,463
-	-	27,254	-	-	26,102	-	-	23,913
-	-	388,028	-	-	407,302	-	-	414,795
-	-	31,475	-	-	33,914	-	-	35,336
-	-	419,503	-	-	441,216	-	-	450,131
1.90%	-	-	1.85%	-	-	1.88%	-	-
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾								
2.28%	7,198	315,731	2.19%	7,477	341,458	2.25%	8,042	357,297
1.34%	687	51,341	1.58%	716	45,318	1.78%	655	36,701
2.15%	7,885	367,072	2.12%	8,193	386,776	2.21%	8,697	393,998
סך ההתחייבויות נושאות ריבית								
0.99%	232	23,359	0.93%	232	24,854	1.53%	290	18,940
המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל								

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לרבות מכשירים נגזרים.
- (4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 10-8: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2015			2016			2017		
שיעור הכנסה/ (הוצאה)	הכנסות/ (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/ (הוצאה)	הכנסות/ (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/ (הוצאה)	הכנסות/ (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית -								
מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל								
מטבע ישראלי לא-צמוד								
3.08%	6,984	226,997	2.77%	7,160	258,828	2.76%	7,489	271,247
								סך נכסים נושאי ריבית
(0.40%)	(596)	148,365	(0.35%)	(529)	151,430	(0.34%)	(514)	153,254
								סך התחייבויות נושאות ריבית
2.68%	-	-	2.42%	-	-	2.42%	-	-
								פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד								
2.12%	1,132	53,442	2.70%	1,334	49,425	3.34%	1,543	46,221
								סך נכסים נושאי ריבית
(2.35%)	(975)	41,431	(2.49%)	(1,027)	41,212	(2.70%)	(1,022)	37,897
								סך התחייבויות נושאות ריבית
(0.23%)	-	-	0.21%	-	-	0.64%	-	-
								פער הריבית
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)								
2.27%	802	35,292	2.28%	758	33,205	2.29%	912	39,829
								סך נכסים נושאי ריבית
(0.40%)	(149)	37,180	(0.59%)	(219)	36,869	(0.92%)	(366)	39,638
								סך התחייבויות נושאות ריבית
1.87%	-	-	1.69%	-	-	1.37%	-	-
								פער הריבית
סך פעילות בישראל								
2.82%	8,918	315,731	2.71%	9,252	341,458	2.78%	9,944	357,297
								סך נכסים נושאי ריבית
(0.76%)	(1,720)	226,976	(0.77%)	(1,775)	229,511	(0.82%)	(1,902)	230,789
								סך התחייבויות נושאות ריבית
2.06%	-	-	1.94%	-	-	1.96%	-	-
								פער הריבית

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2017

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 לעומת שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 לעומת שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016		
שינוי נטו	גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽²⁾		שינוי נטו	גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽²⁾	
	מחיר	כמות		מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
ג. ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור:					
405	224	181	521	532	(11)
					בישראל
17	45	(28)	(93)	125	(218)
					מחוץ לישראל
422	269	153	428	657	(229)
					סך-הכל
נכסים נושאי ריבית אחרים:					
(71)	(192)	121	171	65	106
					בישראל
12	47	(35)	90	133	(43)
					מחוץ לישראל
(59)	(145)	86	261	198	63
					סך-הכל
363	124	239	689	855	(166)
					סך-כל הכנסות הריבית
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
22	19	3	181	155	26
					בישראל
52	33	19	32	86	(54)
					מחוץ לישראל
74	52	22	213	241	(28)
					סך-הכל
התחייבויות נושאות ריבית אחרות:					
33	(13)	46	(54)	65	(119)
					בישראל
(52)	(13)	(39)	26	71	(45)
					מחוץ לישראל
(19)	(26)	7	(28)	136	(164)
					סך-הכל
55	26	29	185	377	(192)
					סך-כל הוצאות הריבית
308	98	210	504	478	26
					סך-כל הכנסות הריבית פחות הוצאות הריבית

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) השינוי המיוחס לשינוי בחיוב חושב על-ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזה בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרי"כ במועד קבוע מראש.

איגום

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות, המתבצע על-ידי רכישת מצרף של תזרימים צפויים, שקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות-ערך, הניתנים להנפקה.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל

באזל 2 / באזל 3 - תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רוברד 1 והון רוברד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רוברד 1

הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רוברד 1 והון רוברד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רוברד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter - מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגילי ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

ניהול המשכיות עסקית

גישה כלל-ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לשמור על קיומו של הבנק כישות פיננסית פעילה ואיתנה, ויכולתו להמשיך ולספק שירות מיטבי ללקוחותיו גם בעיתות חירום ושיבושים תפעוליים משמעותיים.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שעת חירום

תקופת הפעלת מערך משק לשעת חירום בהתאם להחלטת הממשלה הכרזה על מצב מיוחד בעורף או הכרזת המפקח על שעת חירום.

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

B2B

Business To Business – פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

B2C

Business To Consumer – פעילות עסקית אשר בה מוכרים מוצרים או מספקים שירותים לצרכן הסופי.

B.O.T

Build Operate Transfer – הסדר מימון פרויקטים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרויקט לממשלה.

CVA

Credit Valuation Adjustment – חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

Dodd-Frank

Dodd-Frank Act – תקנות פדרליות בארצות-הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות במערכת הפיננסית בארצות-הברית ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

EMIR

European Market Infrastructure Regulation – רגולציה של האיחוד האירופי אשר אומצה בשנת 2012 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשווקי הנגזרים באיחוד האירופי, ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act – חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation – התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

GRI

Global Reporting Initiative – תקן בינלאומי לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process – תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country – ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio – היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market

פעילות מסחרית המבוצעת עם עסקים בינוניים, לרוב בארצות-הברית.

MTM

Mark to Market – שערך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan – אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk – מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

VOLCKER

Volcker Rule – חוק וולקר הוא דבר חקיקה אמריקאי החל על תאגידים בנקאיים מסוימים וכולל איסורים והגבלות הנוגעים לפעילות מסחר נוסטרו (proprietary trading) ולפעילות השקעה ו/או מתן חסות בקרנות מכוסות (covered funds) כהגדרתן בחוק וולקר.

א

איגוח 393, 198, 197, 139, 38

אנשים קשורים 389, 388, 375, 373, 371, 368, 359, 298, 297, 288, 136

אשראי לציבור 57, 56, 55, 54, 53, 52, 51, 44, 43, 40, 39, 30, 26, 17, 12

, 211, 208, 160, 159, 158, 141, 130, 127, 125, 118, 115, 109, 64, 63, 58

, 240, 239, 238, 237, 236, 235, 234, 231, 229, 226, 223, 221, 218, 213

, 254, 253, 252, 251, 250, 249, 248, 247, 246, 245, 244, 243, 242, 241

, 280, 279, 274, 273, 272, 271, 264, 263, 262, 260, 258, 257, 256, 255

, 346, 341, 339, 337, 336, 334, 328, 325, 321, 318, 316, 314, 312, 310

393

ג

גידור 200, 199, 151, 150, 139, 129, 128, 123, 114, 83, 69, 50, 46, 28

202, 201

ד

דיבידנד 269, 183, 172, 162, 139, 119, 117, 116, 70, 44, 35, 34, 17, 12

385, 356, 281, 270

ה

הון אנושי 331, 304, 287, 5

הון מניות 364, 149, 117, 116, 37

היוון עלויות תוכנה 132

הלבנת הון 329, 319, 91, 90, 89, 87, 22

הלוואות לדיור 97, 70, 69, 68, 58, 57, 56, 55, 50, 44, 43, 38, 31, 30, 12

, 236, 235, 234, 232, 229, 228, 221, 220, 211, 210, 159, 158, 127, 125

315, 314, 313, 305, 287, 255, 252, 251, 250, 242, 241, 240, 239, 237

הליכים משפטיים 196, 93, 91, 22, 11

הפרשה לירידת-ערך 282, 165

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 244, 243, 126

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 339, 161, 152, 126, 26

ו

ועדת שטרונ 323, 312, 309, 282, 94

ז

זכויות עובדים 175, 174, 173, 172, 171, 170, 169, 147, 133, 118, 109

280, 178, 177, 176

ח

חובות פגומים 158, 133, 125, 123, 97, 63, 61, 60, 54, 52, 51, 31, 17, 16

, 244, 243, 241, 240, 231, 229, 226, 223, 221, 218, 213, 211, 208, 159

341, 262, 249, 248, 247, 246, 245

י

ירידת-ערך 133, 130, 128, 118, 100

ח

מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 233, 232, 136, 109, 45, 44, 33, 12

308, 287, 236, 235, 234

מגזרי פעילות פיקוחיים 210, 208, 206, 205, 136, 109, 40, 39, 12, 11

, 228, 226, 224, 223, 222, 221, 220, 218, 216, 215, 214, 213, 212, 211

232, 231, 230, 229

מדינות זרות 32

מדיניות חשבונאית 129, 128, 127, 126, 125, 124, 123, 122, 121, 109

137, 136, 135, 134, 133, 132, 131, 130

מדיניות ניהול סיכונים 48, 47

מימון ממוכף 71, 70, 12

מינוף 190, 189, 188, 187, 186, 185, 184, 183, 109, 38, 16, 12

מסגרות אשראי 255, 126, 98, 31

נ

נגזרים 83, 80, 78, 76, 74, 72, 64, 63, 58, 57, 56, 55, 49, 42, 34, 24, 12

, 188, 140, 139, 138, 131, 130, 129, 128, 125, 121, 118, 115, 109, 99, 98

, 257, 256, 254, 253, 252, 251, 215, 205, 204, 203, 202, 201, 200, 199

, 300, 280, 279, 270, 269, 268, 267, 266, 265, 264, 263, 262, 260, 258

, 345, 344, 343, 342, 341, 338, 337, 336, 334, 328, 327, 326, 317, 301

393, 346

ניילות 204, 198, 197, 190, 97, 86, 85, 84, 62, 49, 48, 46, 35, 16, 12, 11

ניירות-ערך 56, 55, 50, 46, 45, 37, 33, 32, 30, 29, 28, 24, 17, 16, 15, 12

, 128, 125, 121, 119, 118, 115, 114, 109, 100, 92, 91, 89, 63, 60, 58, 57

, 162, 159, 158, 157, 156, 155, 154, 153, 151, 150, 138, 131, 130, 129

, 243, 241, 240, 239, 238, 237, 232, 215, 205, 198, 196, 192, 188, 183

, 266, 265, 264, 263, 262, 257, 256, 250, 249, 248, 247, 246, 245, 244

, 296, 295, 291, 283, 281, 280, 279, 277, 274, 273, 272, 271, 268, 267

, 368, 359, 358, 343, 341, 337, 336, 334, 329, 328, 327, 315, 299, 297

393, 377

נכסים אחרים 166, 159, 158, 128, 127, 118, 115, 109, 58, 57, 56, 55, 38

, 253, 250, 249, 248, 247, 246, 245, 244, 243, 241, 240, 239, 238, 237

342, 337, 336, 334, 280, 279, 274, 273, 272, 271, 257, 256, 254

נכסי סיכון 231, 229, 226, 223, 221, 218, 214, 213, 211, 208, 184, 38, 36

<p>צ</p> <p>צדדים קשורים 277, 276, 275, 274, 272, 121</p> <p>ך</p> <p>רוח למניה 335, 333, 152, 149, 137, 136, 113, 109</p> <p>ש</p> <p>שווי הוגן 109, 100, 99, 98, 83, 82, 80, 78, 76, 74, 73, 72, 37, 34, 28, 24, 154, 153, 151, 150, 140, 136, 133, 131, 130, 129, 128, 123, 121, 114, 262, 257, 256, 215, 204, 203, 202, 201, 198, 174, 162, 157, 156, 155, 338, 301, 300, 271, 270, 269, 268, 267, 266, 265, 264, 263</p> <p>ת</p> <p>תגמול 306, 296, 295, 294, 293, 292, 291, 288, 179, 172, 171, 170, 169, 393, 392, 389, 388, 376, 375, 373, 372, 369, 368, 359</p> <p>תיק למסחר 32</p> <p>תשלום מבוסס מניות 180, 179, 142, 134, 122, 121, 118, 117, 116, 109, 296, 295, 294, 291, 280, 276, 275, 182, 181</p>	<p>ס</p> <p>סייבר 384, 283, 97, 88, 18</p> <p>סיכון אשראי 56, 55, 54, 53, 51, 50, 49, 46, 38, 36, 32, 31, 26, 17, 12, 11, 129, 127, 126, 125, 123, 109, 99, 98, 97, 66, 65, 64, 63, 61, 60, 59, 58, 57, 242, 241, 240, 239, 238, 237, 204, 203, 184, 169, 160, 159, 141, 130, 271, 255, 254, 253, 252, 251, 250, 249, 248, 247, 246, 245, 244, 243, 339, 317, 311, 274, 273, 272</p> <p>סיכונים אחרים 97, 46, 18</p> <p>סיכון מוניטין 97, 92, 91, 46, 18, 11</p> <p>סיכון מימון 85</p> <p>סיכון נזילות 204, 97, 85, 46, 16, 11</p> <p>סיכון סביבתי 92, 11</p> <p>סיכון ריבית 97, 71, 46, 35</p> <p>סיכון שוק 204, 130, 129, 98, 97, 71, 46, 38, 12, 11</p> <p>סיכון תפעולי 204, 184, 97, 87, 46, 38, 36, 18, 11</p> <p>ע</p> <p>עמלות 141, 125, 113, 109, 95, 44, 43, 41, 40, 39, 27, 26, 23, 17, 16, 12, 230, 228, 224, 222, 220, 216, 214, 212, 210, 206, 196, 195, 194, 142, 314, 312, 310, 309, 298, 290, 287, 282, 278, 277, 236, 235, 234, 233, 341, 340, 335, 333, 328, 325, 321, 318, 316</p> <p>ענפי משק 311, 64, 63, 59, 57, 50, 49, 33, 31, 12</p> <p>פ</p> <p>פחת והפחתות 142</p> <p>פיקדונות הציבור 138, 115, 109, 45, 44, 43, 42, 41, 40, 39, 33, 30, 17, 235, 234, 231, 229, 226, 223, 221, 218, 213, 211, 208, 198, 167, 166, 297, 279, 277, 274, 273, 272, 271, 264, 263, 260, 258, 257, 256, 236, 336, 334, 329, 328, 322, 321, 319, 318, 317, 316, 312, 310, 301, 300, 346, 344, 343, 337</p>
---	---